

Planavimo organizatorius	UTENOS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS
Plano pavadinimas	UTENOS MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Planavimo proceso etapas	RENGIMO ETAPAS
Planavimo proceso stadija	SPRENDINIŲ KONKRETIZAVIMAS
Teritorijų planavimo lygmuo	VIETOVĖS
Teritorijų planavimo dokumento rūšis	KOMPLEKSNIO TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAS
Objekto numeris	AT-21T-1864
Bylos (segtumo) žymuo	BP-05
TPDRIS dokumento numeris	K-VT-82-21-314

ATESTATO NR.	PAREIGOS	VARDAS PAVARDĖ	PARAŠAS
Nr. TPV 0081	TERITORIJŲ PLANAVIMO PADALINIO VADOVĖ	ELEONORA GRABLEVSKIENĖ	
Nr. ATP 1682	PROJEKTO VADOVĖ	ANDŽELIKA KAŽIENĖ	

Plano rengėjai:	
	<p>UAB „Atamis“ Žirmūnų g. 139-319, LT 09120 Vilnius Įm. kodas 300564438</p> <p><i>Projekto vadovė</i> <i>Andželika Kažienė</i> <i>El. paštas: a.kaziene@atamis.lt</i> <i>Tel.: +370 68674252</i></p>

Teritorijų planavimo dokumentą parengusių specialistų sąrašas:

Eil. Nr.	Pareigos	Vardas Pavardė	Parašas
1.	Projekto vadovas	Andželika Kažienė (ATP1682)	
2.	Projekto koordinatorė/PDV	Eleonora Grablevskienė (TPV 0081)	
3.	PDV	Žilvinas Grabauskas (TPV 0034)	
4.	PDV	Dalia Bagdonaitė	
5.	Ekonomistas	Artūras Makarevičius	
6.	PDV	Nijolė Kučinskienė (TPV 0080)	

TURINYS

ĮVADAS.....	5
1. BENDROJO PLANO GALIOJIMO NUOSTATOS.....	8
1.1. Teritorijų planavimo dokumentų galiojimas.....	8
1.2. Pagrindiniai tvarkymo ir naudojimo reikalavimai.....	9
2. MIESTO ERDVINĖ IR FUNKCINĖ STRUKTŪRA.....	17
2.1. Utenos miesto išorės struktūra.....	17
2.2. Utenos miesto vidaus struktūra.....	18
2.3. Funkcinis zonavimas.....	20
2.4. Žemės naudojimas.....	25
2.5. Teritorijos tvarkymo ir naudojimo tekstiniai reikalavimai.....	26
2.6. Teritorijos plėtojimo būdai.....	30
2.7. Užstatymo aukštis.....	32
1.8. Mažmeninės prekybos įmonių išdėstymas.....	34
1.9. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų įgyvendinimo prioritetai.....	36
3. SOCIALINĖ IR EKONOMINĖ APLINKA.....	39
3.4. Ekonominės aplinkos vystymas.....	41
4. SUSISIEKIMO SISTEMOS VYSTYMO SPRENDINIAI.....	43
4.1. Susisiekimo sistemos plėtojimo prielaidos.....	43
4.1. Kelių, gatvių tinklas.....	44
4.2. Viešasis transportas.....	48
4.3. Pėsčiųjų-dviračių infrastruktūra.....	50
4.4. Automobilių parkavimas.....	52
4.5. Kita susisiekimo infrastruktūra.....	52
4.6. Susisiekimo infrastruktūros įgyvendinimo prioritetai.....	53
5. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS SPRENDINIAI.....	54
5.1. Inžinerinės infrastruktūros plėtojimo prielaidos.....	54
5.2. Vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas.....	55
5.2. Elektros energijos tiekimas.....	57
5.3. Centralizuotos šilumos tiekimas.....	57
5.4. Gamtinių dujų tiekimas.....	59
5.5. Ryšių infrastruktūra.....	60
5.6. Atliekų tvarkymas.....	60
5.7. Gaisrinė sauga.....	61
5.7. Atsinaujinantys energijos ištekliai.....	62
5.8. Inžinerinės infrastruktūros įgyvendinimo prioritetai.....	63
5.9. Prioritetinės savivaldybės infrastruktūros įgyvendinimas.....	63
7.9. Preliminarus investicijų poreikis I prioriteto zonose.....	67

6. GAMTINĖS APLINKOS APSAUGOS SPRENDINIAI	69
6.1 Gamtinio kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsauga	69
6.2. Gamtinio karkaso teritorijos	73
6.2.1 Bendrosios nuostatos	73
6.2.2 Utenos miesto gamtinio karkaso teritorijos ir jų geoekologinis potencialas	75
6.2.3 Utenos miesto gamtinio karkaso teritorijų tvarkymas	78
6.3. Žaliųjų plotų – atskirųjų želdynų ir miškų sistemos vystymas	81
6.3.1 Bendrosios nuostatos	81
6.3.2 Žaliųjų plotų sistemos vystymas	83
7. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGA	92
7.1. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga ir naudojimas	92
8. IŠORINĖS REKLAMOS IŠDĖSTYMAS	100

ĮVADAS

Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Utenos miesto teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Utenos rajono savivaldybės tarybos 2008 m. spalio 30 d. sprendimu Nr. TS-276 „Dėl Utenos miesto bendrojo plano patvirtinimo“ (2017 m. rugpjūčio 31 d. sprendimo Nr. TS-225 redakcija) (toliau – Bendrasis planas).

Teritorijų planavimo dokumento rūšis: kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas.

Teritorijų planavimo dokumento rengimo pagrindas:

- 1) Utenos rajono savivaldybės tarybos 2021 m. kovo 25 d. sprendimas Nr. TS-84 „Dėl Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo pradžios ir planavimo tikslų nustatymo“;
- 2) Utenos rajono savivaldybės tarybos 2022 m. birželio 30 d. sprendimas Nr. TS-179 „Dėl Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo pradžios ir planavimo tikslų nustatymo“ pakeitimo“;
- 3) Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gegužės 14 d. įsakymas Nr. AĮ-574 „Dėl Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo organizavimo“.

Planavimo organizatorius: Utenos rajono savivaldybės administracijos direktorius (Utenio a. 4, Utena (8 389) 61 620, el. p. info@utena.lt).

Plano rengėjas: UAB „Atamis“, Žirmūnų g. 139A, LT-09120 Vilnius, tel. (8 5 2728334), El. paštas: adm@atamis.lt.

Planavimo tikslai:

1. Peržiūrėti esamą miesto teritorijų funkcinių zonavimą (pagal žemės naudojimo būdus) ir numatyti platesnį galimą alternatyvių funkcinių zonų reglamentavimą, kad būtų užtikrintas racionali žemės naudojimas;
2. Peržiūrėti funkcinių zonų ribas;
3. Peržiūrėti Didžiųjų prekybos centrų išdėstymo schemas sprendinius;
4. Identifikuoti teritorijas, kuriose turėtų būti išlaikomas architektūrinis miesto savitumas ar gairės, kuriomis galėtų būti nustatomos šios teritorijos;
5. Sudaryti sąlygas savitų miesto kraštovaizdžio bruožų (siluetų, panoramų) išsaugojimui, harmoningam miesto želdynų, rekreacinių ir kitų bendro naudojimo erdvių tinklo formavimui, saugomų teritorijų ir kitų aplinkosauginių požiūriu jautrių gamtinių sistemų tvarkymui ir apsaugai;
6. Peržiūrėti gamybinių ir komunalinių objektų sanitarinės apsaugos zonas;
7. Nustatyti prioritetingas infrastruktūros vystymo principus ir (ar) jos išdėstymo reikalavimus, prioritetingas infrastruktūros vystymo etapus, išskirti prioritetingas infrastruktūros vystymo teritorijas, kuriose bus koncentruojamos savivaldybės investicijos;
8. Integruoti į Bendrąjį planą Utenos miesto išorinės reklamos išdėstymo specialųjį planą ir peržiūrėti jo sprendinius;
9. Peržiūrėti sprendinių įgyvendinimo prioritetus.

Planavimo uždaviniai:

1. Suformuoti planavimo lygmenį atitinkančias teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptis;

2. Optimizuoti planuojamos teritorijos urbanistinę struktūrą, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą;
3. Numatyti racionalaus žemės gelmių išteklių, žemės ūkio naudmenų, miškų, kitų gamtos išteklių išsaugojimo ir naudojimo, gamtinio karkaso ir ekologiškai pagrįstos žemės naudojimo teritorinės struktūros formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemonės, valstybinės reikšmės miškų (miesto miškų) pavertimą kitomis naudmenomis;
4. Patikslinti Bendrajame plane numatytų urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų vystymo poreikius;
5. Išskirti urbanizuotas, urbanizuojamas ir neurbanizuojamas teritorijas (arba nurodyti urbanizuotų teritorijų plėtros kryptis), nustatant prioritetingas plėtros teritorijas ir galimą plėtros mastą, prioritetingas ir kitas galimas veiklos rūšis;
6. Patikslinti žemės ūkio paskirties teritorijų vystymo bei formavimo kryptis;
7. Detalizuoti atitinkamų aukštesnio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, teritorijos naudojimo privalomuosius reikalavimus, nustatant teritorijos naudojimo tipą kartu su didžiausiais leistiniais užstatymo intensyvumu ir užstatymo tankio rodikliais, galimus užstatymo tipus, užstatymo aukštį. Sukurti pagrindinius architektūrinę estetiką pabrėžiančias spalvinės palėtės ir medžiagiškumo principus.

Planuojamos teritorijos plotas: 3203,65 ha.

Planavimo procesas:

1. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (toliau – SPAV) reikalingumas: Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas atliekamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.
2. Planavimo proceso etapai: parengiamasis, rengimo ir baigiamasis.
3. Konceptijos rengimas: teritorijos vystymo koncepcija bus rengiama.
4. Tyrimai ir galimybių studijos: tyrimai ir galimybių studijos nebus atliekami.
5. Atviras konkursas geriausiai urbanistinei idėjai atrinkti: atviras konkursas geriausiai urbanistinei idėjai atrinkti nebus rengiamas.
6. Konceptijos nepriklausomas profesinis vertinimas: koncepcijos nepriklausomas ekspertinis vertinimas nebus atliekamas.

Bendros nuostatos:

1. Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje suformuota apibendrinta Utenos miesto teritorijos vystymo koncepcija, parengtos dvi bendrųjų sprendinių (konceptijos) alternatyvos, atlikta abiejų alternatyvų palyginamoji analizė ir strateginis pasekmių aplinkai vertinimas.

2. Vertinimo metu nustatyta, kad Bendrųjų sprendinių II-oji alternatyva yra palankesnė investicijų poreikio ir pasiūlos bei socialinių procesų reguliavimo aspektais, nes sąlygoja socioekonominių procesų stabilizavimą. Integralumo ir kompaktiškumo aspektu II-oji alternatyva pranašesnė už pirmą, joje numatyta funkcinė sankloda, funkcijų lokalizavimas ir tarpusavio ryšiai sudaro pagrindą Utenos miestui atitikti tolygiai plėtotinos ir kompaktiškos urbanistinės struktūros reikalavimus, o socioekonominėje plotmėje – regioninio centro funkcijas. II-oji alternatyva, numatanti tiek vidinę, tiek išorinę miesto plėtrą, turi geresnes miesto kompaktiškumo, integralumo, funkcinės struktūros efektyvumo, želdynų ir rekreacijos, pramonės ir verslo išvystymo, plėtros reguliavimo (valdymo) nenutrūkstamas galimybes.

Šioje alternatyvoje sudaromos palankesnės ir realios sąlygos savivaldybės prioritetinės inžinerinės infrastruktūros įgyvendinimui.

3. Utenos rajono savivaldybės taryba 2022 m. spalio 27 d. sprendimu Nr. TS-252 „Dėl pritarimo Utenos miesto teritorijos bendrojo keitimo koncepcijai“ pritarė bendrųjų sprendinių formavimo stadijos (koncepcijos) II alternatyvai.

4. Utenos rajono savivaldybės vyriausias architektas 2022 m. spalio 14 d. raštu Nr. AR6-115 „Dėl pritarimo Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo stadijos sprendiniams“ pritarė keitimo bendrųjų sprendinių (koncepcijos) sprendiniams.

5. Bendrojo plano Bendrųjų sprendinių alternatyvos parengtos **30 metų** laikotarpiui (iki 2052 m.).
6. II-osios alternatyvos pagrindu parengtas Utenos miesto teritorijos bendrojo plano sprendinių konkretizavimas.
7. Sprendinių konkretizavimas parengtas **10 metų** laikotarpiui (iki 2032 m.)

1. BENDROJO PLANO GALIOJIMO NUOSTATOS

1.1. Teritorijų planavimo dokumentų galiojimas

1. Utenos rajono savivaldybės tarybai patvirtinus Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimą nustoja galioti:

1.1. Utenos miesto bendrojo plano keitimas (T00080798, 2017-09-11);

1.2. Utenos miesto bendrojo plano keitimas (didžiųjų prekybos centrų išdėstymo schemos) keitimas, T00078347;

1.3. Utenos miesto išorinės reklamos išdėstymo specialusis planas, T00077115.

2. Patvirtinus Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimą nustoja galioti specialiųjų planų, kurie Utenos rajono savivaldybės tarybos 2022 m. balandžio mėn. 28 d. sprendimu Nr. TS-130 yra pripažinti Utenos miesto teritorijos bendrojo plano sudedamąja dalimi, sprendiniai:

2.1. Stadiono daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalo (tarp Aušros, Maironio ir A. Baranausko gatvių) specialusis planas, patvirtintas Utenos rajono savivaldybės tarybos 2014 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. TS-22 „Dėl stadiono daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalo (tarp Aušros, Maironio ir A. Baranausko gatvių) specialiojo plano patvirtinimo“, T00001335;

2.2. Specialieji planai, patvirtinti Utenos rajono savivaldybės tarybos 2014 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. TS-66 „Dėl Utenos miesto daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalų specialiųjų planų patvirtinimo“:

2.2.1. Aukštakalnio daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalo susisiekimo ir socialinės infrastruktūros plėtros bei teritorijos tvarkymo reglamento nustatymo specialusis planas, T00001280;

2.2.2. Naujasodžio daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalo susisiekimo ir socialinės infrastruktūros plėtros bei teritorijos tvarkymo reglamento nustatymo specialusis planas, T00001266;

2.2.3. Statybininkų daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalo susisiekimo ir socialinės infrastruktūros plėtros bei teritorijos tvarkymo reglamento nustatymo specialusis planas, T00001272;

2.2.4. Vyturių daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalo susisiekimo ir socialinės infrastruktūros plėtros bei teritorijos tvarkymo reglamento nustatymo specialusis planas, T00001274;

2.2.5. Smėlio daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalo susisiekimo ir socialinės infrastruktūros plėtros bei teritorijos tvarkymo reglamento nustatymo specialusis planas, T00001277;

2.2.6. Kraštonos daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalo susisiekimo ir socialinės infrastruktūros plėtros bei teritorijos tvarkymo reglamento nustatymo specialusis planas, T00001289;

2.2.7. Dauniškio daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalo susisiekimo ir socialinės infrastruktūros plėtros bei teritorijos tvarkymo reglamento nustatymo specialusis planas, T00001285;

2.3. Nemeikščių kaimo dalies, Joneliškių kaimo dalies ir Pakalniškių kaimo dalies specialusis planas, patvirtintas Utenos rajono savivaldybės tarybos 2012 m. lapkričio 29 d. sprendimu Nr. TS-374 „Dėl Nemeikščių kaimo dalies, Joneliškių kaimo dalies ir Pakalniškių kaimo dalies specialiojo plano patvirtinimo“, T00050035.

2.4. Gaspariškių - Grybelių kvartalų specialusis planas, patvirtintas Utenos rajono savivaldybės tarybos 2010 m. spalio 28 d. sprendimu Nr. TS-299 „Dėl Gaspariškių - Grybelių kvartalų specialiojo plano patvirtinimo“, T00050447.

2.5. Klovinčių kaimo dalies ir Mockėnų kaimo dalies specialusis planas, patvirtintas Utenos rajono savivaldybės tarybos 2012 m. lapkričio 29 d. sprendimu Nr. TS-375 „Dėl Klovinčių kaimo dalies ir Mockėnų kaimo dalies specialiojo plano patvirtinimo“, T00050034.

2.6. Utenos priemiesčio verslo ir gamybos plėtos teritorijos specialusis planas, patvirtintas Utenos rajono savivaldybės tarybos 2010 m. spalio 28 d. sprendimu Nr. TS-298 „Utenos priemiesčio verslo ir gamybos plėtos teritorijos specialiojo plano patvirtinimo“, T00047753.

2.7. Degalinių išdėstymo schema Utenos mieste ir priemiestyje, patvirtintą Utenos rajono tarybos 1996 m. lapkričio 18 d. 16-ojo posėdžio sprendimu „Dėl degalinių išdėstymo schemos patvirtinimo“, T00050118.

2.8. Degalinių išdėstymo schema Utenos mieste ir priemiestyje papildymas, patvirtintas Utenos rajono savivaldybės tarybos 2002 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. TS-290 „Dėl specialiojo plano patvirtinimo“, T00048879.

3. Planuojamai teritorijai taikomi galiojančių aukštesnio ir atitinkamo lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendinių ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentų nuostatų reikalavimai:

3.1. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789, T00087007;

3.2. Utenos rajono savivaldybės miškų išdėstymo žemėtvarkos schema, T00048605 (000822000849);

3.3. Utenos apskrities (Anykščių, Ignalinos, Molėtų, Utenos, Zarasų rajonų ir Visagino savivaldybių) miškų tvarkymo schema, T00054255;

3.4. Utenos rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtos specialiojo plano keitimas, T00087508;

3.5. Utenos miesto šilumos tiekimo specialusis planas ir šilumos šaltinių naudojimo reglamentas, T00047918 (000822000352);

3.6. Dviračių transporto infrastruktūros plėtos Utenos miesto ir miesto plėtos teritorijoje bei jungčių su Leliūnų, Vyžuonų, Sudeikių, Daugailių, Tauragnų, Kuktiškių miesteliais ir Pakalnių kaimo centru specialusis planas, T00077057.

4. Bendrojo plano sprendiniai nepanaikina galiojančių detaliųjų planų sprendinių.

5. Rengiant naujus, keičiant ar koreguojant galiojančius teritorijų planavimo dokumentus privaloma vadovautis Bendrojo plano sprendiniais.

6. Iki Bendrojo plano keitimo patvirtinimo įsigaliojimo datos pradėti rengti žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentai ir žemės valdos projektai gali būti baigti rengti ir teikiami tvirtinti pagal iki tos datos išduotas planavimo sąlygas.

7. Bendrojo plano sprendiniai netaikomi suprojektuotiems pastatams ir statiniams, kuriems išduotas statybą leidžiantis dokumentas.

1.2. Pagrindiniai tvarkymo ir naudojimo reikalavimai

Pagrindiniai tvarkymo ir naudojimo reikalavimai galioja visoms funkcinėms zonoms.

I. Bendrieji reikalavimai

1. Bendrojo plano nagrinėjama teritorija – funkcinė zona, formuota skirtingų funkcijų pagrindu.

2. Bendrojo plano brėžiniuose pavaizduotos apibendrintos didesnės nei 0,5 ha teritorijos, nesusietos su konkrečiomis sklypų ribomis. Žemės sklypų ribos nėra Bendrojo plano sprendinys. Bendrasis planas nekeičia ir nenustato žemės sklypų ribų.

3. Rengiant žemesnio lygmens specialiojo planavimo ir kompleksinius teritorijų planavimo dokumentus galimas funkcinė zonų ribų tikslinimas įvertinant duomenų transformaciją į kitą mastelį.

4. Prioritetinė funkcija – didžiausias konkrečios pagrindinės žemės naudojimo paskirties žemės sklypų santykinis plotas funkcinėje zonoje (ne mažesnis kaip 51 proc. funkcinės zonos ploto).

5. Esamuose žemės sklypuose veikla vykdoma pagal tų sklypų nustatytą paskirtį ir nustatytas specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas, galiojančius teritorijų planavimo dokumentus, kitus veiklą reglamentuojančius teisės aktus.

6. Teritorijos naudojimo privalomieji reikalavimai konkretizuojami vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose (detaliuosiuose planuose) ir projektiniuose pasiūlymuose.

7. Išduodant planavimo sąlygas vietovės lygmens kompleksiniams teritorijų planavimo dokumentams ar reikalavimus žemės sklypų formavimo pertvarkymo projektams nustatoma tokia planavimo darbų apimtis, kuri užtikrina planuojamos teritorijos integraciją į esamą susisiekimo ir (ar) inžinerinę, socialinę, rekreacinę infrastruktūrą.

8. Privalomieji teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai galioja teritorijoms, kurioms nėra parengtų vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų (detaliųjų planų). Rengiant naujus teritorijų planavimo dokumentus, privaloma vadovautis Bendrojo plano sprendiniais.

9. Pagal Bendrojo plano reikalavimus rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, projektus ar schemas, būtina vadovautis naujausiomis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų, nekilnojamųjų kultūros vertybių, žemės gelmių registrų ir miškų kadastro informacija bei visais kitais apsaugą ir naudojimą reglamentuojančiais teisės aktų reikalavimais.

II. Miesto erdvinės struktūros privalomieji tvarkymo ir naudojimo reikalavimai

1. Miesto teritorija sudalinta į funkcines zonas, kurios Pagrindiniame brėžinyje pažymėtos atitinkamu indeksu ir spalva. Konkrečios funkcinės zonos indeksas pateikiamas grafinėje dalyje, o kiti teritorijų tvarkymo reikalavimai pateikiami Privalomųjų teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimų lentelėje, pateiktoje aiškinamajame rašte.

2. 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ nustatyti privalomieji teritorijos reikalavimai konkrečioms funkcinėms zonoms:

2.1. Funkcinės zonos struktūra (galimi pagrindinės žemės naudojimo paskirtys ir naudojimo būdai, teritorijos naudojimo tipai);

2.2. Didžiausi leistini užstatymo reglamentai: pastatų aukštis (aukštų skaičius), pastatų aukštis (metrai), užstatymo tankis (UT), užstatymo intensyvumas (UI);

2.3. Didžiausias leistinas vieno mažmeninės prekybos objekto bendras plotas, kv. m;

2.4. Užstatymo tipas;

2.5. Teritorijos plėtojimo būdas;

2.6. Kraštovaizdžio tvarkymo indeksas;

2.7. Teritorijos įgyvendinimo prioritetas;

2.8. Infrastruktūros plėtros įmokos zona;

2.9. Infrastruktūros eksploatavimo tarifo zona;

2.10. Tekstinis reikalavimas.

3. 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ galimi žemės naudojimo būdai konkrečiose funkcinėse zonose yra nurodyti prioritetine tvarka. Prioritetinis žemės naudojimo būdas yra pirmas eilės tvarka įrašytas žemės naudojimo būdas. Prioritetinis žemės naudojimo būdas gali būti nustatomas ir keičiamas Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu.

Didelio ir vidutinio užstatymo intensyvumo paslaugų zonoje ir pramonės bei sandėliavimo zonoje kitus žemės naudojimo būdus galima keisti parengus planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai

vertinimą ir jį suderinus su atsakingomis valstybinėmis institucijomis arba parengus projektinius pasiūlymus pagal Teritorijų planavimo įstatymo ir Statybos įstatymo nuostatas.

Gyvenamosiose funkcinėse kitus žemės naudojimo būdus galima keisti parengus projektinius pasiūlymus pagal Teritorijų planavimo įstatymo ir Statybos įstatymo nuostatas.

Prioritetinė tvarka žemės naudojimo paskirčiai netaikoma.

4. Jei esamo pastato (iki Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo patvirtinimo nekilnojamojo turto registre įregistruoto) aukščio (metrai) ir aukštų skaičiaus rodikliai yra didesni nei nurodyti 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“, laikoma, kad tokio pastato maksimalūs aukščio ir aukštų skaičiaus rodikliai yra esami.

5. Visuose esamuose pastatuose gali būti tęsiama vykdoma ūkinė veikla pagal pastato faktinę paskirtį, bet negali daryti neigiamo poveikio greta esančioms teritorijoms. Žemės sklypo pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir teritorijos naudojimo būdas gali būti nustatomi pagal esamų pastatų paskirtį, o keičiami į 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ konkrečioje funkcinėje zonoje nurodytą žemės paskirtį ir teritorijos naudojimo būdą parengus projektinius pasiūlymus pagal Teritorijų planavimo įstatymo ir Statybos įstatymo nuostatas.

6. Jei esami žemės sklypo užstatymo rodikliai (užstatymo tankis (UT), užstatymo intensyvumas (UI) ir aukštis (metrai)) yra didesni nei nurodyti 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“, rengiant pastatų rekonstravimo techninius projektus ir žemės sklypų detaliojo planavimo dokumentus galima nustatyti esamus žemės sklypo rodiklius.

7. Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų užstatymo tankio rodikliai nustatomi pagal Statybos techninį reglamentą STR 2.02.09:2005 „Vienbučiai ir dvibučiai gyvenamieji pastatai“ 9 priedą.

8. Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų žemės sklype galima vieno vienbučio ar dvibučio gyvenamojo namo statyba.

9. Daugiabučių gyvenamųjų namų ir bendrabučių žemės sklypai formuojami rengiant žemės sklypų detaliojo teritorijų planavimo dokumentus arba žemės sklypų formavimo pertvarkymo projektus.

10. Planuojamu laikotarpiu mažmeninės prekybos įmonių plėtra Utenos mieste planuojama įvertinant esamų įmonių išdėstymą, aptarnavimo poreikį ir lygį. Pagal šiuos kriterijus planuojama teritorija suskirstoma į 4 zonas, kuriose reglamentuojama esamų ir naujų įmonių plėtra. Mažmeninės prekybos įmonių išdėstymas konkrečioje funkcinėje zonoje nustatomas pagal aptarnavimo zonos (N, M, L ir K) reikalavimus.

11. Vienos įmonės didžiausias leistinas bendras plotas (kv.m.) konkrečioje funkcinėje zonoje neturi viršyti 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ nustatytų dydžių.

12. Pagrindinio centro funkcinėse zonose vieno komercinės paskirties pastato, įskaitant ir prekybos įmones, kurių bendras plotas didesnis kaip 1000 kv. m., minimalus aukštų skaičius – 3.

13. Specialios paskirties, kulto, inžinerinių ir technologinių įrenginių aukštis (metrai, aukštai) neribojamas.

14. Miškų ir miškingų teritorijų ir bendro naudojimo erdvių ir želdynų funkcinėse zonose privačių subjektų valdomi žemės sklypai naudojami pagal esamą žemės paskirtį. Pagal poreikį minėti žemės sklypai gali būti perimti savivaldybės poreikiams.

15. Užstatytose ir užstatomose funkcinėse zonose, kuriose yra įsiterpę valstybinės reikšmės miškai, veiklą juose reglamentuoja Miškų įstatymo reikalavimai.

16. Esamuose žemės ūkio paskirties žemės sklypuose, patenkančiuose į Utenos miesto bendrojo plano galiojimo ribas, ūkininkų ūkių sodybų kūrimas negalimas.

17. Visose funkcinėse zonose esamuose žemės ūkio paskirties žemės sklypuose, esančių sodybų užimta žemė gali būti atidalinta iš bendro žemės sklypo keičiant žemės naudojimo paskirtį į kitą ir

nustatant vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų naudojimo būdą. Rengiamas žemės sklypo formavimo pertvarkymo projektas.

18. Esamuose žemės ūkio paskirties žemės sklypuose, patenkančiuose į Utenos miesto bendrojo plano galiojimo ribas, esama ūkinė veikla galima išskyrus naujų žemės ūkio gamybinių ir ūkinių pastatų statybą iki pakeitimo į miškų ūkio ar kitą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį. Žemės ūkio paskirties žemės sklypų keitimas galimas į 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ konkrečioje funkcinėje zonoje nurodytą žemės paskirtį ir teritorijos naudojimo būdą.

16. Urbanizuojamų teritorijų neprioritetinės plėtros (II prioriteto) teritorijose urbanizacija galima tik po prioritetinės plėtros teritorijos įsisavinimo (I prioriteto). Esant būtinybei, atsiradus potencialioms vystymo galimybėms, II prioriteto plėtros teritorijos (ar jų dalys) gali būti įsisavinamos ir anksčiau, jeigu šiose teritorijose bus nuosekliai, nenutrūkstamai (su visa inžinerine, susisiekimo ir socialine infrastruktūra) įsisavinamos naujos statybos teritorijos.

III. Inžinerinės infrastruktūros vystymo privalomieji tvarkymo ir naudojimo reikalavimai

1. Inžinerinių tinklų ir įrenginių apsaugos zonos nustatomos vadovaujantis atitinkamais Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (Nr. XIII-2166), punktais.

2. Atstumai nuo aukštos įtampos oro linijų iki planuojamų statinių, įrenginių ir tiesinių ar jų elementų nustatomi vadovaujantis Energetikos ministro 2011 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 1-309 patvirtintomis Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklėmis.

3. Į planuojamą teritoriją patenkančių esamų skirstomųjų dujotiekių ir elektros tinklų apsaugos zonose vadovautis LR Elektros energetikos įstatymu, Elektros linijų apsaugos ir Gamtinių dujų skirstomųjų dujotiekių apsaugos taisyklėmis, vykdyti Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo reikalavimus, bei vadovautis kitais teisės aktais.

4. Vadovautis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme (Nr. XIII-2166), VI skyriaus, vienuoliktojo skirsnio „Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“ reikalavimais.

5. Projektuojant vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą šalia valstybinės reikšmės kelių būtina vadovautis Lietuvos Respublikos kelių įstatymu, Kelių techniniu reglamentu KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrosiomis taisyklėmis BT ITK 09, Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklėmis KPT SDK 19.

6. Bendrajame plane pažymėti inžinerinės infrastruktūros koridoriai gali būti tikslinami rengiant vietovės lygmens kompleksinius teritorijų planavimo dokumentus arba inžinerinės infrastruktūros vystymo specialiuosius planus.

IV. Susisiekimo infrastruktūros vystymo privalomieji tvarkymo ir naudojimo reikalavimai

1. Visi objektai (dviračių, pėsčiųjų takai, inžineriniai tinklai, privažiuojamieji keliai, želdynai ir t.t.) bei jų komunikacijos turi būti įrengiamos už valstybinės reikšmės kelių juostų ribų (esant poreikiui šalia valstybinės reikšmės kelių numatant inžinerinių komunikacijų koridorius).

2. Valstybinės reikšmės keliams, vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 17 ir 18 straipsniais, taikyti kelių apsaugos zonas. Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 19 straipsnio nuostatomis, pastatai, kurie nesusiję su kelių transporto priemonių ir eismo dalyvių aptarnavimu, valstybinės reikšmės kelių apsaugos zonose gali būti įrengiami tik tokiu atveju, jei tai

atitinka Įstatyme nurodyto Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2021 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 3-353 patvirtinto tvarkos aprašo reikalavimus.

3. Gatvių, kurios yra valstybinės reikšmės kelių tąsa, kategorijos nustatomos vadovaujantis statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. D1-533, 4 lentelė ir Kelių direkcijos direktoriaus 2019-10 29 įsakymu Nr. V-166 „Dėl gatvių kategorijų nustatymo ir kelių ruožų priskyrimo gatvių kategorijoms patvirtinimo“.

4. Planuojamos susisiekimo infrastruktūros (vietinės reikšmės kelių ir (ar) gatvių tinklo) sujungimas su valstybinės reikšmės kelių tinklu, atliekamas vadovaujantis kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ reikalavimais, o užstatytose teritorijose – vadovaujantis statybos techniniu reglamentu STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, išlaikant reglamentuojamus atstumus tarp sankryžų ir nuvažų valstybinės reikšmės keliuose ir gatvėse, kurios yra valstybinės reikšmės kelių tąsa.

5. Įvažiavimai į naujai planuojamas degalines ir elektromobilių įkrovimo stotelės nuo valstybinės reikšmės kelių galimos tik per esamas teisėtai įrengtas nuvažas.

6. Įgyvendinat plano sprendinius užtikrinti, kad nebūtų apsunkintos valstybinės reikšmės kelių plėtros galimybės ir priežiūros sąlygos, užstojamos eismo reguliavimo priemonės, mažinamas matomumas ties sankryžomis ir nuvažomis, formuojamos kliūtys, mažinančios eismo saugą;

7. Susisiekimo infrastruktūros brėžinyje pažymėtos dviračių trasos nėra susisietos su konkrečia sklypo vieta, gatvės ir/ar kelio puse. Dviračių takai nei jų komunikacijos turi būti planuojami tik už valstybinės reikšmės kelių juostos ribų;

8. Formuojant teritorijas šalia geležinkelio būtina atsižvelgti į geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonas ir jose taikomus draudimus ir apribojimus, nustatytus Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme. Nauji susisiekimo infrastruktūros (automobilių keliai, dviračių ir pėsčiųjų takai) susikirtimai su geležinkelio keliais turi būti dviejų lygių. Būtinus inžinerinių tinklų susikirtimus su geležinkelio keliais planuoti kuo statesniu kampu, norminiuose aktuose nustatytais atstumais nuo geležinkelio infrastruktūros objektų. Neplanuoti inžinerinės infrastruktūros lygiagrečiai geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose.

9. Bendrojo plano grafinėje dalyje atvaizduotos anksčiau suplanuotos ir planuojamos pagalbinės (kvartalinės) gatvės, kurių planinis sprendinys nekeičiamas, o įrengimas yra privalomas. Bendrojo plano sprendiniuose nepavaizduotų pagalbinių (kvartalinių) gatvių įrengimui ribojimų nėra, jos įrengiamos pagal poreikį. Pagalbinių (kvartalinių) gatvių įrengimui formuojami kitos pagrindinės žemės naudojimo paskirties susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių naudojimo būdo žemės sklypai. Pagalbinių (kvartalinių) gatvių raudonųjų linijų parametrai nustatomi vadovaujantis statybos techniniu reglamentu STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“.

10. Bendrasis planas nedetalizuoja susisiekimo ir inžinerinių sistemų techninių sprendinių. Numačius kitokius techninius sprendinius nei pažymėta Bendrajame plane jie gali būti tikslinami rengiant vietovės lygmens kompleksinį teritorijų planavimo dokumentą, žemės sklypų formavimo ir (ar) pertvarkymo projektą ar koreguojant kompleksinį teritorijų planavimo dokumentą statinio projekto rengimo metu.

11. Bendrojo plano sprendiniuose Esamų ir planuojamų degalinių vietos ir skaičius yra nurodyti vadovaujantis Degalinių išdėstymo schema Utenos mieste ir priemiestyje (T00050118) ir Degalinių išdėstymo schemas Utenos mieste ir priemiestyje papildymu (T00048879). Po Bendrojo plano patvirtinimo naujos degalinių vietos gali būti parenkamos visose funkcinėse zonose, kuriose galimas komercinės paskirties teritorijų naudojimo būdas, atlikus Bendrojo plano sprendinių koregavimą.

12. Elektromobilių įkrovimo aikštelių statyba galima visose funkcinėse zonose, kuriose galimas komercinės paskirties teritorijų naudojimo būdas.

13. Vėjo elektrinių statyba negalima.

14. Užstatytų ir užstatomų funkcinių zonų teritorijose galimas į pastatus integruotų saulės šviesos energijos elektrinių įrengimas. Išimties sąlygomis ir savivaldybės energetinių poreikių tenkinimo tikslais, visų tipų neribotos galios saulės šviesos energijos elektrinių statyba galima funkcinėse zonose 1-II, 2-II, 32-KV; 3-P (tik žemės sklype (kadastro Nr. 8270/0009:24), Pramonės g. 24, Utena), 8-P ir 9-P.

V. Gamtinės aplinkos privalomieji tvarkymo ir naudojimo reikalavimai

1. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos nustatomos detaliojo teritorijų planavimo dokumentuose, techniniuose projektuose, žemėtvarkos planavimo dokumentuose vadovaujantis Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu LR aplinkos ministro 2001-11-07 įsakymu Nr.540 „Dėl Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ bei Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu.

2. Bendrojo plano keitimu identifikuotos gamtinio karkaso ribos gali būti detalizuojamos rengiant detaliojo teritorijų planavimo dokumentus. Patvirtintomis gamtinio karkaso ribomis ir teisės aktų nustatytas veiklos apribojimais privaloma vadovautis rengiant teritorijų planavimo, specialiojo planavimo ir techninius projektus.

3. Statybą šlaituose, kurių polinkis didesnis kaip 15 proc., statyba negalima. Statyba ribojama 25 m atstumu nuo šlaito viršutinės ir apatinės briaunos. 50 m pločio juostoje, skaičiuojant nuo apatinės ir viršutinės šlaito briaunos, naujų pastatų aukštis neturi viršyti pusės šlaito aukščio. Minėtas atstumas gali būti sumažintas atlikus geologinius, gamtinius ir urbanistinius tyrimus. Rekonstruojant esamus pastatus ir statinius minėti statybos ir aukščio reikalavimai netaikomi.

4. Vadovaujantis Miškų įstatymo 11 straipsnio 1 dalimi, miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis galimas tik šio straipsnio nustatytais išimtiniais atvejais. Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis vykdomas vadovaujantis Miškų įstatymo nuostatomis ir Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašu, patvirtintu LRV 2011-09-28 nutarimu Nr. 1131.

5. Miškų įstatymo nurodytais atvejais, kada miško žemė gali būti paverčiama kitomis naudmenomis, kai konkretūs objektai nenumatyti, jie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti numatomi parengus detaliojo teritorijų planavimo dokumentą ar formavimo pertvarkymo projektą.

6. Miškų ir miškingų teritorijų funkcinėse zonose miškai ne miško žemėje turi būti įveisiami vadovaujantis Aplinkos ministro ir Žemės ūkio ministro parvirtintomis taisyklėmis. Išduodant leidimus miško įveisimui ne miško žemėje, turi būti vadovujamasi specialiaisiais teritorijų planavimo dokumentais (miškų išdėstymo žemėtvarkos schema ir kt.), teikiant prioritetą miškų įveisimui gamtinio karkaso teritorijose.

7. Jei po Bendrojo plano patvirtinimo bus atlikta miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis procedūra arba patikslinti Miškų kadastro duomenys arba pradės galioti nauji Valstybinės reikšmės miškų plotų schemos sprendiniai, tokios miškų plotų teritorijos gali būti keičiamos į 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ konkrečioje funkcinėje zonoje nurodytą žemės naudojimo paskirtį ir teritorijos naudojimo būdą.

8. Vadovaujantis Želdynų įstatymu, esamų kitos pagrindinės žemės naudojimo paskirties atskirųjų želdynų teritorijos naudojimo būdo ir bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių

bendrojo naudojimo) teritorijos naudojimo būdo žemės sklypų, kurie iki Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo patvirtinimo yra registruoti nekilnojamojo turto registre, nustatytas ir registruotas atskirųjų želdynų teritorijos naudojimo būdas ir bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendrojo naudojimo) teritorijos naudojimo būdas į kitus naudojimo būdus nekeičiamas. Ši nuostata taip pat galioja žemės sklypams, kuriems bus nustatytas atskirųjų želdynų teritorijos naudojimo būdas po Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo patvirtinimo.

9. Rengiant vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus ir techninius projektus priklausomųjų želdynų plotai nustatomi laikantis LR želdynų įstatymu ir LR aplinkos ministro 2022 m. gegužės 27 d. įsakymo Nr. D1-151 redakcijoje „Dėl viešųjų atskirųjų želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų plotų normų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatytų reikalavimų.

VI. Aplinkos kokybės reikalavimai

1. Numatoma veikla neturi daryti neigiamo poveikio greta esančioms ir numatomoms vandens ūkio, gyvenamosioms, visuomeninėms, rekreacinėms, bendro naudojimo teritorijoms, žmonių sveikatai.

2. Tais atvejais, kai objektams yra nustatytos sanitarinės apsaugos zonos, tačiau dėl veiklos pasikeitimo ar jos masto jas būtina keisti, tai gali būti atliekama neinicijuojant Bendrojo plano keitimo procedūras.

3. Bendruoju atveju sanitarinės apsaugos zonos turi tilpti žemės sklypo, kuriame vykdoma ar planuojama ūkinė veikla. Jei veikiantiems objektams sanitarinės apsaugos zonos nėra įregistruotos, jos privalo tilpti žemės sklypo ribose. Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nurodytų sanitarinių apsaugos zonų keitimas (sumažinimas) galimas atlikus Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūras.

4. Nustačius, kad žemės sklype buvo vykdoma ūkinė veikla, kuriai reikalingas taršos leidimas, turi būti atliktas grunto, dirvožemio geoekologinis tyrimas vadovaujantis Cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 230.

5. Paslaugų funkcinėse zonose galima pramonės ir sandėliavimo veikla, kuri nesudaro neigiamo poveikio greta esamoms ir numatomoms veikloms. Pramonės ir sandėliavimo veikla gali būti plečiama tik tokiu atveju, jei ši veikla neapribos gretimų žemės sklypų konversijos galimybių.

6. Didelio užstatymo intensyvumo paslaugų zonose ir vidutinio užstatymo intensyvumo paslaugų zonose negalima pramonės ir sandėliavimo ūkinė veikla, kuriai turi būti išduotas taršos leidimas.

VII. Architektūros įstatymo nuostatų įgyvendinimas

1. Įgyvendinant Architektūros įstatymo 13 straipsnio „Architektūrinių konkursų organizavimas“ nuostatas, architektūriniu, urbanistiniu, valstybinio ar viešojo intereso požiūriu reikšmingiems objektams Utenos rajono savivaldybėje organizuojami architektūriniai konkursai, skiri geriausiai architektūrinei idėjai, pateikiamai projektiniuose pasiūlymuose, ir urbanistinei idėjai, pateikiamai teritorijos vystymo koncepcijoje, išreikšti. Konkursų tikslas – siekti šių objektų architektūros kokybės, optimalaus kokybės ir kainos santykio.

2. Konkursai rengiami ir nurodytais objektais savivaldybės tarybos sprendimu pripažinti:

2.1. Negyvenamieji pastatai (administracinės, kultūros, mokslo, poilsio, sporto, gydymo ir religinės paskirties pastatai), kurių bendras plotas didesnis kaip 500 kv. m., ir kurių statyba finansuojama savivaldybės ar valstybės biudžeto lėšomis;

- 2.2. Negyvenamieji pastatai (poilsio, sporto ir religinės paskirties pastatai), kurių bendras plotas didesnis kaip 500 kv. m., ir kurių statyba finansuojama privačių statytojų lėšomis;
- 2.3. Negyvenamieji pastatai (viešbučių paskirties pastatai; prekybos ir paslaugų paskirties pastatai), kurių bendras plotas didesnis kaip 500 kv. m., ir kurių statyba planuojama pagrindinio miesto centro funkcinėse zonose, nepriklausomai nuo lėšų šaltinio;
- 2.4. Negyvenamieji ir gyvenamieji pastatai, kurių aukštis 30 m ir daugiau (aukštybiniai pastatai);
- 2.5. Regioninis kompetencijų centro pastatas/kompleksas;
- 2.6. Statiniai teritorijų planavimo dokumentuose numatytais atvejais;
- 2.7. Restauruojami ir (ar) pritaikomi bei atkuriami nekilnojamojo kultūros paveldo objektai ar statiniai arba rekonstruojami ir statomi nauji statiniai kultūros paveldo objektų teritorijose;
- 2.8. Utenos miesto plėtrai ir savitumo išsaugojimui reikšmingos viešosios erdvės: aikštės, parkai, skverai.

2. MIESTO ERDVINĖ IR FUNKCINĖ STRUKTŪRA

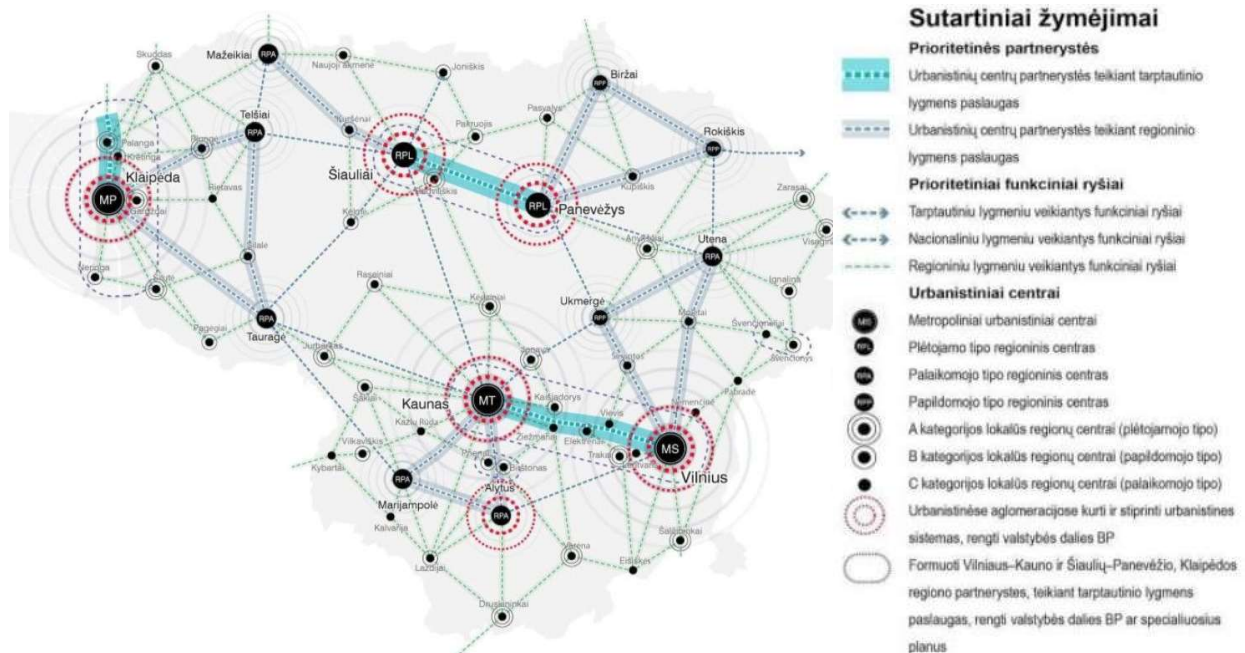
2.1. Utenos miesto išorės struktūra

Utenos miesto plėtros tendencijas ir perspektyvas formuoja Lietuvos Respublikos regioninės politikos ir jos pagrindu suformuoti šalies teritorijos strateginiai teritoriniai – erdviniai struktūrų formavimo principai, kurie įtvirtinti Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789 (T00087007), sprendiniuose, ir globalizacijos veiksniai:

1. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane Utenos miestas plėtotinas kaip regioninis palaikomojo tipo centras (indeksas – RPA), kuris atlieka ypač svarbų vaidmenį regione, kurio užduotis koncentruoti didelės aptarnavimo galimybes, telkti nuo būtino iki santykinai vidutinio ir net dalimi santykinai reto poreikio paslaugas, darbo vietas ir plėtoti mišrią ekonominę veiklą.

2. Nacionalinio lygmens funkciniais ryšiais Utenos miestas apjungiamas su Panevėžio, Ukmergės, Molėtų, Vilniaus, regioniniu lygmeniu – su Zarasų, Visagino, Švenčionių – Švenčionėlių ir Anykščių savivaldybėse esančiais metropoliniais, regioniniais ir lokaliniais urbanistiniais centrais.

3. Utenos miestas priskirtas Rytų Lietuvos partnerysčių grupei, apimančiai Vilniaus, Ukmergės ir Utenos zonoje esančius lokalius centrus, susietus funkciniais ryšiais. Partnerysčių grupėje vyraujantis išteklių - rekreaciniai, bioproductiniai, paslaugų infrastruktūros, kultūriniai, o plėtros prioritetas – rekreacija ir turizmas, bioproductinis ūkis.

2.1.1 pav. Ištrauka iš nacionalinio ir regioninio lygmenų urbanistinės struktūros *schemos* (Šaltinis: Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (T00087007)).

4. Išoriniai veiksniai, įtakojantys miesto plėtrą: globalizacijos veiksniai, susiję su energetinių išteklių brangimu, emigracija ir imigracija, kapitalo ir darbo rinkos laisvu judėjimu, turizmo plėtra, savitumo išsaugojimu, tiesioginių užsienio kapitalo investicijų stoka tiek valstybėje, tiek savivaldybėje.

2.2. Utenos miesto vidaus struktūra

1. Utenos miesto teritorijos urbanistinės struktūros plėtojimo kryptys formuojamos įvertinant Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano (toliau – LRBP), patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789 (T00087007), regioninių centrų vystymo principus ir prioritetą teikiant kokybiškų vietinių paslaugų, urbanizuotų teritorijų regeneracijos, efektyvaus mobilumo ir susisiekimo, intensyvaus naudojimo ir tankumo, miesto žalių ir viešų erdvių kompaktiškumo principams.

2. Utenos planinė erdvinė kompozicija ir funkcinė sandara plėtojami ir tobulinami įvertinant ekonominę ir socialinę raidą regioniniame kontekste bei investicijų strategiją. Numatoma koncentruota miesto plėtra, kuri orientuota į skersinių kompozicinių ašių akcentavimą ir vientisos žaliųjų plotų sistemos formavimą. Miesto erdvinė struktūra vystoma naudojant turimus vyraujančius išteklius ir taikant intensyvios urbanizacijos funkcinį prioritetą, kuriame dominuoja efektyvus miesto teritorijos, gamtinių ir energetinių išteklių naudojimas, dagiafunkciškumas ir kompaktiškumas, intensyvus viešojo transporto naudojimas ir skatinimas.

3. Teritorinė miesto plėtra ir būsto plėtra numatyta vadovaujantis labiausiai tikėtina gyventojų skaičiaus prognoze (25010 gyv.). Gyvenamųjų teritorijų plėtros poreikį, kuris sudaro apie 67-70 ha, planuojamu laikotarpiu numatoma Utenos miesto ir priemiestinėje teritorijoje.

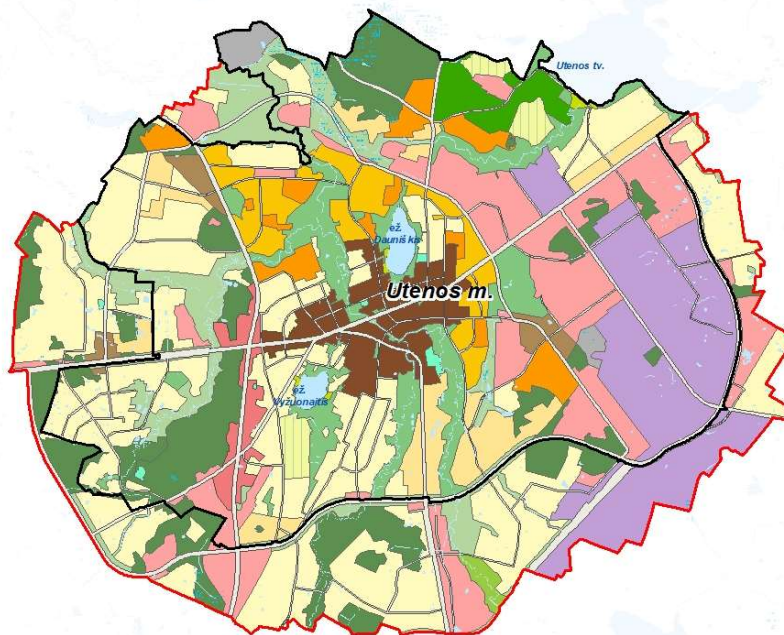
4. Priemiestinėse gyvenamosiose teritorijose (Antakalnių k., Atkočiškių k., Gasparišio k., Gedimino k., Grybelių k., Joneliškių k., Kauliniškio k., Klovinų k., Mockėnų k., Narkūnų k., Naujasodžio k., Nemeikščių k., Pakalniškių k., Pavyžinčio k., Piliakalnio k. ir Šilinės k.) plėtra numatyta vykdyti aglomeruotose teritorinėse struktūrose nejungiant į Utenos miesto ribą.

5. Miesto urbanistinė struktūra toliau formuojama pagal susiklosčiusį radialinį miesto struktūros modelį. Plėtojamas miesto modelis – policentrinis. Išlaikomas didelio miesto morfotipas. Modelis orientuotas į patrauklių viešųjų erdvių kūrimą, vientisos žaliųjų erdvių sistemos formavimą, jungiančios skirtingas miesto dalis į vieningą erdvių sistemą, esamos užstatytos teritorijos ir dalinai įsavitos teritorijos intensyvinimą, apleistos miesto teritorijos regeneracija, kompaktišką naujų gyvenamųjų teritorijų plėtrą, kuriant joms reikalingą aptarnavimo infrastruktūrą, pramonės ir verslo teritorijų plėtrą. Suformuotas erdvinis modelis atitinka plėtotinos mišrios ekonominės veiklos regioninio urbanistinio centro plėtros principus ir dabartinius plėtros poreikius.

6. Struktūriškai ir funkciškai aktyvinamos miesto ir priemiesčio teritorijos. Tarp žaliųjų plotų įsiterpusiose esamose užstatytose teritorijose plėtra planuojama vykdyti esamų dominuojančių funkcijų tęstinumo pagrindu numatant polifunkcinį teritorijos naudojimą, sutankinimą, atnaujinimą ir kompleksinį modernizavimą. Funkcinėse zonose išlaikomas foninis aukštis ir būdingas užstatymo intensyvumas. Numatomas modelis orientuotas į kompaktišką ir vidinę kokybinę miesto plėtrą, kurio pagrindinis prioritetas yra esamos urbanistinės struktūros tobulinimas:

- Vystoma policentrinė struktūra su kompaktišku miesto branduoliu ir į integruota Senojo miesto dalimi ((27626);
- Atnaujinamos nusidėvėjusių sovietinės statybos daugiabučių gyvenamųjų teritorijos, numatomas gyvenamųjų kvartalų kompleksinis atnaujinimas (modernizavimas);

- Vykdoma kompaktiška vienbučių / dvibučių gyvenamųjų kvartalų plėtra išlaikant užstatymo pobūdį. Kuriamos palankios sąlygos tokiam būstui plėtoti ir įsigyti;
- Intensyvinamos nepilnai įsisavintos ir regeneruojamos apleistos miesto teritorijos;
- Kuriamos darbo vietos, intensyvinamos ir naujai plėtojamoms pramonės ir sandėliavimo bei paslaugų teritorijos, kuriamas regioninis kompetencijų centras;
- Vystomas vieningas žaliųjų plotų ir viešųjų erdvių tinklas;
- Stiprinamas miesto rekreacinis potencialas;
- Plėtojama optimali ir pagrįsta teritorijų plėtros ir optimizavimo poreikius atitinkanti susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra;
- Numatomos architektūrinės priemonės ryškinti miesto architektūrinio – urbanistinio savitumą, tausoti tai, kas jame vertinga, kurti patogias ir išimenančias įvairaus pobūdžio miesto erdves bei turtinti jo siluetą, statyti raiškios architektūros statinius, tuo pačiu ir aukštybinius pastatus jiems tinkančiose vietose.

<p>SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI</p> <p>— Planuojamos teritorijos riba</p> <p>— Miesto administracinė riba</p> <p>FUNKCINĖS ZONOS</p> <p>Neurbanizuotos ir neurbanizuojamų teritorijų funkcinės zonos</p> <p>Miškų ir miškingų teritorijų zona</p> <p>Ekosistemų apsaugos miškų zona</p> <p>Rekreacinių miškų zonos</p> <p>Intensyvaus naudojimo miško parkai</p> <p>Ekstensyvaus naudojimo miesto miškai</p> <p>Konservacinės teritorijos zona</p> <p>Konservacinės teritorijos zona</p> <p>Vandenių zona</p> <p>Vandenių zona</p> <p>Urbanizuotos ir numatomos urbanizuoti teritorijų funkcinės zonos</p> <p>Centrų zona</p> <p>Pagrindinio centro zona</p> <p>Miesto dalies centro zona</p>	<p>Gyvenamoji zona</p> <p>Intensyvaus užstatymo gyvenamoji zona</p> <p>Vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona</p> <p>Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona</p> <p>Sodininkų bendrijų zona</p> <p>Specializuotų kompleksų zona</p> <p>Pramonės ir sandėliavimo zona</p> <p>Inžinerinės infrastruktūros zona</p> <p>Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona</p> <p>Intensyviai naudojamų želdynų zona</p> <p>Ekstensyviai naudojamų želdynų zona</p> <p>Kitos zonos</p> <p>Didelio užstatymo intensyvumo paslaugų zona</p> <p>Vidutinio užstatymo intensyvumo paslaugų zona</p> <p>Rekreacinė zona</p>
---	---

2.2.1 pav. Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniai

2.3. Funkcinis zonavimas

1. Utenos miesto perspektyvinės plėtros modelis formuojamas taikant polifunkcinio zonavimo metodą. Miesto teritorija skaidoma į funkcinių prioritetų zonas išskiriant vyraujančią (prioritetinę) žemės naudojimo funkciją pagal teritorijos įsavinimo intensyvumo laipsnį. Planuojamos teritorijos polifunkcinis zonavimas pagal žemės naudojimo funkcijas atliekamas siekiant konkretizuoti vyraujančių funkcijų tendencijas ir jų sąveika su kitomis funkcijomis. Funkcinio naudojimo prioriteto zonos apima atskiras miesto dalis, pasižyminčias gamtinės aplinkos ir urbanistinių sąlygų bei prioritetinių funkcinių interesų panašumu.

2. Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių konkretizavime yra suformuota funkcinės struktūros sandara, kuri numatyta vadovaujantis Teritorijų planavimo normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7 „Dėl teritorijų planavimo normų patvirtinimo“ reikalavimais. Pagal funkcinės struktūros bei architektūrinės / urbanistinės erdvinės kompozicijos elementų sandarą, planuojama teritorija skirstoma į 17 funkcinių zonų tipų:

2.1. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų funkcinio prioriteto zonos:

- **Pagrindinio centro zona** – didelio užstatymo intensyvumo teritorijos, kuriose vyrauja gyvenamoji aplinka, administravimo, paslaugų, prekybos ir kitos taršos nesukeliančios ūkinės veiklos kartu su šių veiklų aptarnavimui reikalinga socialine, inžinerine, susisiekimo ir kita infrastruktūra, rekreacijai reikalingais atskiraisiais želdynais ir viešosiomis erdvėmis.
 - *Pagrindinio centro funkcinėse zonose užstatymo formavimas susietas su nauja architektūrine išraiška, teritorijos intensyvinimu, funkcijos konversija ir išbaigtos urbanistinės struktūros formavimu. Taikomos architektūrinės priemonės ryškinti miesto centro identitetą, tausoti tai, kas jame vertinga, kurti patogias ir patrauklias erdves.*
 - *Į pagrindinio centro funkcinės zonas patenkanti Senojo miesto dalis ((27626) yra saugoma ir tvarkoma vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu bei Saugomų teritorijų įstatymu.*
 - *Pagrindinio centro funkcinėse zonose vieno komercinės paskirties pastato, įskaitant ir prekybos įmones, kurių bendras plotas didesnis kaip 500 kv.m., minimalus aukštų skaičius – 3. Minimalus aukštų skaičius gali būti padidintas tuo atveju, kai funkcinės zonos minėtas vidutis aukštis nesiekia viršyti 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ nustatyto maksimalaus aukščio rodiklio, o norima jį pasiekti. Šiuo atveju rengiami projektiniai pasiūlymai ar jiems atitinkantis dokumentas su urbanistinės analizės dalimi, įrodančia, kad naudojant maksimalius rodiklius išlaikomas urbanistinės struktūros vientisumas. Projektiniams pasiūlymams ar jiems atitinkančiam dokumentui turi būti gautas Utenos miesto savivaldybės administracijos pritarimas.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – modernizavimas (atgaivinimas, humanizavimas, atnaujinimas), pagal poreikį – nauja plėtra.*
- **Miesto dalies centro zona** – mišrios didelio užstatymo intensyvumo teritorijos, skirtos rajonų aptarnavimui, kuriose dominuoja administravimo, paslaugų, prekybos ir kitos taršos nesukeliančios ūkinės veiklos kartu su šių veiklų aptarnavimui reikalinga socialine, inžinerine, susisiekimo ir kita infrastruktūra, atskiraisiais želdynais ir viešosiomis erdvėmis.

- *Miesto dalių funkcinėse zonose užstatymo formavimas susietas su nauja architektūrine išraiška, teritorijos intensyvinimu, funkcijos konversija ir išbaigtos urbanistinės struktūros formavimu.*
- *Funkcinėje zonoje 7-CR galima socialinio būsto plėtra.*
- *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – konversija (pertvarkymas) ir nauja plėtra.*

- **Intensyvaus užstatymo gyvenamoji zona** – daugiabučių gyvenamųjų kvartalų teritorijos su gyvenamosios aplinkos aptarnavimui reikalinga socialine, paslaugų, inžinerine, susisiekimo ir kita infrastruktūra, taip pat gyventojų rekreacijai reikalingais atskiraisiais želdynais.
 - *Daugiabučių gyvenamųjų kvartalų teritorijos vystomos taikant kompleksinį atnaujinimą (modernizavimą) ir pritaikant energetinio efektyvumo didinimo priemones vadovaujantis Kvartalų energetinio efektyvumo didinimo programų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. 547 „Dėl Kvartalų energetinio efektyvumo didinimo programų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.*
 - *Daugiabučių gyvenamųjų kvartalų teritorijose esančių gyvenamųjų pastatų, kurių aukštų skaičius 9, laikoma, kad tokio pastato maksimalūs aukščio ir aukštų skaičiaus rodikliai yra esami. Jei esami šių pastatų žemės sklypo užstatymo rodikliai (užstatymo tankis (UT), užstatymo intensyvumas (UI) ir aukštis (metrai)) yra didesni nei nurodyti 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“, rengiant pastatų rekonstravimo techninius projektus ir žemės sklypų detaliojo planavimo dokumentus galima nustatyti esamus žemės sklypo rodiklius.*
 - *Galima socialinio būsto plėtra.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – modernizavimas (atnaujinimas).*

- **Vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona** – daugiabučių, vienubučių ir dvibučių gyvenamųjų namų teritorijos su visa reikalinga aptarnavimo infrastruktūra bei aplink pagrindinį miesto centrą esančios gyvenamosios teritorijos.
 - *Prioritetas skiriamas esamų neišbaigtų urbanistinių struktūrų užbaigimui.*
 - *Galima socialinio būsto plėtra.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – konversija ir nauja plėtra.*

- **Gyvenamoji mažo užstatymo intensyvumo zona** – vienubučių ir dvibučių gyvenamųjų namų teritorijos su visa reikalinga aptarnavimo infrastruktūra.
 - *Prioritetas teikiamas kompaktiškos urbanistinės struktūros formavimui, esamų gyvenamųjų kvartalų užbaigimui ir tankinimui.*
 - *Periferinėje teritorijoje suplanuotų gyvenamųjų kvartalų formavimas laikomas neprioritetinių. Minėtose teritorijose sprendinių įgyvendinimo laikotarpiu Utenos rajono savivaldybė neprisiima atsakomybės vystyti susisiekimo, inžinerinę ir socialinę infrastruktūrą.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – be esminių pokyčių (status quo) ir nauja plėtra.*

- **Specializuotų kompleksų zona** – funkcinė zona, kurioje dominuoja kompaktiškai užstatytos teritorijos, skirtos visuomenės poreikiams, specializuotai socialinei, aptarnavimo ir paslaugų veiklai (parodų, sporto, turizmo, pramogų, rekreacijos, mokslo, sveikatos apsaugos, religinei paskirčiai).

- *Specialios paskirties teritorijų užstatymo rodikliai (užstatymo tankis (UT), užstatymo intensyvumas (UI) ir aukštis (metrai)) gali būti padidinti, kai 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ nurodyti rodikliai neleidžia realizuoti planuojamos ūkinės veiklos. Šiuo atveju užstatymo rodikliai nustatomi parengus projektinius pasiūlymus.*
- *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – modernizavimas (atnaujinimas) ir nauja plėtra.*
- **Sodininkų bendrijų zona** - funkcinė zona, kurioje dominuoja teritorijos, skirtos mėgėjų sodininkystei.
 - *Veiklą sodininkų bendrijos funkcinėse zonose 1-SB, 2-SB ir 3-SB jose reglamentuoja Sodininkų bendrijų įstatymas.*
 - *Galima sodininkų bendrijos funkcinės zonos 3-SB teritorijos konversija į mažo užstatymo intensyvumo gyvenamąją funkcinę zoną išvystant inžinerinę ir susisiekimo infrastruktūrą pagal inžinerinės infrastruktūros vystymo planą.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – konversija (pertvarkymas) ir nauja plėtra.*
- **Pramonės ir sandėliavimo zona** – teritorijos, kuriose dominuoja gamybinė ar kita panaši ūkinė veikla su šių veiklų aptarnavimui reikalinga susisiekimo, inžinerine, paslaugų ir kita infrastruktūra.
 - *Funkcinėse zonose 6-P; 7-P galima pramonės ir sandėliavimo ūkinė veikla, esamų teritorijų konversija į pramonės ir sandėliavimo teritorijų naudojimo būdą ir naujų pramonės ir sandėliavimo teritorijų naudojimo būdo teritorijų planavimas. Tačiau ūkinė veikla, kuriai turi būti išduotas taršos leidimas (išskyrus kai jos poveikis gyvenamai aplinkai ir žmonių sveikatai nuo taršos apsaugoti pagrįstas poveikio aplinkai vertinimo ar poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procesu), ir ūkinė veikla, susijusi su atliekų tvarkymu ir atlieku perdirbimu, negalima.*
 - *Funkcinėse zonose 1-P; 2-P; 3-P; 4-P; 5-P; 8-P ir 9-P galima pramonės ir sandėliavimo ūkinė veikla, kuriai turi būti išduotas taršos leidimas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. D1-259 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020 m. liepos 16 d. įsakymo Nr. D1-425 redakcija) Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių reikalavimais. Taršos leidimai išduodami Taisyklių 1 priedo 2 priedėlio lentelės 10 punkto kriterijus atitinkančiai veiklai. Galima ūkinė veikla, susijusi su atliekų tvarkymu ir atlieku perdirbimu.*
 - *Funkcinėse zonose 1-P ir 2-P galima pramonės ir sandėliavimo ūkinė veikla, , kuriai turi būti išduotas taršos leidimas, tačiau ūkinė veikla, susijusi su atliekų tvarkymu ir atlieku perdirbimu, negalima.*
 - *Kuriamas regioninis kompetencijų centras.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – konversija (atgaivinimas, humanizavimas, pertvarkymas) ir nauja plėtra.*
- **Didelio užstatymo intensyvumo paslaugų zona** - teritorijos, kuriose dominuoja smulkaus verslo ir paslaugų bei prekybos ūkinė veikla su šių veiklų aptarnavimui reikalinga susisiekimo, inžinerine, paslaugų ir kita infrastruktūra.
 - *Teritorijos skirtos regioniniu ir bendramiestiniu lygmeniu veikiantiems aptarnavimo, prekybos, paslaugų objektams ir administracinės paskirties pastatams, kitiems*

- negyvenamosios paskirties pastatams, kuriuose vykdoma ūkinė veikla nesusijusi su taršia gamyba.*
- *Miesto įvaizdžio formavimo aspektu keliami reikalavimai pastatų architektūrinei išraiškai.*
 - *Pramonės ir sandėliavimo teritorijų plėtojimas negalimas.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – modernizavimas (atgaivinimas, humanizavimas, atnaujinimas), pagal poreikį – nauja plėtra ir konversija (pertvarkymas).*
- **Vidutinio užstatymo intensyvumo paslaugų zona** - teritorijos, kuriose dominuoja smulkaus verslo ir paslaugų bei prekybos ūkinė veikla su šių veiklų aptarnavimui reikalinga susisiekimo, inžinerine, paslaugų ir kita infrastruktūra. Įvertinant miesto mišrios ekonominės veiklos orientaciją, išplėstos paslaugų funkcinės zonos, kuriose taikomi sekantys funkciniai apribojimai:
- *Funkcinėse zonose 1-KV; 2-KV; 3-KV; 4-KV; 5-KV; 6-KV; 7-KV; 8-KV; 9-KV; 10-KV; 13-KV; 14-KV; 15-KV; 18-KV; 19-KV; 21-KV; 22-KV; 23-KV; 24-KV; 25-KV; 26-KV; 27-KV; 28-KV; 36-KV; 37-KV; 38-KV, 39-KV, 40-KV, 41-KV ir 42-KV pramonės ir sandėliavimo ūkinė veikla negalima.*
 - *bei Funkcinėse zonose 11-KV; 12-KV; 16-KV; 17-KV ir 29-KV galima pramonės ir sandėliavimo ūkinė veikla, esamų teritorijų konversija į pramonės ir sandėliavimo teritorijų naudojimo būdą ir naujų pramonės ir sandėliavimo teritorijų naudojimo būdo teritorijų planavimas. Tačiau ūkinė veikla, kuriai turi būti išduotas taršos leidimas (išskyrus kai jos poveikis gyvenamai aplinkai ir žmonių sveikatai nuo taršos apsaugoti pagrįstas poveikio aplinkai vertinimo ar poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procesu), ir ūkinė veikla, susijusi su atliekų tvarkymu ir atlieku perdirbimu, negalima.*
 - *Kitose funkcinėse zonose ūkinė veikla, susijusi su pramonės ir sandėliavimu bei atliekų tvarkymu ir atlieku perdirbimu, yra reglamentuota 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – modernizavimas (atgaivinimas, humanizavimas, atnaujinimas), konversija (pertvarkymas), be esminių pokyčių (status quo) ir nauja plėtra.*
- **Inžinerinės infrastruktūros zona** - funkcinė zona, skirta susisiekimo komunikacijų ir inžinerinių tinklų aptarnavimo objektams, aplinkos kokybei gerinti reikalingiems objektams.
- *Funkcinėse zonose 1-II ir 2-II galimas atsinaujinančių energijos išteklių infrastruktūros vystymas.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – modernizavimas (atgaivinimas, humanizavimas, atnaujinimas),*
- **Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona** - neužstatyta funkcinė zona, kuria išskiriami svarbiausių gatvių ir kelių, geležinkelio kelių ir magistralinių inžinerinių tinklų koridoriai ir vandenvietės.
- *Bendrojo plano grafinėje dalyje nurodyti susisiekimo infrastruktūros koridoriai yra privalomi ir jiems formuojami kitos pagrindinės žemės naudojimo paskirties susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių naudojimo būdo žemės sklypai. Bendrojo*

- plano sprendiniuose nepavaizduotų gatvių įrengimui ribojimų nėra, jos įrengiamos pagal poreikį.*
- *Gatvių raudonųjų linijų parametrai nustatomi vadovaujantis statybos techniniu reglamentu STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – nauja plėtra.*
- ***Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (intensyviai naudojamų želdynų zona)*** – neužstatyta funkcinė zona, kuria išskiriamos urbanizuotų teritorijų viešosios erdvės ir bendram naudojimui pritaikytų atskirųjų želdynų teritorijos, taip pat kapinių teritorijos.
 - *Funkcinės zonos skirtos skverų ir parkų įrengimui.*
 - *Į funkcinę zoną įsiterpusiuose žemės sklypuose taikomi užstatymo rodikliai, kurie nustatyti 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – modernizavimas (atgaivinimas, humanizavimas, atnaujinimas).*
 - ***Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (ekstensyviai naudojamų želdynų zona)*** – neužstatyta funkcinė zona, kuria išskiriamos urbanizuotų teritorijų viešosios erdvės ir bendram naudojimui pritaikytų atskirųjų želdynų teritorijos, taip pat kapinių teritorijos.
 - *Funkcinė zona skirta gamtinių teritorijų, skirtų rekreacijai, lankymui ir pažinimui, gyvenamosiose vietovėse esančių gamtinio karkaso elementų apsaugai, ekosistemų apsaugai ir stabilizacijai, reljefo, vandenių, visų gamtinių vertybių apsaugai ir gyventojų poilsiui skirtų miškų teritorijų formavimui.*
 - *Į funkcinę zoną įsiterpusiuose žemės sklypuose taikomi užstatymo rodikliai, kurie nustatyti 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – kitas (esamos būklės palaikymas ir minimalus pritaikymas).*
 - ***Rekreacinė zona*** - neužstatyta funkcinė zona, kuria išskiriamos urbanizuotų teritorijų viešosios erdvės ir poilsiui bei rekreacijai pritaikytos teritorijos.
 - *Galima laikinų su poilsiu ir rekreacija susietų pastatų statyba pagal poreikį.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – kitas (esamos būklės palaikymas ir minimalus pritaikymas).*
- 2.2. Neurbanizuotų ir neurbanizuojamų teritorijų funkcinio prioriteto zonos:
- ***Konservacinės teritorijos zona*** - funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 28 straipsnyje nurodyta konservacinės paskirties žemė.
 - *Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais, reglamentais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.*
 - *Visų objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo V skyriaus 59 ir 60 str. reikalavimai.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – saugojimas.*

- **Miškų ir miškingų teritorijų zona** - apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja Miškų įstatymo 3 straipsnyje nurodyti visų grupių miškai;
 - *Miškų ir miškingų teritorijų zonos tvarkomos vadovaujantis Miškų įstatymo reikalavimais.*
 - *Į funkcinę zoną įsiterpusiuose žemės sklypuose taikomi užstatymo rodikliai, kurie nustatyti 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – be esminių pokyčių (status quo).*
- **Vandenių zona** - Funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 27 straipsnyje nurodyta vandens ūkio paskirties žemė.
 - *Sąlytyje su rekreacinėmis teritorijomis galima lieptų statyba.*
 - *Teritorijos naudojimo plėtros būdas – kitas (esamos būklės palaikymas).*

2.4. Žemės naudojimas

1. Miesto funkcinės struktūros plėtojimo sprendiniuose išlaikomos sąsajos su galiojančiame Utenos miesto teritorijos bendrajame plane suplanuota funkcinė struktūra. Bendrojo plano sprendiniuose planuojamas fragmentinis funkcinų zonų keitimas, kuris susietas su pasikeitusios dominuojančios ūkinės veiklos faktu atskirose funkcinėse zonose, miško žemės pavertimu kitomis naudmenomis, atsinaujinančių energetikos infrastruktūros plėtra, pramonės ir sandėliavimo bei paslaugų funkcinų zonų plėtimu. Į miesto struktūrą įjungtos žemės ūkio paskirties žemės konversija vyksta lėčiau nei buvo prognozuota, šios teritorijos akumuliuoja didelį potencialiai urbanizuotinių gyvenamųjų teritorijų rezervą, kuris planuojamu laikotarpiu pilnai tenkina gyvenamosios statybos teritorijos plėtros poreikį, kuris sudaro 67 -70 ha. Teritorijos poreikis naujam socialiniam būstui statyti (1,2 ha) realizuojamas miesto dalies centro funkcinėje zonoje 7-CR.

2. Miesto funkcinėje struktūroje dominuoja gyvenamosios funkcinės zonos, kurios užima 32,15 proc. miesto teritorijos, ir žalieji plotai (miškų ir miškingų teritorijų bei bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zonos), kurios užima 27,13 miesto teritorijos. Įvertinant miesto mišrios ekonominės veiklos orientaciją, išplėstas pramonės ir sandėliavimo bei paslaugų funkcinų zonų plotas, kuris siekia 23,06 proc. miesto teritorijos.

2.4.1 lentelė. Planuojamos teritorijos funkcinų zonų teritorijos balansas

Eil. Nr.	Funkcinės zonos pavadinimas	Planuojamos teritorijos plotas	
		ha	proc.
I.	Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos		
1	Pagrindinio centro zona	108,61	3,41
2	Miesto dalies centro zona	29,53	0,93
3	Specializuotų kompleksų zona	86,33	2,71
4	Intensyvaus užstatymo gyvenamoji zona	107,43	3,37
5	Vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona	130,02	4,08
6	Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona	787,97	24,70
7	Pramonės ir sandėliavimo zona	337,81	10,59
8	Paslaugų zona	397,68	12,47
9	Inžinerinės infrastruktūros zona	23,30	0,73
10	Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona	250,33	7,85
11	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (intensyvaus naudojimo)	210,50	6,60

Eil. Nr.	Funkcinės zonos pavadinimas	Planuojamos teritorijos plotas	
		ha	proc.
12	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (ekstensyvaus naudojimo)	224,75	7,05
13	Rekreacinė zona	3,76	0,12
14	Sodininkų bendrijų teritorija (žemės ūkio teritorijų zona)	35,56	1,11
	Viso:		85,70
II. Neurbanizuojamos teritorijos			
15	Konservacinės teritorijos zona	5,52	0,17
16	Miškų ir miškingų teritorijų zona	429,91	13,48
17	Vandenų zona	20,70	0,65
	Viso:	456,13	14,30
	Iš viso:	3189,72	100

2.5. Teritorijos tvarkymo ir naudojimo tekstiniai reikalavimai

1. Utenos miesto plėtra planuojama vykdyti esamų dominuojančių funkcijų tęstinumo pagrindu numatant polifunkcinį teritorijos naudojimą, užstatytose ir užstatomose teritorijose - tankinimą, konversiją ir kompleksinį modernizavimą. Funkcinėse zonose vyraujantys teritorijos naudojimo tipai, jų sąsaja su pagrindinėmis žemės naudojimo paskirtimis bei naudojimo būdais, maksimalūs užstatymo aukščio ir aukštingumo bei tankio ir intensyvumo rodikliai yra kontekstualūs susiklosčiusiam užstatymo morfotipui.

2. Teritorijos tvarkymo ir naudojimo tekstiniai reikalavimai pateikti 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ lentelės stulpelyje „Tekstiniai reikalavimai“.

3. Tekstiniai reikalavimai suskirstyti į grupes pagal funkcinių zonų konkrečios srities aktualumą ir taikomi individualiai nustatant konkrečios funkcinės zonos tvarkymo ir naudojimo reikalavimus:

- Nekilnojamojo kultūros paveldo teritorijų tvarkymo ir naudojimo reikalavimai (s);
- Gamtinės aplinkos ir gamtinio karkaso tvarkymo ir naudojimo reikalavimai (a);
- Miško žemės tvarkymo ir naudojimo reikalavimai (m);
- Užstatytų ir užstatomų teritorijų tvarkymo ir naudojimo reikalavimai (u);
- Susisiekimo komunikacijų, inžinerinių statinių ir įrenginių teritorijų tvarkymo ir naudojimo reikalavimai (i).

2.5.1 lentelė. Tekstiniai reikalavimai, kurie nustatomi konkrečioms zonoms.

Tekstinio reikalavimo indeksas	Tekstinio reikalavimo turinys
s – nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkymo ir naudojimo reikalavimai	
s1	Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais, reglamentais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.
s2	Utenos senjojo miesto vietos (unikalus kodas KVR 27626) teritorijoje iki Utenos senjojo miesto vietos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano parengimo ir patvirtinimo užstatymo intensyvumo, tankio, aukščio, aukštingumo rodikliai ir užstatymo morfotipas nustatomi projektiniuose siūlymuose ar jiems atitinkančiame dokumente įvertinant Utenos senjojo miesto vietos (unikalus kodas KVR 27626) teritorijai vertinimo akte nustatytas vertingąsias savybes, tame pačiame kvartale esamo užstatymo būdingą tankį, intensyvumą, aukštį ir aukštingumą bei

Tekstinio reikalavimo indeksas	Tekstinio reikalavimo turinys
	susiklosčiusį morfotipą. Projektiniams pasiūlymams ar jiems atitinkančiam dokumentui turi būti gautas Kultūros paveldo departamento Panevėžio-Utenos skyriaus ir Utenos rajono savivaldybės administracijos pritarimas.
a – kraštovaizdžio, gamtinės aplinkos ir gamtinio karkaso tvarkymo ir naudojimo reikalavimai	
a1	Teritorija patenka į ypač saugotino estetinio potencialo arealą, kuriame ribojamas negyvenamųjų pastatų užstatymo plotas žemės sklype. Konkrečiame žemės sklype pastatai užstatyti negali viršyti 500 kv. m., o tūris – 5000 kub. m.
a2	Statinių statybą gamtinio karkaso teritorijose reglamentuoja Saugomų teritorijų įstatymas, Gamtinio karkaso nuostatai, patvirtinti LR aplinkos ministro 2007-02-14 įsakymu Nr. D1-96 „Dėl gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“, ir kiti susiję teisės aktai.
a3	Įgyvendinant Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinius (rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus) vertinti sprendinių poveikį „Natura 2000“ teritorijai (Nemeikščių apylinkės LTUTE001), Europos bendrijos svarbos natūralioms buveinėms (Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių inventorizacijos žemėlapiu duomenys), kertinėms miško buveinėms. Europos Bendrijos svarbos buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų tvarkymo ypatumus nustato Bendrieji buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai.
a4	Įgyvendinant Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinius (rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus) vertinti sprendinių poveikį saugomoms rūšims, registruotoms Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos saugomų rūšių informacinėje sistemoje (SRIS).
a5	Gamtos paveldo objektų ir geotopų apsaugą bei tvarkymą reglamentuoja Gamtos paveldo objektų nuostatai, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo antro ir trečio skirsnių reikalavimai.
m - miško žemės tvarkymo ir naudojimo reglamentai	
m1	Numatytas miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis pagal Miškų įstatymo 11 straipsnio reikalavimus.
m2	Utenos mieste esantys miškai gali būti paverčiami miesto atskiraisiais želdynais pagal Miškų įstatymo 11 straipsnio reikalavimus. Neužstatomose teritorijose – atskirųjų želdynų zonose, kurios suformuotos keičiant miškų ūkio paskirtį į kitą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, ir kitu pagrindu suformuotose atskirųjų želdynų zonose po Bendrojo plano patvirtinimo teritorijoms nustatytas atskirųjų želdynų naudojimo būdas nekeičiamas į kitus teritorijų naudojimo būdus neterminuotą laikotarpį. Po Bendrojo plano patvirtinimo rengiant kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus, specialiuosius planus ar kitus projektus nustatytas atskirųjų želdynų naudojimo būdas nekeičiamas ir minėtoms teritorijoms netaikomi Teritorijų planavimo reikalavimai. Apribojimas dėl naudojimo būdo keitimo įrašomas į konkretaus atskirojo želdyno Nekilnojamojo turto registro pažymėjimo 11 skyrių „Registro pastabos ir nuorodos“.
m3	Miško žemėje galima aptarnavimui, pažinimui bei rekreacinių funkcijų užtikrinimui reikalingų statinių (išskyrus pastatus) statyba, numatyta teritorijų planavimo dokumentuose ar vidinės miškotvarkos projektuose.
m4	Miškų ir miškingų teritorijų zonose įsiterpusiose žemės ūkio ir kitos pagrindinės žemės paskirties (iki Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo patvirtinimo nekilnojamojo turto registre įregistruotuose) žemės sklypuose galimi esamų pastatų ir statinių remontas, rekonstravimas, atstatymas ir naujų pastatų bei statinių statyba neviršijant Bendrajame plane nurodytų pagrindinių naudojimo reikalavimų rodiklių reikšmių: užstatymo tankio (UT), užstatymo intensyvumo (UI), aukščio (metrai, aukštai).
u – užstatytų ir užstatomų teritorijų tvarkymo naudojimo reikalavimai	

Tekstinio reikalavimo indeksas	Tekstinio reikalavimo turinys
u1	Galima aukštybinių pastatų statyba.
u2	Teritorija tvarkoma atliekant kvartalų kompleksinį atnaujinimą (modernizavimą), kurio metu numatoma įgyvendinti ne tik energetinį efektyvumą didinančias, bet ir kitas priemones, užtikrinančias darnų energijos šaltinių panaudojimą bei gerinant gyvenamosios aplinkos kokybę, pritaikant aplinką įvairių socialinių grupių gyventojų ir svečių poreikiams. Kitos kompleksinės atnaujinimo priemonės - viešųjų erdvių pritaikymas bendruomenės poreikiams, apšvietimo tinklų, šilumos tinklų, gatvių atkarpų ir šaligatvių, lietaus nuotekų tinklų, socialinės infrastruktūros atnaujinimas, sporto aikštynų sutvarkymas, apželdinimas ir mažosios architektūros įrengimas.
u3	Paslaugų funkcinėse zonose galimas esamų (iki Utenos teritorijos bendrojo plano keitimo patvirtinimo nekilnojamojo turto registre įregistruotų) gyvenamųjų pastatų ir jų priklausinių remontas ir rekonstravimas bei naujų statyba neviršijant Bendrajame plane nurodytų pagrindinių naudojimo reikalavimų rodiklių reikšmių: užstatymo tankio (UT), užstatymo intensyvumo (UI), aukščio (metrai, aukštai).
u4	Maksimalus gyvenamosios paskirties pastatų žemės sklypų plotas neturi viršyti 50 proc. funkcinės zonos ploto.
u5	Paslaugų funkcinėse zonose su ūkine veikla, kuriai turi būti išduotas taršos leidimas, galimas esamų (iki Utenos teritorijos bendrojo plano keitimo patvirtinimo nekilnojamojo turto registre įregistruotų) gyvenamųjų pastatų ir jų priklausinių remontas ir rekonstravimas nedidinant esamo užstatymo rodiklių: esamų užstatymo tankio (UT), užstatymo intensyvumo (UI), aukščio (metrai, aukštai). Naujų gyvenamosios paskirties pastatų statyba negalima.
u6	Pramonės ir sandėliavimo zonose galimas esamų (iki Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo patvirtinimo nekilnojamojo turto registre įregistruotų) gyvenamųjų pastatų ir jų priklausinių remontas, rekonstravimas, atstatymas nedidinant esamo užstatymo rodiklių: užstatymo tankio (UT), užstatymo intensyvumo (UI), aukščio (metrai, aukštai). Naujų gyvenamosios paskirties pastatų ir jų priklausinių statyba negalima.
u7	Esančių ir numatomų ūkio subjektų sanitarinės apsaugos zonos neturi peržengti žemės sklypo, o jeigu ūkinė veikla vykdoma pramonės rajone - pramonės rajono ribų, o pramonės ir sandėliavimo veikla gali būti plečiama tik tokiu atveju, jei ši veikla neapribos gretimų žemės sklypų konversijos galimybių ir nedarys neigiamo poveikio greta esančioms ir numatomoms veikloms.
u8	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų funkcinėse zonose galimas esamų (iki Utenos miesto bendrojo plano keitimo patvirtinimo nekilnojamojo turto registre įregistruotų) įsiterpusių gyvenamųjų pastatų ir priklausinių remontas, rekonstravimas, atstatymas neviršijant Bendrajame plane nurodytų pagrindinių naudojimo reikalavimų rodiklių reikšmių: užstatymo tankio (UT), užstatymo intensyvumo (UI), aukščio (metrai, aukštai). Naujų gyvenamosios paskirties pastatų ir jų priklausinių statyba negalima.
u9	Sodininkų bendrijų teritorijose taikomi papildomi reikalavimai, nustatyti Sodininkų bendrijų įstatyme.
u10	Žemės sklypai nedalinami. Reikalavimas netaikomas kai iš esamo žemės ūkio paskirties žemės sklypo atidalinama esamos sodybos užimta žemė.
u11	Pramonės ir sandėliavimo ūkinė veikla, esamų teritorijų konversija į pramonės ir sandėliavimo teritorijų naudojimo būdą ir naujų pramonės ir sandėliavimo teritorijų naudojimo būdo teritorijų planavimas negalimi.
u12	Galima pramonės ir sandėliavimo ūkinė veikla, esamų teritorijų konversija į pramonės ir sandėliavimo teritorijų naudojimo būdą ir naujų pramonės ir sandėliavimo teritorijų naudojimo būdo teritorijų planavimas galimi. Tačiau ūkinė veikla, kuriai turi būti išduotas taršos leidimas

Tekstinio reikalavimo indeksas	Tekstinio reikalavimo turinys
	(išskyrus kai jos poveikis gyvenamai aplinkai ir žmonių sveikatai nuo taršos apsaugoti pagrįstas poveikio aplinkai vertinimo ar poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procesu), ir ūkinė veikla, susijusi su atliekų tvarkymu ir atlieku perdirbimu, negalima.
u13	Galima pramonės ir sandėliavimo ūkinė veikla, esamų teritorijų konversija į pramonės ir sandėliavimo teritorijų naudojimo būdą ir naujų pramonės ir sandėliavimo teritorijų naudojimo būdo teritorijų planavimas galimi, tačiau planuojama ūkinė veikla, susijusi su atlieku tvarkymu ir atlieku perdirbimu, negalima.
u14	Galima pramonės ir sandėliavimo ūkinė veikla, esamų teritorijų konversija į pramonės ir sandėliavimo teritorijų naudojimo būdą ir naujų pramonės ir sandėliavimo teritorijų naudojimo būdo teritorijų planavimas galimi, tačiau planuojama ūkinė veikla, kuriai turi būti išduotas taršos leidimas, negalima.
u15	Galima pramonės ir sandėliavimo ūkinė veikla, kuriai turi būti išduotas taršos leidimas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. D1-259 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020 m. liepos 16 d. įsakymo Nr. D1-425 redakcija) Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių reikalavimais. Taršos leidimai išduodami Taisyklių 1 priedo 2 priedėlio lentelės 10 punkto kriterijus atitinkančiai veiklai.
u16	Taikomi sanitarinių apsaugos zonų reikalavimai. Sanitarinės apsaugos zona – aplink stacionarų taršos šaltinį arba kelis šaltinius esanti teritorija, kurioje dėl galimo neigiamo planuojamos ar vykdomos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai galioja Specialiųjų žemės naudojimo įstatymu nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos. Sanitarinių apsaugos zonų keitimas (sumažinimas) galimas atlikus Poveikio visuomenės sveikatai vertinimą.
i – inžinerinių statinių ir įrenginių naudojimo reikalavimai	
i1	Rengiant detaliojo teritorijų planavimo dokumentus ar žemėtvarkos planavimo dokumentus susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos formuojamos atskirais žemės sklypais. Jiems nustatomi atitinkami viešajam interesui tarnaujantys servitutai, skirti tranzitinių inžinerinių ir susisiekimo komunikacijų įrengimui, kitiems tikslams.
i2	Pagrindiniame brėžinyje nurodytų pagalbinių (kvartalinių) gatvių įrengimas yra privalomas.
i3	Bendrojo plano sprendiniuose pažymėti inžinerinės infrastruktūros koridoriai gali būti tikslinami rengiant detaliojo teritorijų planavimo dokumentus, žemės sklypų formavimo pertvarkymo projektus arba inžinerinės infrastruktūros vystymo specialiuosius planus.
i4	Galima visų tipų saulės šviesos energijos elektrinių statyba, kurių įrengtoji galia neribojama.
i5	Funkcinėse zonose ar jų dalyse, kurios patenka į magistralinio dujotiekio vietovės klasės teritoriją, pažymėtą Bendrojo plano grafinėje dalyje, nustatyti šie reikalavimai: Magistralinio dujotiekio vietovės klasių teritorijose (išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos po 200 m į abi puses nuo vamzdyno ašies) yra taikomi užstatymo normatyvai: didžiausias leistinas žmonėms būti skirtų pastatų skaičius vietovės klasės vienetė, pastatų aukštų skaičius bei mažiausias leistinas atstumas nuo magistralinio dujotiekio vamzdyno iki viešam žmonių susibūrimui skirtų statinių ir įrenginių. Šiose teritorijose negavus magistralinio dujotiekio savininko rašytinio pritarimo, yra draudžiama projektuoti ir statyti bet kokius naujus statinius ar įrenginius, juos rekonstruoti, projektuoti ir atlikti statinių bei įrenginių remonto arba griovimo darbus, keisti pastatų (patalpų) paskirtį, formuoti naujus nekilnojamojo turto kadastro objektus kaip atskirus nekilnojamojo turto objektus suformuojant patalpas pastate arba padalijant, atidalijant, sujungiant ar perdalijant pastatus ir (ar) patalpas, planuoti teritorijas, nustatyti ar keisti žemės sklypų pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir /ar būdą, formuoti naujus ar pertvarkyti esamus žemės sklypus ir pan.

Tekstinio reikalavimo indeksas	Tekstinio reikalavimo turinys
	Teritorijose, kuriose yra pasiekti magistralinio dujotiekio vietovės klasėje taikomi užstatymo normatyvai ir pageidaujama vykdyti veikla (veiksmai) būtų galima tik rekonstravus magistralinio dujotiekio vamzdyną į aukštesnę vietovės klasę, magistralinio dujotiekio vamzdynas gali būti rekonstruojamas suinteresuoto asmens (iniciatoriaus) prašymu, jei pagal sutartį su magistralinius dujotiekius eksploatuojančia įmone suinteresuotas asmuo užtikrins išankstinį visų dėl magistralinio dujotiekio rekonstravimo darbų vykdymo susijusių išlaidų apmokėjimą.

2.6. Teritorijos plėtojimo būdai

1. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros kryptių vystymo režimų nustatymas parengtas vadovaujantis Teritorijų planavimo normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7 „Dėl teritorijų planavimo normų patvirtinimo“ reikalavimais. Konkrečiai funkcinėi zonai nustatyti teritorijos plėtojimo būdai pateikti 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ lentelės stulpelyje „Tekstiniai reikalavimai“ lentelės stulpelyje „Teritorijos plėtojimo būdas“.

2. Miesto teritorijoje išskiriami urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų tvarkymo režimai:

2.1. **Saugojimas** – nustatomas kultūros vertybių teritorijoms, kurių vertingąsias savybės būtina išsaugoti.

2.2. **Modernizavimas** - modernizavimo režimas skirtas urbanizuotoms teritorijoms, kai būtinas kompleksinis užstatymo ir infrastruktūros, fizinės ir socialinės aplinkos atnaujinimas. Galimi modernizavimo būdai:

- *Atgaivinimas (revitalizacija)* – gyvybingumo grąžinimas degraduojančioms miesto struktūrinėms dalims, fizinės aplinkos kokybės, ekonominio aktyvumo, socialinės integracijos skatinimas. Revitalizacija – naujų funkcijų atsiradimas, senųjų skatinimas su atitinkamais statybos darbais, kurie pagyvina socialinę ir ekonominę veiklą, suteikia naujas funkcines, estetiškas savybes, padidina teritorijos patrauklumą, pritraukia į ją naujus, įvairesnių socialinių sluoksnių gyventojus.
- *Humanizavimas (rehabilitacija)* - miesto funkcionavimo neigiamo poveikio veikiamų teritorijų grąžinimas gyventojams, transporto srautų iškėlimas, pėsčiųjų zonų įrengimas ir panašiai;
- *Atnaujinimas (renovacija)* – pastatų ir (ar) inžinerinių sistemų fizinių ir energinių savybių atkūrimas ar pagerinimas, energetinio efektyvumo padidinimas, architektūrinės išraiškos atnaujinimas. Galimas gyvenamosios aplinkos perplanavimas, dalinis pastatų griovimas ir nauja statyba. Atnaujinimo vystymo režimas nustatomas funkcinėse zonose, kuriuose atliktas arba turi būti atliekamas kvartalų kompleksinis atnaujinimas (modernizavimas) ir nepritaikytos energetinio efektyvumo didinimo priemonės vadovaujantis Kvartalų energetinio efektyvumo didinimo programų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. 547 „Dėl Kvartalų energetinio efektyvumo didinimo programų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

2.3. **Konversija** - neefektyviai naudojamų užstatytų teritorijų (miestų centruose ir jų prieigose esančios taršios ar neefektyvios pramonės) naujas (antrinis) panaudojimas plėtrai. Konversijos tikslai –

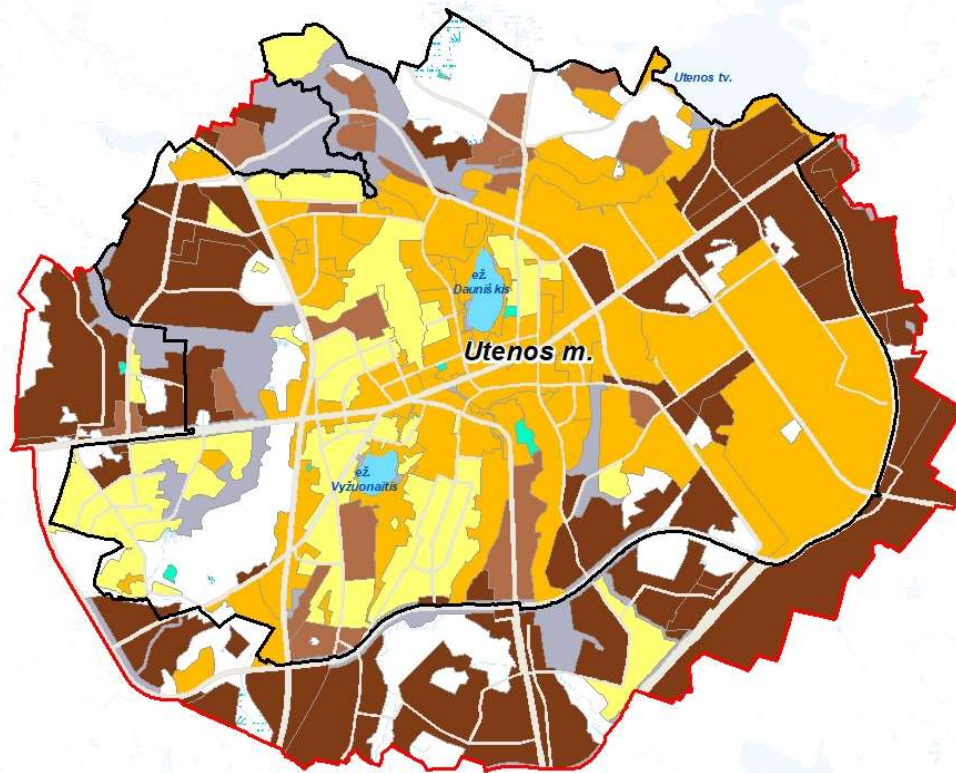
didinti urbanizuotų teritorijų funkcinės ir fizinės struktūros integralumą, sudaryti sąlygas taršos mažinimui, kurti palankią investicijoms aplinką, tolygiau išdėstyti gyvenamąsias teritorijas ir darbo vietas, sukurti sąlygas aplinkos, užstatymo, susisiekimo sistemos ir inžinerinės įrangos atnaujinimui urbanizuotoje miesto dalyje. Galimi konversijos būdai:

- Konversija į specializuotų kompleksų funkcinės zonos teritorijų naudojimo būdus;
- Konversija į rekreacines teritorijas;
- Konversija į gyvenamąsias teritorijas;
- Konversija į atskirųjų želdynų teritorijas;
- Konversiją į paslaugų funkcinės zonos teritorijų naudojimo būdus;
- Konversija į pagrindinio miesto centro funkcinės zonos teritorijų naudojimo būdus;
- Konversija į inžinerinės infrastruktūros objektų teritorijas;
- Sodininkų bendrijų teritorijų konversija į gyvenamąsias teritorijas. Kompleksiškai perplanuojant šias teritorijas siekiama išvystyti susisiekimo, inžinerinę infrastruktūrą, sukurti būtiną socialinę ir aptarnavimo infrastruktūrą.

2.4. Nauja plėtra – neužstatytų teritorijų urbanizavimas.

2.5. Be esminių pokyčių (status quo) - teritorijos, kuriose paliekama esama padėtis. Esminiai pokyčiai teritorijų funkcinėje ir fizinėje struktūroje nenumatomi.

2.6. Kiti plėtojimo būdai – nustatomas teritorijose, kuriose palaikomasis tvarkymas ir minimalus pritaikymas.

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI	Teritorijų plėtojimo būdas
— Siūloma miesto administracinė riba	 Saugojimas (konservavimas, restauravimas),
 Miesto administracinė riba	 Modernizavimas (atgaivinimas, humanizavimas, atnaujinimas)
Funkcinės zonos	 Konversija (pertvarkymas)
 Vandenių zona	 Nauja plėtra (naujai užstatyti numatytos teritorijos),
 Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona	 Be esminių pokyčių (status quo)
	 Kiti

2.6.1 schema. Teritorijos plėtojimo būdų schema

2.7. Užstatymo aukštis

1. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų nustatymas parengtas vadovaujantis Teritorijų planavimo normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7 „Dėl teritorijų planavimo normų patvirtinimo“ reikalavimais. Konkrečioje funkcinėje zonoje nustatyti maksimalūs pastatų aukščio rodikliai (metrai ir aukštai) pateikti 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ lentelės stulpelyje „Didžiausi leistini užstatymo reglamentai (taikomi naujai statybai)“.

2. Funkcinėse zonose nustatomi maksimalūs užstatymo aukščio rodikliai (metrai ir aukštai) yra kontekstualūs susiklosčiusiam užstatymo morfotipui konkrečioje funkcinėje zonoje:

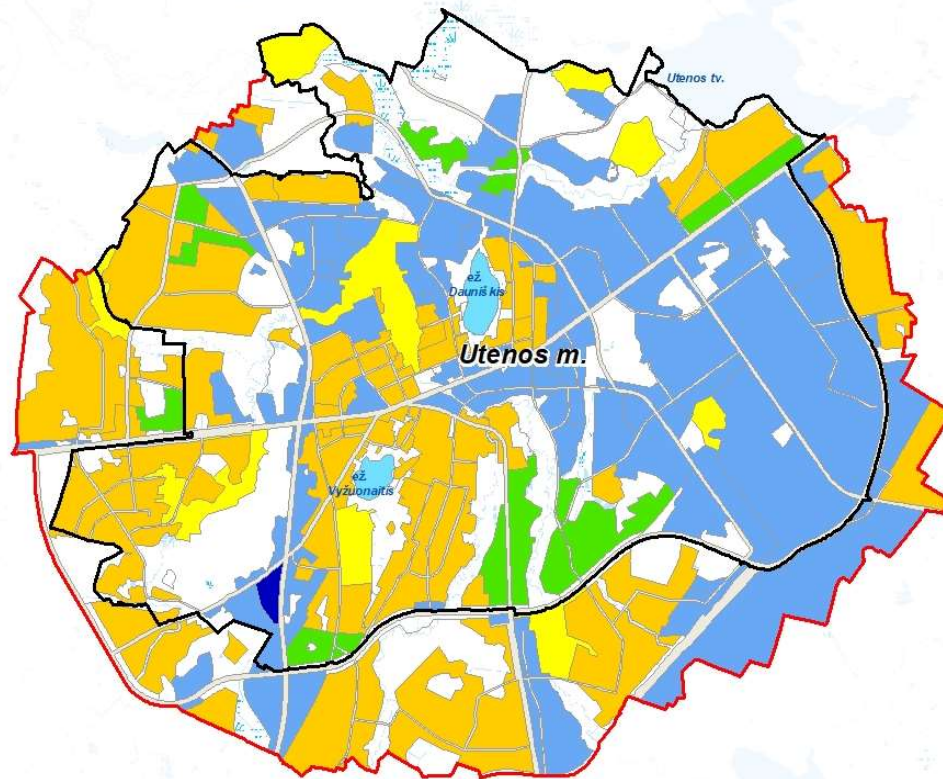
- pagrindinio miesto centro zona – 3 aukštai /12 m; 5 aukštai /20 m; komercinių pastatų minimalus aukštis pagrindinio centro zonoje - 3 aukštai /12 m;
- miesto dalies (rajono) centro zona – 3 aukštai /12 m; 5 aukštai /20 m;
- specializuotų kompleksų zonos – 5 aukštai /20 m;

- intensyvaus užstatymo gyvenamoji zona – 5 aukštai /20 m;
- vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona – 4 aukštai /16 m;
- mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona – 3 aukštai /12 m;
- pramonės ir sandėliavimo zona – 5 aukštai /30 m;
- didelio užstatymo intensyvumo paslaugų zona – 5 aukštai /20 m;
- vidutinio užstatymo intensyvumo paslaugų zona – 5 aukštai /20 m;
- sodininkų bendrijų teritorija – 2 aukštai /8 m;
- miškai ir miškingos teritorijos (galioja tik į funkcinę zoną įsiterpusiam užstatymui) - 2 aukštai /10 m;
- bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (galioja tik į funkcinę zoną įsiterpusiam užstatymui) – 2 aukštai /10 m.

6. Specialios paskirties, kulto, inžinerinių ir technologinių įrenginių aukštis (metrai, aukštai) neribojamas.

3. Plėtojant miestą numatytos architektūrinės priemonės ryškinti miesto identitetą, tausoti tai, kas jame vertinga, kurti patogias ir įsimenančias įvairaus pobūdžio miesto erdves bei turtinti jo siluetą, statyti raiškios architektūros statinius, tuo pačiu ir aukštybinius pastatus jiems tinkančiose vietose. Aukštybinio pastato statyba suplanuota didelio užstatymo intensyvumo paslaugų zonoje 7-KD (sprendinys perkeltas iš galiojančio bendrojo plano).

- didelio užstatymo intensyvumo paslaugų zona 7-KD – 15 aukštų / 50 m.

2.7.1 schema. Aukštingumo schema.

1.8. Mažmeninės prekybos įmonių išdėstymas

1. Mažmeninės prekybos įmonių plėtra Utenos mieste realizuojama vadovaujantis Utenos miesto bendrojo plano keitimas (didžiųjų prekybos centrų išdėstymo schemas) keitimo, T00078347 sprendiniais, kurie nustos galioti po Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo patvirtinimo. Utenos mieste veikia 20 mažmeninės prekybos įmonių, kurių bendrasis plotas didesnis kaip 1000 kv.m.

2. Planuojamu laikotarpiu mažmeninės prekybos įmonių plėtra Utenos mieste planuojama įvertinant esamų įmonių išdėstymą, aptarnavimo poreikį ir lygį. Pagal šiuos kriterijus planuojama teritorija suskirstoma į 4 zonas, kuriose reglamentuojama esamų ir naujų įmonių plėtra:

2.1. **Zona N – perteklinio aptarnavimo zona.** Zona apima pagrindinio miesto centro ir su juo besiribojančias funkcines zonas, kuriuose yra perteklinis aptarnavimas. Zonoje N taikomi reikalavimai:

- negalima naujų mažmeninės prekybos įmonių pastatų statyba, kurių bendras plotas didesnis kaip 1000 kv.m.;
- galimi esamų mažmeninės prekybos įmonių pastatų atnaujinimas (renovacija), įskaitant griovimą, ir plėtra neviršijant 3000 kv.m. bendro ploto;
- galimas esamų mažmeninės prekybos įmonių pastatų griovimas. Žemės sklype, kuriame nugriaunamas pastatas, galima naujo mažmeninės prekybos įmonės pastato statyba neviršijant 3000 kv.m. bendro ploto;
- pagrindinio miesto centro zonoje galima ne mažesnių kaip 3 aukštų mažmeninės prekybos įmonių pastatų statyba. Likusiose funkcinėse zonose statybai taikomi 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ konkrečioje funkcinėje zonoje nurodytų pagrindinių naudojimo reikalavimų rodiklių reikšmių: užstatymo tankio (UT), užstatymo intensyvumo (UI), aukščio (metrai, aukštai).

2.2. Zona M – pakankamai aptarnaujama zona. Zona apima pagrindinio miesto centro prieigose esančias paslaugų ir pramonės funkcines zonas, kuriose neplanuojama gyvenamoji funkcija. Mažmeninės prekybos įmonių plėtros tikslas pakankamai aptarnaujamoje zonoje - teritorijos humanizavimas, architektūrinės išraiškos atnaujinimas ir integracija į miesto struktūrą. Zonoje M taikomi reikalavimai:

- galimi esamų mažmeninės prekybos įmonių pastatų atnaujinimas (renovacija), įskaitant griovimą, plėtra ir naujų pastatų statyba neviršijant 3000 - 10000 kv.m. bendro ploto ir 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ konkrečioje funkcinėje zonoje nurodytų pagrindinių naudojimo reikalavimų rodiklių reikšmių: užstatymo tankio (UT), užstatymo intensyvumo (UI), aukščio (metrai, aukštai);
- suminis mažmeninės prekybos įmonių pastatų bendras plotas vienoje funkcinėje zonoje – 10 000 kv.m., iš jų specializuotų įmonių bendras plotas konkrečioje funkcinėje zonoje turi sudaryti ne mažiau 50 proc. galimo bendro ploto;
- mažmeninės prekybos įmonių skaičius konkrečioje funkcinėje zonoje neribojamas.

2.3. Zona L – nepakankamai aptarnaujama zona. Zonai priskirtos urbanizuotos ir miesto įvaizdžio formavimo aspektu svarbios paslaugų funkcinės zonos, kuriose mažmeninės plėtros įmonių pastatų statyba susieta su nauja architektūrine išraiška, neužbaigtos urbanistinės struktūros užbaigimu ir neracionaliu bei intensyviu žemės naudojimu. Zonoje L taikomi reikalavimai:

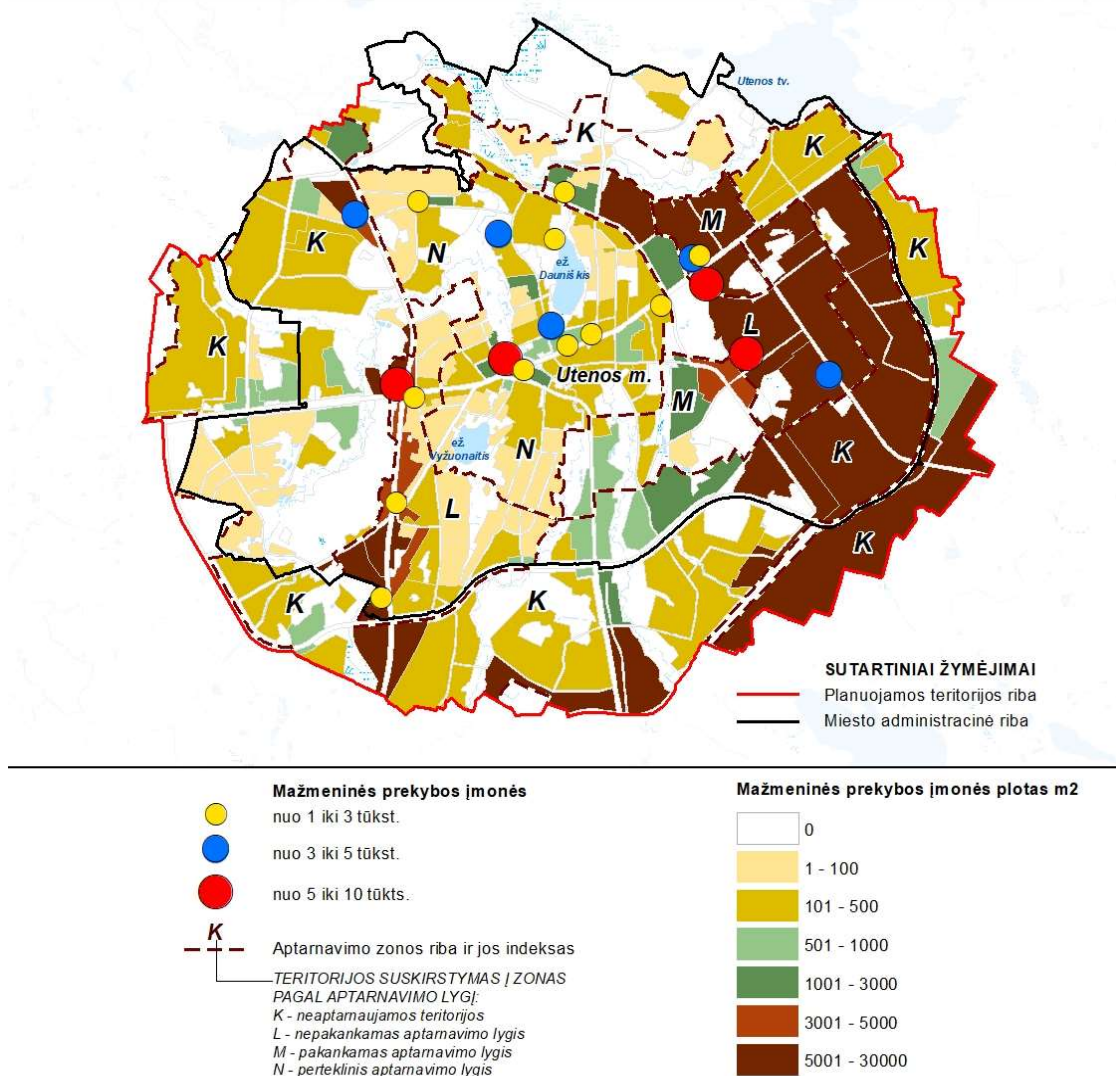
- galimi esamų mažmeninės prekybos įmonių pastatų atnaujinimas (renovacija), įskaitant griovimą, plėtra ir naujų pastatų statyba neviršijant 3000 - 10000 kv.m. bendro ploto ir 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ konkrečioje funkcinėje zonoje nurodytų pagrindinių naudojimo reikalavimų rodiklių reikšmių: užstatymo tankio (UT), užstatymo intensyvumo (UI), aukščio (metrai, aukštai);
- suminis mažmeninės prekybos įmonių pastatų bendras plotas vienoje funkcinėje zonoje ir mažmeninės prekybos įmonių skaičius konkrečioje funkcinėje zonoje neribojami;
- keliami architektūrinės išraiškos reikalavimai.

2.4. Zona K – neaptarnaujama zona. Zonai priskirtos vystytinos urbanizuojamos teritorijos, kuriose mažmeninės plėtros įmonių pastatų statyba susieta su gyventojų elementaraus aptarnavimo poreikio tenkinimu ir funkciniu nauja architektūrine išraiška, neužbaigtos ir neracionalios urbanistinės struktūros užbaigimu ir intensyviu žemės naudojimu. Zonoje L taikomi reikalavimai:

- galimi esamų mažmeninės prekybos įmonių pastatų atnaujinimas (renovacija), įskaitant griovimą, plėtra ir naujų pastatų statyba neviršijant 1 PRIEDE „Teritorijos naudojimo ir

tvarkymo reikalavimai“ konkrečioje funkcinėje zonoje nurodytų pagrindinių naudojimo reikalavimų rodiklių reikšmių: užstatymo tankio (UT), užstatymo intensyvumo (UI), aukščio (metrai, aukštai);

- suminis mažmeninės prekybos įmonių pastatų bendras plotas vienoje funkcinėje zonoje ir mažmeninės prekybos įmonių skaičius konkrečioje funkcinėje zonoje neribojami.

1.8.1 pav. Mažmeninės prekybos įmonių išdėstymo schema.

1.9. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų įgyvendinimo prioritetai

1. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų įgyvendinimo prioritetų nustatymą reglamentuoja Teritorijų planavimo įstatymo nuostatos, Teritorijų planavimo normos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7 „Dėl teritorijų planavimo normų patvirtinimo“ ir Teritorijų planavimo erdviųjų duomenų specifikacija, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr.D1-1009 „Dėl teritorijų planavimo erdviųjų duomenų specifikacijos patvirtinimo“.

2. Įgyvendinimo prioritetų nustatymas susijęs su 2020 m. gegužės 7 d. įsigaliojusio Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo (Nr.XIII-2895) reikalavimais, kuriuose nustatyti inžinerinės ir socialinės infrastruktūros vystymo etapai, infrastruktūros plėtros įmokos zonų, infrastruktūros eksploatavimo tarifo zonų nustatymo principai. Funkcinėse zonose, kurioms nustatytas 1 įgyvendinimo prioritetas, yra privalomas savivaldybės prioritetinės inžinerinės infrastruktūros vystymas. Įvertinant įstatymo reikalavimus ir realias savivaldybės inžinerinės infrastruktūros vystymo galimybes planuojamoje teritorijoje, nustatomas optimalus teritorijų priskyrimas prioritetinės plėtros teritorijoms:

- 1 įgyvendinimo prioriteto (prioritetinės plėtros) teritorijoms, kuriose planuojama vystyti savivaldybės prioritetinę inžinerinę infrastruktūrą, priskirtas apie 429 ha plotas, kas sudaro 19,45 proc. suplanuotos teritorijos;
- 2 įgyvendinimo prioriteto (neprioritetinės plėtros) teritorijoms, kuriose neplanuojama vystyti prioritetinės savivaldybės inžinerinės infrastruktūros, yra priskirtas apie 1878 ha plotas, kas sudaro 58,87 proc. suplanuotos teritorijos.

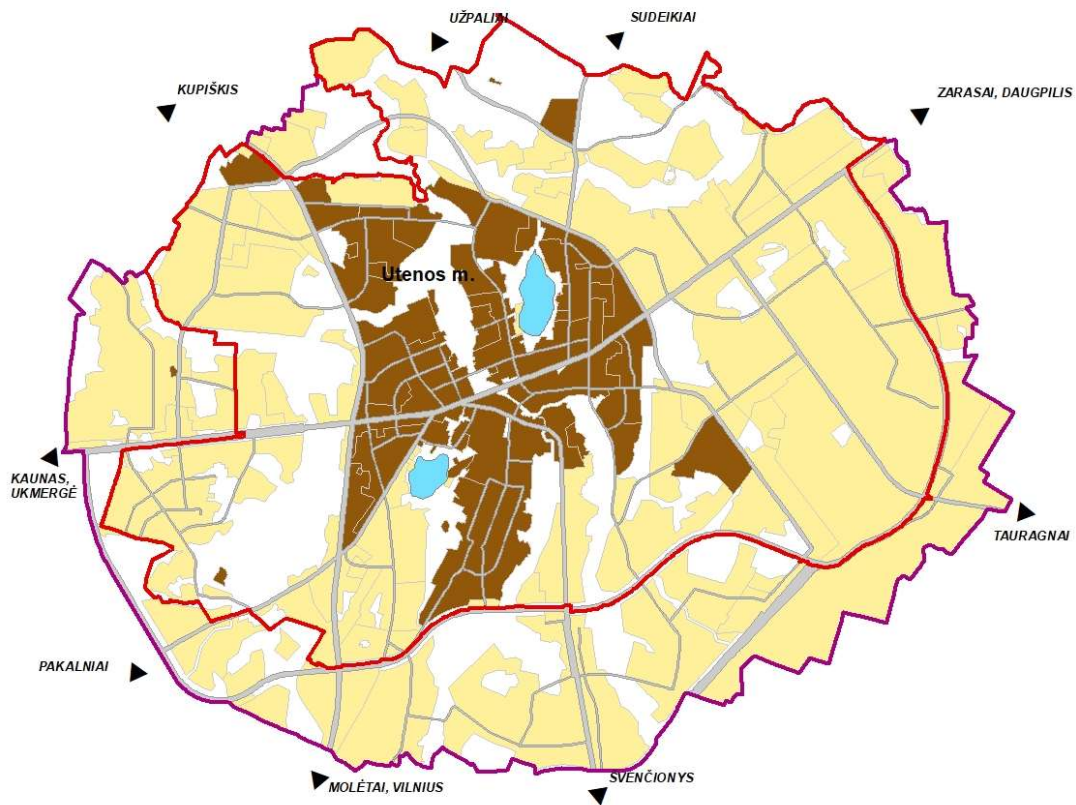
3. Įgyvendinimo prioriteto indeksas priskirtas konkrečiai funkcinėi zonai ir integruotas į 1 PRIEDO „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ lentelės stulpelį „Teritorijos įgyvendinimo prioritetas“. Funkcinėse zonose nustatomi įgyvendinimo prioritetai:

- pagrindinio miesto centro zona – 1 prioritetas;
- miesto dalies (rajonų) centro zona – 1 prioritetas;
- specializuotų kompleksų zonos – 1 prioritetas; 2 prioritetas;
- intensyvaus užstatymo gyvenamoji zona – 1 prioritetas;
- vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona – 1 prioritetas; 2 prioritetas;
- mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona – 1 prioritetas; 2 prioritetas;
- pramonės ir sandėliavimo zona – 2 prioritetas;
- didelio užstatymo intensyvumo paslaugų zona – 1 prioritetas; 2 prioritetas;
- vidutinio užstatymo intensyvumo paslaugų zona – 1 prioritetas; 2 prioritetas;
- sodininkų bendrijų teritorija – 2 prioritetas;
- nekilnojamojų kultūros vertybių teritorijos - 1 prioritetas.

4. Funkcinės zonos, kurioms erdviniuose duomenyse¹ priskiriamas 2 įgyvendinimo prioritetas:

- žaliųjų plotų teritorijos - bendro naudojimo erdvių, želdynų zonos: intensyviai ir ekstensyviai naudojami želdynai; miškų ir miškingų teritorijų zona;
- vandenų zonos.

¹ Vadovaujantis Teritorijų planavimo erdvinių duomenų specifikacijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr.D1-1009 „Dėl teritorijų planavimo erdvinių duomenų specifikacijos patvirtinimo“ reikalavimais, visoms funkcinėms zonoms turi būti priskirtas erdvinio objekto žymėjimas pagal 7 lentelėje pateiktą įgyvendinimo prioritetų erdvinių objektų žymėjimo reikšmę.

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI	
	Nagrinėjamos teritorijos riba
	Miesto administracinė riba
Funkcinės zonos	
	Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona
	Vandenų zona
Teritorijos įgyvendinimo prioriteto zonos	
	1 - Prioritetinė plėtros teritorija
	2 - Neprioritetinė plėtros teritorija

1.9.1 pav. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų įgyvendinimo prioritetų schema

3. SOCIALINĖ IR EKONOMINĖ APLINKA

3.1. Gyventojų skaičiaus kaita

Nustatytų konkretizuotų sprendinių planavimo laikotarpiu pagrindiniai demografiniai veiksniai, lemiantis socialinę ir ekonominę Utenos miesto perspektyvą, yra šie:

1. 2031 m. prognozuojamas Utenos miesto gyventojų skaičius siekia 23737 asm. (1,6 tūkst. mažiau nei dabartinis gyventojų skaičius);
2. Gyventojų skaičiaus augimas numatomas tik nuo 2042 m. (iki šio laikotarpio augs tik vyresni amžiaus gyventojų skaičius ir jų dalis struktūroje);
3. Gyventojų skaičiaus mažėjimo tempai kiekvienais metais lėtės (iki 2026 m. prognozuojamas sumažėjimas siekia 973 asm., o nuo 2026 m. iki 2031 m. 593 am., o per 2031–2036 m. laikotarpį, gyventojų skaičius sumažės 287 asm.);
4. Pagrindinis teigiamas demografinės kaitos veiksnys yra migracija, kurios teigiamas saldo numatomas jau 2023–2024 m. laikotarpiu.

3.2. Gyvenamojo fondo plėtra

Utenos miestas traktuotinas kaip socialiniai-ekonomiškai suformuotas vienetas, kurio vystymasis lemiamas vidaus veiksnių ir esamų išteklių išnaudojimo, todėl gyvenamojo fondo vystymas konkretizuotų sprendinių planavimo laikotarpiu orientuojamas į gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimą ir gyvenamojo fondo vystymo prielaidų formavimą (numatant atitinkamas teritorijas) ir yra apibrėžiamas šiais parametrais:

1. Gyvenamasis fondas Utenos mieste iki 2031 m. išaugs iki 845 tūkst. m² ir išlaikys augimo tendencijas vėlesniu laikotarpiu (iki 2036 m. gyvenamasis fondas padidės dar 42 tūkst. m²);
2. Gyvenamojo fondo plėtrą lems poreikis užtikrinti santykinį apsirūpinimą būstu, prilygintina dideliems šalies miestams, būtiną siekiant išlaikyti esamus ir pritraukti naujus gyventojus;
3. naudingas plotas, vidutiniškai tenkantis Utenos miesto gyventojui 2031 m. pasieks 35,6 m² (daugiau nei 4 m² augimas per 10 m. laikotarpį) ir išlaikys augimo tendencijas vėlesniu laikotarpiu;
4. Gyvenamojo fondo plėtra vykdytina intensyvia (racionalia) forma, išnaudojant esamas teritorijas ir jose esančias infrastruktūrines galimybes, taip pat pagal poreikį konvertuojant teritorijas, besiribojančias su esamomis gyvenamosiomis teritorijomis;
5. 1-2 butų tipo gyvenamųjų namų fondo plėtra turi būti vykdoma dekoncentruotai, numatant atskiras teritorijas pietinėje (K. Ladygos g., Tauro g. teritorijoje ir Nemeikščių g. teritorijoje), šiaurinėje (J. Basanavičiaus g., Beržų g., Svajonių g. Raudesos g., Vestuvių g. teritorijoje ir Palijoniškio g. teritorijoje) ir vakarinėje (J. Basanavičiaus g., Šaltinių g., Pavasario g. teritorijoje ir Gaspadariškių g., Bokšto g., Kaimynų g. teritorijoje) miesto dalyse (numatant atitinkamus intensyvumo apribojimus sklypams, kuriuose vyktų tokio tipo gyvenamojo fondo plėtra);
6. Daugiabučių namų gyvenamojo fondo plėtra vykdoma koncentruotai Užpalių g. ir Rašės g. teritorijoje;
7. Sudarant galimybę 1–2 butų gyvenamųjų namų statybai dabartinėse priemiestinėse teritorijose numatomos teritorijos tokio tipo būsto plėtrai už dabartinės pietinės administracinės miesto ribos

(Nemeikšių k.) ir už dabartinės vakarinės administracinės miesto ribos (Grybelių k. šiaurinėje dalyje);

Įgyvendinant gyvenamojo fondo plėtros sprendinius būtina numatyti atitinkamus reikalavimus dėl viešosios infrastruktūros šalia gyvenamųjų namų;

Gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimas bus užtikrinamas formuojant gyventojams patrauklias erdves (aprūpinant esamą gyvenamąjį fondą reikalinga infrastruktūra (želdynais, žaidimo aikštelėmis, sporto įrenginiais ir t.t.)), renovuojant esamus objektus (tiek energijos naudojimo efektyvumo, tiek estetinė prasmėmis), mažinant avarinio gyvenamojo fondo dalį bendroje gyvenamojo fondo apimtyje ir gerinant apsirūpinimą komunaliniais patogumais savivaldybėje vadovaujantis inžinerinės dalies sprendiniais.

3.3. Socialinės infrastruktūros vystymas

Esminių Utenos miesto socialinės infrastruktūros plėtros prielaidas sudaro demografinė padėtis (gyventojų skaičius ir struktūra) bei fiksuojamas esamos infrastruktūros kiekybinis pakankamumas bei kokybiniai parametrai, todėl nustatytų konkretizuotų sprendinių galiojimo laikotarpiu socialinės infrastruktūros vystymas orientuojamas į paslaugų prieinamumą, diversifikavimą, atitiktį poreikiams, aktualumą ir vykdomas remiantis šiais aspektais:

1. Viešųjų ikimokyklinio ugdymo įstaigų pajėgumo išlaikymas, t. y. nenaikinti² veikiančių ikimokyklinio ugdymo programas vykdančių subjektų, nepertvarkyti jų kitoms reikmėms, neplanuoti naujų subjektų suformavimo arba įsteigimo;

2. Bendrojo ugdymo įstaigų tinklo išlaikymas, administracinio reorganizavimo sprendimus priimant vadovaujantis atitinkamais kriterijais, numatytais tinklo pertvarkos planais ir panašiais dokumentais;

3. Viešųjų profesinio mokymo ir aukštojo mokslo įstaigų tinklo išlaikymas, numatant galimybę veiklos vystymui esamose teritorinėse ribose;

4. Neformalaus švietimo įstaigų tinklo išlaikymas, neplanuojant veikiančių įstaigų uždarymo, pertvarkymo kitoms paskirtims, arba prijungimo prie kitų švietimo arba kitos srities subjektų, ateityje padidėjus paklausai neformalaus ugdymo paslaugoms, numatant galimybę tokio ugdymo infrastruktūros teritorinei plėtrai esamų įstaigų bazėje, tam pagal galimybę ir poreikius rezervuojant patalpas (teritorijas);

5. Švietimo infrastruktūros įveiklinimas įvairiapusiškam naudojimui, nesant pakankamam pakrovimui, pvz., daugiafunkciamiems centrams ir kitoms įstaigoms, kurių veikla orientuota į neformalų švietimą, kūno kultūros ir sporto plėtojimą, kultūros puoselėjimą, suaugusiųjų švietimą, nuotolinį mokymą, profesinį konsultavimą ir mokymus, karjeros planavimą ir pan. veiklas, kurios būtų vykdomos bendradarbiaujant su švietimo įstaigomis bei kitais vietos ir valstybinio lygmens viešaisiais ir privačiais subjektais (tokiu būdu išsaugant švietimo infrastruktūros teritorinį vientisumą ir visuomeninę paskirtį);

6. Esamo pirminio ir antrinio lygmens sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų tinklo išlaikymas (atsižvelgiant į valstybės vykdomos sveikatos apsaugos politikos kryptis), nenumatant papildomų teritorinių poreikių jų plėtrai, didesnę dėmesį skiriant ambulatorinių paslaugų teikimui;

7. Sveikatos priežiūros paslaugų ekstensyvi plėtra orientuojama į pirminės sveikatos priežiūros decentralizacijos tikslus ir grindžiama privačiai paslaugas teikiančių subjektų, sudarančių sutartis su teritorinėmis ligonių kasomis dėl teikiamų paslaugų finansavimo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo, įsisteigimo arba veiklos geografinio plėtojimo gyvenamosiose, paslaugų teritorijose pagrindu

² Neapima reorganizavimo sujungiant arba prijungiant.

(suformuojant atitinkamus tokio tipo paslaugų objektų įsteigimo minimalius rodiklius, pvz., pacientų, tenkančių vienam bendrosios praktikos gydytojui, skaičius, arba šeimos gydytojų kabinetų, tenkančių atitinkamam skaičiui gyventojų, skaičius ir t.t.));

8. Esamų viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų veikla vystoma intensyviai, aktualius sveikatos priežiūros paslaugų teikimo pokyčius (ambulatorinių paslaugų svorio didinimą; slaugos, dienos chirurgijos, kt. paslaugų plėtrą) numatant esamos sveikatos priežiūros infrastruktūros ribose, vykdant rekonstrukcijos ir kt. darbus, nereikalaujančius naujų teritorijų įsisavinimo;

9. Esamo stacionarias ir nestacionarias socialines paslaugas teikiančių įstaigų tinklo išlaikymas, įstaigų nelikviduojant ir nereorganizuojant;

10. Socialinės priežiūros paslaugų infrastruktūros plėtrą pagal poreikį vykdytina esamose įstaigų teritorijose, t. y. esamose socialinių įstaigų teritorijose išplečiant infrastruktūrą (statant priestatus, rekonstruojant esamus statinius ir pan.);

11. Trūkstantį nestacionarių socialinių paslaugų plėtra Utenos mieste vykdoma remiantis bendruomeniškumo, nestacionarumo, globos šeimose ir šeimynose platformomis, nereikalaušančiomis naujų teritorijų įsisavinimo ir sąveikaujant su NVO, o plėtra, reikalaujanti naujų infrastruktūrinių pajėgumų (pvz., savarankiško gyvenimo arba grupinio gyvenimo namų paslaugos vystymas), pagal poreikį vykdytina numatant tam atitinkamas patalpas arba sklypą už administracinių Utenos miesto ribų;

12. Esamo viešųjų kultūros įstaigų tinklo išlaikymas, nenumatant jų plėtrai sklypų ir pastatų, tačiau (esant poreikiui) numatant pertvarkymą į platesnio profilio pažintines-pramogines institucijas, reikalingą plėtrą vykdant esamų sklypų ribose, vykdant rekonstrukcijos ir kt. darbus, nereikalaujančius naujų teritorijų įsisavinimo;

13. Prielaidas naujų privačių ir bendruomeninių nedidelių kultūrinės ir meninės veiklos traukos objektų steigimui suformavimas teritorijose, kurios patenka į plėtojamas gyvenamąsias teritorijas ir paslaugų teritorijas, ir kuriose tokių objektų suformavimas tenkintų teritorijų naudojimo reikalavimus (jei toks vystymas neprieštarauja numatytiems žemės naudojimo reglamentams ir atitinka veiklos vykdymo reikalavimus);

14. Gyvenamosiose, paslaugų ir specializuotų kompleksų teritorijose esančios sporto ir aktyvaus laisvalaikio infrastruktūros išlaikymas palapsniui modernizuojant ir plėtojimas numatytose teritorinėse ribose;

15. Prielaidų naujų nedidelių kultūrinės ir fizinio aktyvumo veiklos traukos objektų steigimui suformavimas teritorijose, kurios patenka į gyvenamųjų teritorijų ribas ir kuriose tokių objektų suformavimas tenkintų teritorijų naudojimo reikalavimus (jei toks vystymas neprieštarauja numatytiems žemės naudojimo reglamentams ir atitinka veiklos vykdymo reikalavimus) bei specializuotų kompleksų teritorijose (Užpalių g. ir Hipodromo g. teritorijoje, Paupio g. ir K. Donelaičio g. teritorijoje).

3.4. Ekonominės aplinkos vystymas

Utenos miestas pasižymi geromis objektyviomis sąlygomis ekonominės veiklos vykdymui ir investicijų pritraukimui, todėl perspektyviniu sprendiniu laikotarpiu privalu suformuoti pakankamas teritorines ir infrastruktūrines prielaidas ekonominei plėtrai (aktualių pramonės, paslaugų, rekreacijos ir susijusių veiklų vystymui(si)) ir sudaryti sąlygas naujų subjektų steigimuisi ir esamų subjektų plėtrai miesto ribose ir priemiestinėse teritorijose, ekonominės aplinkos plėtrą grindžiant šiais aspektais:

1. Esamų naudojamų pramoninių teritorijų Utenos miesto ribose išlaikymas, nenumatant jų konversijos ir priskyrimo kitoms reikmėms;

2. Gamybinės ir sandėliavimo teritorijų, esančių Utenos mieste, kuriose šiandien nevykdoma jokia gamybinė, sandėliavimo, arba kita veikla, rezervavimas perspektyviniam laikotarpiui rezervavimas³ pramoninei ir sandėliavimo arba kitai veiklai užtikrinant inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo infrastruktūros palaikymą;

3. Naujai vystomų pramonės ir sandėliavimo teritorijų formavimas rytinėje miesto dalyje (J. Basanavičiaus g. šiuurinėje-rytinėje dalyje, Pramonės g. ir Žemdirbių g. teritorijose, Pramonės g., Metalų g. ir Aukštaičių g. teritorijoje), taip pat numatant galimybę pagal poreikį gamybos ir sandėliavimo veiklą plėtoti priemiestinėje (Nemeikščių k.) teritorijoje;

4. Sąlygų kitos ūkinės veiklos (pirmiausia - prekybos) plėtojimui pramoninėse ir sandėliavimo teritorijose suformavimas, leidžiant leisiantį pramonės subjektams šiose teritorijose vykdyti komercinę veiklą, t. y. prekiauti ir teikti paslaugas, susijusias su jų pramonine veikla, tokiu būdu sukuriant prielaidą ekonominio aktyvumo augimui, veiklos diversifikavimui ir ekonominio tvarumo augimui mieste;

5. Esamų komercinės paskirties teritorijų (visų pirma – miesto centre) išlaikymas ir komercinio elemento įtvirtinimas mišraus naudojimo zonoje (išlaikant atitiktį numatytiems žemės naudojimo reglamentams ir veiklos vykdymo reikalavimams)

6. Prekybos vietų pasiūla formuojama atsižvelgiant į prognozuojamą paklausą (tiek vartotojų prekybos taškams, tiek verslo subjektų verslo plėtojimui), įvertinant esamų mažmeninės prekybos įmonių išdėstymą, aptarnavimo poreikį ir lygį.

7. Komercinių paslaugų (tiek susijusių su gyventojų aptarnavimu, tiek B2B tipo) plėtra už esamų komercinių teritorijų ribų vykdoma dekoncentruotai, užtikrinant geografinį prieinamumą ir artumą tikslinėms grupėms, prioritetą teikiant išskirtoms paslaugų teritorijoms Utenos miesto administracinėse ribose (Užpalių g. ir Žirgų g. teritorija, Pramonės ir J. Basanavičiaus g. teritorija, Pramonės g. ir Metalų g. teritorija, Aukštaičių g. teritorija, Kupiškio g., Šilinės g. ir Molėtų g. teritorija, Kupiškio ir J. Basanavičiaus g. teritorija, J. Basanavičiaus g. ir Garažų g. teritorija, Užpalių g., J. Tumo-Vaižganto g. ir Rašės g. teritorija, Palijoniškio g. teritorija) ir su jomis besiribojančiose teritorijose (Atkociškiškių (Kupiškio g. ir Vandenių g. teritorija) k. ir Šilinės k. (Aukštaičių g. teritorija)).

8. Paslaugos ir komercinė veikla, susijusi su aktyviu laisvalaikiu, rekreacija ir turizmu prioritetine tvarka plėtotina specializuotų kompleksų teritorijose (Užpalių g. ir Hipodromo g. teritorijoje, Paupio g. ir K. Donelaičio g. teritorijoje) ir potencialių paslaugų gavėjų sutelkimo vietose (šalia vandens telkinių, turizmo maršrutų, kultūrinės traukos vietose ir pan. teritorijose), numatant paslaugų ir aptarnavimo punktus (maitinimo, papildomų paslaugų, inventoriaus ir įrangos nuomos, ekskursijų organizavimo ir kitos paslaugos), kurių steigimas tenkintų teritorijų naudojimo reikalavimus (jei toks vystymas neprieštarauja numatytiems žemės naudojimo reglamentams ir atitinka veiklos vykdymo reikalavimus);

9. Konkrečių turizmo bei rekreacijos komercinės infrastruktūros objektų išvystymas detalizuojamas rengiant detaliojo teritorijų planavimo dokumentus arba teritorijos (sklypo sutvarkymo) techninius projektus.

³ Nesant numatytiems (patvirtintiems) arba numatomiems (svarstomiems) šių teritorijų panaudojimo veiksams, t.y. nesant oficialiai įtvirtintai paklausai konkrečioms teritorijoms.

4. SUSISIEKIMO SISTEMOS VYSTYMO SPRENDINIAI

4.1. Susisiekimo sistemos plėtojimo prielaidos

Utenos miesto susisiekimo sistema formuojama atsižvelgiant į urbanistines vystymo kryptis, demografinius ir ekonominius rodiklius, šalies susisiekimo sistemos strateginius tikslus bei miesto darnaus judumo principus.

Vertinant statistinius gyventojų skaičiaus pokyčius mieste matyti, nuolatinį gyventojų skaičiaus mažėjimą bei gyventojų senėjimą. Nepaisant neigiamų demografinių rodiklių, Utenos miestas demografinė prasme nėra praradęs konkurencingumo ir pasižymi gana aktyvia ekonomika. Miesto ekonominę aktyvumą atspindi augantis automobilizacijos lygis bei išaugę transporto srutai miesto gatvėse.

1. Utenos miestui, šalies bendrasis planas nustatė šias vystymo kryptis/strategijas:

- įrengti Utenos pietrytinį aplinkkelį, kuris sumažintų neigiamą tranzitinio transporto poveikį miesto aplinkai ir visuomenei;
- siekiant įveikinti rekreacinius išteklius ir stiprinti Utenos ryšius su Vilniumi ir Kaunu geležinkelių transportu, iki 2030 metų numatoma įvertinti poreikį keleivinės geležinkelio stoties įrangimui, Utenos mieste;
- didinti alternatyvių degalų ir elektros energijos naudojimą transporto sektoriuje. Siekti, kad 2030 m. atsinaujinančių energijos išteklių dalis, palyginti su bendruoju energijos suvartojimu transporto sektoriuje sudarytų ne mažiau kaip 15 procentų;
- užtikrinti viešųjų elektromobilių įkrovimo priegų įrengimą mieste ir priemiesčiuose. Prioritetą teikiant sankryžų zonose esamiems eismo aptarnavimo įrenginiams;
- plėtoti bevariklio transporto infrastruktūrą urbanizuotose teritorijose ir jų periferijose;
- urbanizuotose teritorijose skatinti vaikščiojimą ir bevariklio transporto bei kitų mikromobilumo priemonių pasirinkimą, taip pat vystyti šioms judėjimo būdams pritaikytą kokybišką infrastruktūrą mažinant priklausomybę nuo privačių automobilių;
- teikti prioritetą ekologiškam ir saugiam viešajam transportui, didinti viešojo transporto konkurencingumą privataus transporto kelionės trukmės atžvilgiu.

2. Lietuvos susisiekimo plėtros iki 2050 m. strategijoje numatoma:

- rekonstruoti magistralinį kelią A14 Vilnius-Utena;
- atnaujinti viešojo transporto parkus;
- skatinti alternatyviais degalais varomų transporto priemonių naudojimą ir įgyvendinti Baltojoje knygoje bei 2021–2030 m. Nacionaliniame pažangos plane numatytus rodiklius, t. y., iki 2030 metų per pusę sumažinti įprastiniu kuru varomų transporto priemonių skaičių, o iki 2050 metų atsisakyti jų visiškai;
- skatinti bemotorio transporto naudojimą miestuose;
- skatinti daugiarūšį prekių vežimą, perkeltiant krovinių vežimą į mažiau taršias transporto rūšis;
- miestų infrastruktūrą pritaikyti bemotorių transporto priemonių vairuotojų poreikiams, o naują infrastruktūrą vystyti pirmiausiai atsižvelgiant į netaršaus transporto naudojimo galimybes.

4. Utenos rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane (2018-2024 metams) numatoma:

- modernizuoti ir plėsti susisiekimo infrastruktūrą;
- tobulinti eismo organizavimo sistemą, užtikrinant saugumą;
- sudaryti sąlygas naudotis ekologinėmis transporto priemonėmis;
- atnaujinti ir (arba) plėsti automobilių stovėjimo aikšteles;
- įgyvendinti Utenos miesto darnaus judumo planą;
- esamą susisiekimo infrastruktūrą pritaikyti neįgaliesiems;
- atnaujinti ir (arba) plėsti keleivių vežimo sistemos infrastruktūrą;
- atnaujinti ir (arba) plėsti bemotorio transporto infrastruktūrą;
- plėsti ekologinio viešojo transporto sistemą ir skatinti ekologinio individualiojo transporto

5. Esamos būklės įvertinimo stadijoje bei Utenos miesto darnaus judumo plane buvo nustatyti pagrindiniai susisiekimo sistemos trūkumai:

- neišbaigta miesto aplinkkelių sistema;
- gatvių tinklas nėra pritaikytas intensyviajam transporto eismui;
- automobilių stovėjimo vietų trūkumas miesto centrinėje dalyje bei daugiaaukščio užstatymo kvartaluose;
- mažėjantis visuomeniniu transportu pervežamų keleivių skaičius;
- neišplėtotą bemotorio transporto infrastruktūrą.

6. Apibendrinant strateginių dokumentų siūlymus bei esamos situacijos išvadas, išskiriamos šios svarbiausios miesto susisiekimo sistemos vystymo kryptys:

- sumažinti neigiamą tranzitinio transporto poveikį miesto aplinkai ir visuomenei;
- skatinti gyventojus naudotis darniais, aplinkai nekenkiančiais susisiekimo būdais;
- išplėsti bemotorio transporto infrastruktūrą;
- didinti viešojo transporto konkurencingumą privataus transporto atžvilgiu;
- plėsti elektromobilių įkrovos prieigos vietų tinklą.

4.1. Kelių, gatvių tinklas

1. Utenos miesto ir priemiestinių teritorijų transportiniai ryšiai yra realizuojami automobilių keliais. Miesto teritoriją kerta 2 magistraliniai keliai (A6 ir A14), kurie užtikrina pagrindinius tranzitinius transporto ryšius tarp didžiausių šalies miestų. Taip pat miesto teritorija turi du stiprius transportinius ryšius su Kupiškio ir Ignalinos rajonais, kurie realizuojami krašto keliais Nr. 111 ir 118. Pietinis miesto aplinkkelis, kuriam suteiktas krašto kelio (Nr. 208) statusas atlieka dalinį transporto srautų nukreipimą nuo miesto centro. Utenos miesto ir priemiestinių teritorijų vidinių ir išorinių jungčių pagrindą papildo rajoniniai keliai Nr. 4901 (Utena-Sudeikiai-Alaušai-Dusetos), 4902 (Utena-Tauragnai-Kirdeikiai), 4903 (Utena-Pakalniai-Alanta-Videniškiei), 4910 (Utena – Užpaliai). Šios susisiekimo jungtys užtikrina patogius transportinius ryšius su priemiestinėmis teritorijomis ir kitais šalies miestais. Tačiau, tankus valstybinės reikšmės kelių tinklas (ir jo tęsiniai) miesto teritorijoje sukuria ir tam tikras problemas, tokias kaip aukštą tranzitinio eismo intensyvumą, padidėjusį triukšmą, taršą, žemesnes eismo saugumo sąlygas. Ypatingai didelį poveikį miestui kelia vakarų – rytų kryptimi vykstantis tranzitas per miesto centrinę dalį. Sunkusis transportas šia kryptimi jau yra eliminuotas, tačiau lengvojo transporto tranzito eliminuoti neįrengus aplinkkelių tinklo iš miesto centrinės dalies galimybių nėra. Dėl šios priežasties, prioritetas

suteikiamas trūkstatų pietinio aplinkkelio jungčių įrengimui. Pietinio aplinkkelio naujų jungčių formavimui yra rezervuojamos teritorijos, kuriose nebus leidžiama formuoti naujo užstatymo.

2. Utenos mieste yra įrengta apie 107 km gatvių, kurių tinklo tankis sudaro apie 5,2 km/km², t. y. aukštas rodiklis lyginant su kitais miestais. Tankiausias gatvių tinklas yra miesto centrinėje dalyje, Ažuolijos ir Vyturių rajonuose. Gatvių tinklo struktūroje dominuoja gatvės su asfalto dangą, t. y. apie 85 proc. gatvių turi asfalto dangą. Praktiškai visos miesto gatvės turi po dvi eismo juostas. Svarbesnių miesto gatvių sankryžose įrengti išplatinimai (papildomos juostos).

3. Siekiant išlaikyti suformuotas strategines susisiekimo sistemos vystymo kryptis, 2017 metais parengto miesto bendrojo plano keitimo pagrindiniai sprendiniai yra perkeliama į šio plano sprendinius, atliekant gatvių kategorijų tikslinimą pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus.

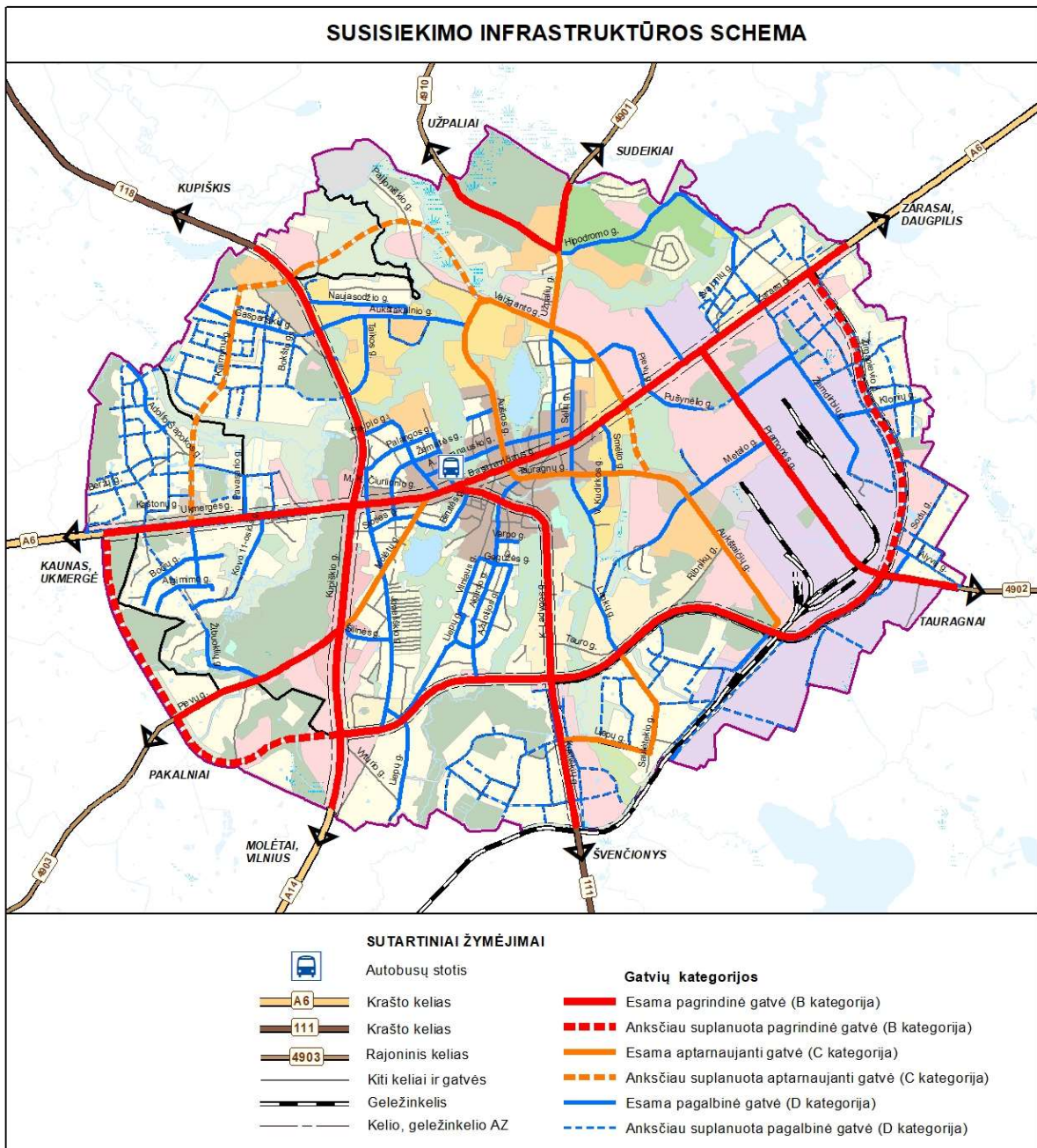
4.2.1 lentelė. Pagrindinių gatvių/kelių kategorijos ir plėtros kryptys

Katego- rija	Gatvės, kelio pavadinimas	Gatvės ilgis, km	Eismo juostų sk., vnt.	Minimalus atstumas tarp gavės raudonųjų linijų, m
B	Pietinis aplinkkelis miesto administracinėse ribose	3,2	1x1	Kelio apsaugos zona – po 50 m nuo kelio briaunų
B	Rajoninio kelio 4910 tęsinys	1,1	1x1	Kelio apsaugos zona – po 20 m nuo kelio briaunų
B	Rajoninio kelio 4901 tęsinys	0,5	1x1	Kelio apsaugos zona – po 20 m nuo kelio briaunų
B	Kupiškio g. (A14 kelio tęsinys) tarp J. Basanavičiaus g. ir Utenos m. aplinkkelio	2,0	2x2	30
B	Kupiškio g. (118 kelio tęsinys) tarp J. Basanavičiaus g. ir Naujasodžio g.	2,1	2x2	30
B	Kupiškio g. (118 kelio tęsinys) nuo Naujasodžio g. iki miesto administracinės ribos	0,6	1x1	30
B	Ukmergės g., J. Basanavičiaus g. (A6 kelio tęsinys) nuo Kupiškio g. iki miesto administracinės ribos	2,1	1x1	30
B	J. Basanavičiaus g. (A6 kelio tęsinys) nuo Kupiškio g. iki miesto administracinės ribos	4,4	1x1	30
B	Pramonės g. (4902 kelio tęsinys)	2,5	1x1	Kelio apsaugos zona – po 20 m nuo kelio briaunų
B	Rajoninio kelio 4903 tęsinys	0,8	1x1	Kelio apsaugos zona – po 20 m nuo kelio briaunų
B	Ladygos g., Kauno g. (111 kelio tęsinys)	2,2	1x1	Kelio apsaugos zona – po 50 m nuo kelio briaunų
C	Vaižganto g.	1,5	1x1	20
C	Užpalių g. nuo Vaižganto g. iki Hipodromo g.	0,6	1x1	20
C	Aušros g.	1,7	1x1	20
C	Molėtų g.	1,3	1x1	20

Katego- rija	Gatvės, kelio pavadinimas	Gatvės ilgis, km	Eismo juostų sk., vnt.	Minimalus atstumas tarp gatvės raudonųjų linijų, m
C	Liepų, Saulėtekio (kelias 4922)	1,7	1x1	Kelio apsaugos zona – po 20 m nuo kelio briaunų
C	Tauragnų g., Aukštaičių g.	2,9	1x1	20
D	Likusios esamos miesto gatvės		1x1	12
Numatomos naujos susisiekimo jungtys				
B	Pietinio aplinkkelio tęsinys nuo Pramonės g. iki Zarasų g.	2,5	1x1	Kelio apsaugos zona – po 50 m nuo kelio briaunų
B	Pietinio aplinkkelio tęsinys nuo Kupiškio g. iki Ukmergės g.		1x1	30
C	Vaižganto g. tęsinys iki Kupiškio g.	1,9	1x1	20
C	Vakarinė jungtis tarp Kupiškio ir Ukmergės g.		1x1	20
C	Jungtis tarp Vaižganto ir Aukštaičių g.	0,7	1x1	20
D	Metalo g. tęsinys iki Lankų g.	0,6	1x1	12
D	Kvartalinės g. įrengimas tarp Metalo g. ir Pušynėlio g.	0,3	1x1	12
D	Lankų g. jungtis su Krašuonos g.	0,6	1x1	12
D	Kvartalinės gatvės pietinėje aplinkkelio pusėje		1x1	12
D	Taikos g. tęsinys iki Kaimynų g.		1x1	12
D	Miškininkų g. tęsinys iki Ukmergės g.		1x1	12
D	Atskirų Kovo 11-osios g. atkarpų sujungimas		1x1	12
D	Klevų g. tęsinys iki A. Šapokos g.		1x1	12
D	Pavasario g. jungtis su A. Šapokos g.		1x1	12
D	Naujų gatvių įrengimas šalia Ukmergės g.		1x1	12

Pastabos:

- gatvių techniniai parametrai bei teritorijos, skirtos susisiekimo infrastruktūrai įrengti, turi būti detalizuojamos tolimesnio planavimo metu, t.y. rengiant šių teritorijų planavimo dokumentus ar techninius projektus;
- pietrytinio ir pietvakarinio aplinkkelio statybos rekomenduojamos tik atliktus techninį – ekonominį šių kelių statybos pagrindimą. Bendrojo plano sprendiniuose paliekamos rezervuojamos teritorijos kelių trasose, kuriuose nebus leidžiama formuoti naujo užstatymo.

4.1.1 pav. Susisiekimo infrastruktūros schema

4. Pagrindiniai kelių/gatvių vystymo sprendiniai:

- pratęsti pietinį miesto aplinkkelį rytų (nuo 4902 iki A6 kelio) kryptimi;
- pratęsti pietinį miesto aplinkkelį vakarų (nuo A6 iki A14 kelių) kryptimis (po planuojamo laikotarpio);
- įrengti šiaurinį transporto koridorių, pratęsiant Vaižganto gatvę iki Kupiškio g. (118 kelio). Siūlomas transporto koridorių užtikrintų ne tik tranzitinių srautų paskirstymą, bet ir pagerintų gyvenamųjų rajonų ryšį su pramonės teritorija;
- įrengti naują transporto jungtį tarp Aukštaičių ir Vaižganto gatvių. Naujos jungties įrengimas tarnautų kaip šiaurinio transporto koridoriaus tęsinys ir jungtis su pietiniu aplinkkelio;
- įrengti miesto vakarinį transporto koridorių tarp A14 ir 118 kelių, kuris padėtų realizuoti transporto srautus Ukmergės ir Kupiškio kryptimis;

- užtikrinti kokybiškas ir saugias miesto jungtis su krašto (Nr. 111, 118, 208) bei rajoniniais keliais (Nr. 4910, 4901, 4902, 4903);
- įrengti naują transporto jungtį tarp Metalo ir Lankų gatvių bei Lankų gatvės jungtį su Krašunos g. Šių jungčių įrengimas pagerintų susisiekimą su pramonės rajonu bei atliktų šiaurinės dalies transportų srautų pasiskirstymo vaidmenį;
- miesto periferijoje urbanizuojamose teritorijose, suformuoti struktūrinių gatvių tinklą, kurio pagrindų būtų įsavinamos naujos teritorijos ir plečiamas pagalbinių (kvartalinių) gatvių tinklas;
- rezervuoti teritorijas struktūrinių gatvių įrengimui ir užtikrinti statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ nuostatų laikymąsi;
- plėsti ir modernizuoti esamą susisiekimo infrastruktūrą. Susisiekimo tinklo plėtros ir modernizavimo eiliškumas turi būti sietinas su atskirų teritorijų užstatymo prioritetais;
- skatinti komercinę ir pramoninę veiklą, pagrindinių tranzitinių gatvių/kelių aplinkoje.

4.2. Viešasis transportas

1. Utenos rajono savivaldybėje, viešojo transporto paslaugas teikia UAB Utenos autobusų parkas, kuris priklauso rajono savivaldybei. Utenos miesto teritorijoje suformuota 15 maršrutų: Aukštakalnis - Naujos kapinės (1), Aukštakalnis - Utenio aikštė (1A), Autobusų stotis - Naujos kapinės (2), Ažuolija - Reabilitacijos skyrius (3A), Aukštakalnis - Pramonės rajonas (4), Aukštakalnis - Utenos trikotažas (4A), Aukštakalnis – Šilinė (5), Aukštakalnis-Užpalių g.-Šilinė (5A), Ažuolija - Pramonės rajonas (7), Ažuolija - Utenos trikotažas (7A), Aukštakalnis – Aukštaičiai (8), Aukštakalnis- Strapa (8A), Aukštakalnis – Narkūnai (9), Aukštakalnis – Utenėlė (9A), Aukštakalnis - Naujos kapinės (10). Vienas pagrindinių maršrutų mieste yra maršrutas Aukštakalnis-Pramonės rajonas (4), kuris jungia Aukštakalnio ir Dauniškio gyvenamuosius rajonus su miesto centru bei pramonės teritorija. Kitų miesto maršrutų reikšmingumas yra mažesnis. Patogų aprūpinimą visuomeniniu transportu turi Taikos, Aukštakalnio, Aušros, Basanavičiaus (už Aušros g. į rytus) ir Pramonės gatvės. Maršrutai kitose gatvėse yra epizodiniai, patenkinantys tik būtiniausias darbo ryšius. Mieste įrengtos 44 viešojo transporto sustojimo stotelės.

2. Lietuvos vidutinių ir mažesnių miestų viešojo transporto situacija rodo sistemingą keleivių skaičiaus mažėjimą, nepriklausomai ar viešojo transporto paslaugos mokamas ar ne. Lietuvos statistikos departamento duomenis, Utenos rajono savivaldybėje vidutiniškai vienas gyventojas per metus atlieka tik apie 5 keliones autobusu. Žemi viešojo transporto rodikliai rodo, jog gyventojai dėl nedidelio atstumo iki traukos vietų, gerokai dažniau naudoja lengvąjį automobilį arba keliauja pėsčiomis ir tikėtina, jog ši tendencija išliks ir ateityje. Žemą viešojo transporto populiarumą patvirtina ir Utenos miesto darnaus judumo plano rengimo metu atlikta gyventojų apklausa, iš kurios matyti, kad apie 58 proc. apklaustųjų niekada nesinaudoja viešuoju transportu.

4.2.1. lentelė. Keleivių pervežimai viešuoju transportu, tūkst.

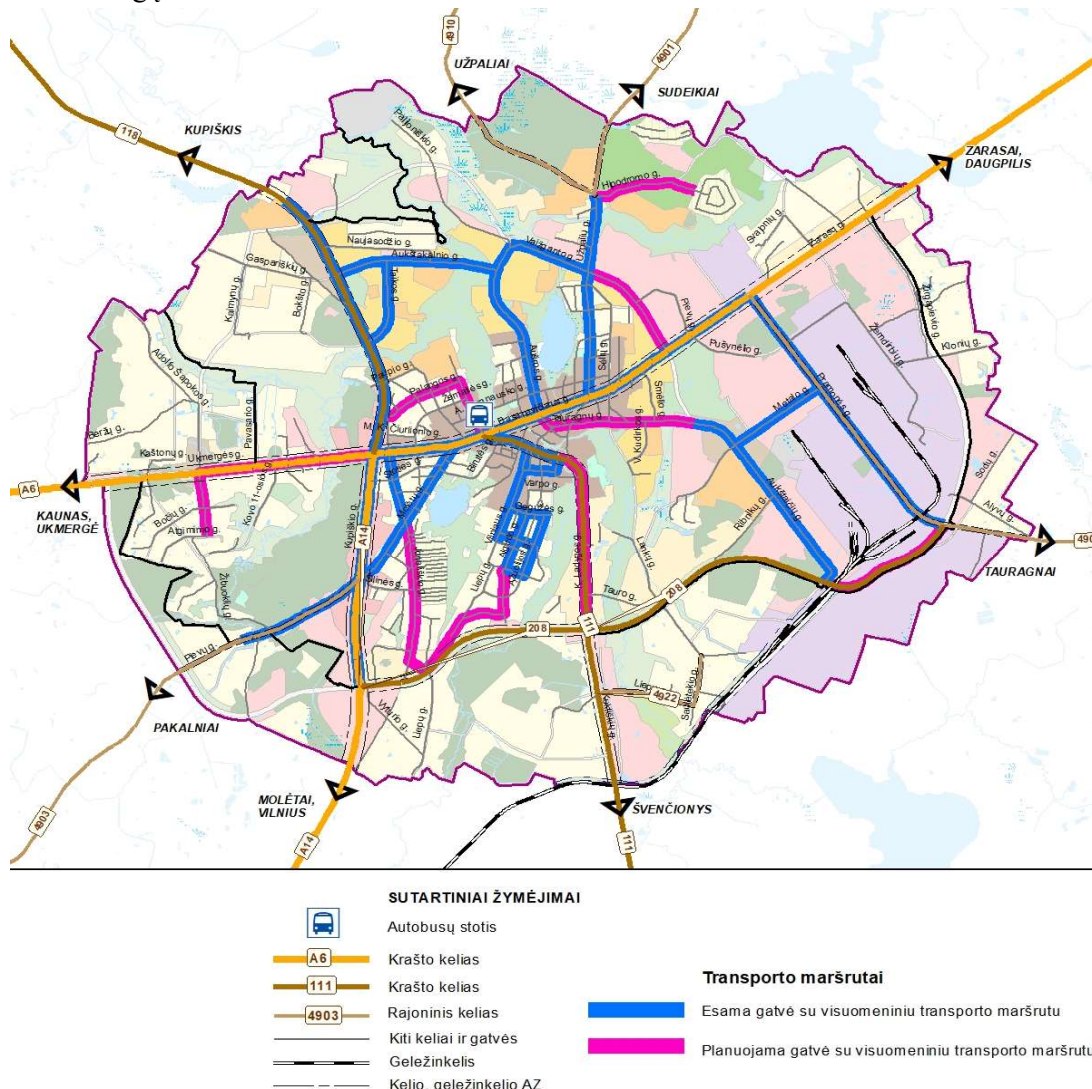
	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Iš viso pagal reiso tipą	348,7	328,3	322,1	199,9	200,1
Reguliarus reisas	348,7	328,3	322,1	199,8	198,3
Tolimojo susisiekimo maršrutas	110,6	110,1	103,4	56,9	47,6
Vietinio (priemiestinio) susisiekimo maršrutas	95,7	87,1	82,4	43,7	34,6
<i>Vietinio (miesto) susisiekimo maršrutas</i>	<i>142,4</i>	<i>131,2</i>	<i>136,3</i>	<i>99,2</i>	<i>116,1</i>
Užsakomasis reisas	–	–	–	0,2	1,8

Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

3. Aukštas automobilizacijos lygis, didesnis kelionių lengvaisiais automobiliais greitis ir patogumas yra pagrindiniai faktoriai dėl kurių kelionės lengvaisiais automobiliais vis dar yra populiariausias keliavimo būdas. Dėl sąlyginiai mažų atstumų iki traukos vietų, mažėjančio gyventojų skaičiaus, tikėtis aukšto viešojo transporto populiarumo mieste yra nerealu. Todėl strateginė visuomeninio transporto plėtros kryptis, pirmiausiai turėtų būti nukreipta į esamų pervežimo apimčių išlaikymą.

4. Pagrindinės viešojo transporto vystymo kryptys:

- išlaikyti esamas keleivių pervežimo apimtis;
- sistemingai vykdyti viešojo transporto priemonių atnaujinimą, įsigyjant mažos ar vidutinės talpos autobusus, kurie būtų pritaikyti žmonėms su judėjimo apribojimais (neįgalieji, senyvo amžiaus gyventojai ir pan.);
- modernizuoti viešojo transporto stotelių infrastruktūrą;
- vadovaujantis Utenos miesto darnaus judumo plano sprendiniais, perspektyvoje (esant poreikiui) įrengti naujus viešojo transporto maršrutus;
- viešojo transporto maršrutus pritaikymas prie realių gyventojų poreikių, tam tikslinga atlikti viešojo transporto stotelių ir maršrutų plėtros/optimizavimo galimybių studiją bei nuolat vykdyti monitoringą.

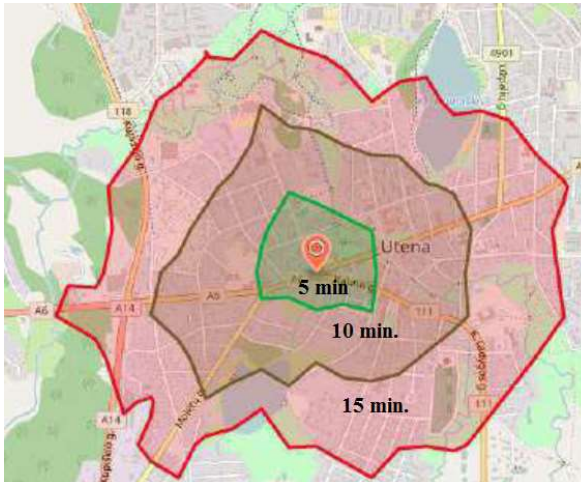
4.2.1 pav. Visuomeninio transporto maršrutų schema.

4.3. Pėsčiųjų-dviračių infrastruktūra

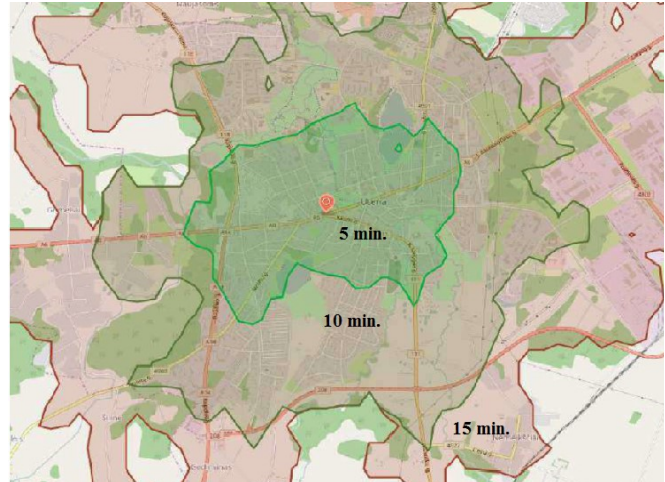
1. Utenos miestas, pagal savo specifiką yra palankus bemotorio transporto plėtrai. Miestas nėra didelis, todėl pagrindiniai traukos objektai nutolę santykinai nedideliu atstumu ir daugelio jų kelionės atstumas neviršija racionalių dviračio panaudojimo ribų (5-7 km). Kitas palankus aspektas yra tas, kad nemažai teritorijų yra pakankamai lygios, todėl eismas dviračiais jose yra patogus.

2. Vadovaujantis Utenos miesto darnaus judumo plane atlikta pasiekiamumo analize matyti, kad keliaujant pėsčiomis nuo centrinės miesto dalies per 10 min. galima pasiekti bet kurią tašką centrinėje miesto dalyje, per 15 min. pasiekiami gyvenamieji rajonai juosiantys centrinę Utenos miesto dalį. Esant tokiam pasiekiamumui, tikslinga pirmenybę teikti pėsčiųjų infrastruktūros gerinimui ir eismo saugumo užtikrinimui. Kelionės laiko dviračiu analizės rezultatai rodo, kad per 10 min. iš centrinės miesto dalies galima pasiekti visas miesto dalis, išskyrus Pramonės rajoną. Per 15 min. laiko tarpą dviračiu galima pasiekti bet kurią Utenos miesto teritoriją.

3. Sąlyginai nedidelė miesto teritorija yra patraukli bevariklio transporto naudojimui dėl pasiekiamumo galimybių, tačiau dėl dviračių infrastruktūros stokos, susisiekimo potencialas neišnaudojamas

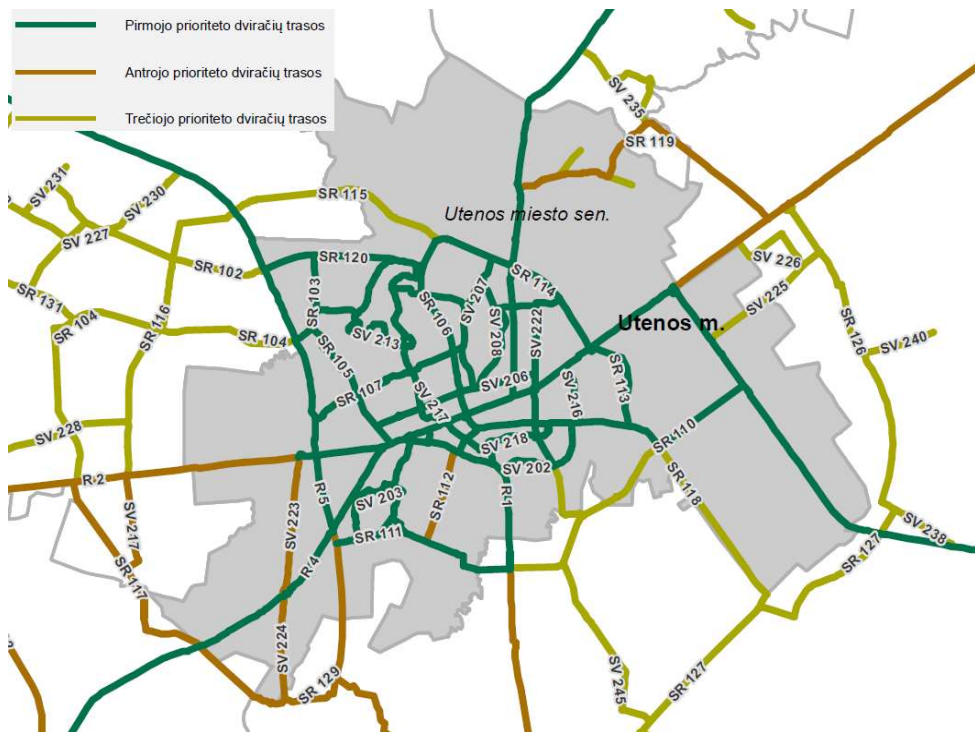
4.3.1 pav. Pasiekiamumas keliaujant pėsčiomis
(Duomenų šaltinis: Utenos miesto teritorijos darnaus judumo planas)

4.3.2 pav. Pasiekiamumas keliaujant dviračiu
(Duomenų šaltinis: Utenos miesto teritorijos darnaus judumo planas)

4. Dviračių takų tinklas Utenos miesto ir priemiesčio teritorijoje yra gana gerai išvystytas kaip turistinė ar laisvalaikio infrastruktūra, bet neužtikrina susisiekimo poreikių tarp gyvenamųjų (ypač mažaukštės statybos) ir traukos vietų.

5. Utenos mieste ir jo priemiesčiuose, dviračių plėtra turi būti vystoma vadovaujantis „Dviračių transporto infrastruktūros plėtros Utenos miesto ir miesto plėtros teritorijoje bei jungčių su Leliūnų, Vyžuonų, Sudeikių, Daugailių, Tauragnų, Kuktiškių miesteliais ir Pakalnių kaimo centru specialiajame plane“ sudaryta dviračių trasų vystymo prioritetų schema.

4.3.3 pav. Dviračių trasų vystymo prioritetų schema

Pagal minėtą specialųjį planą, pirmajam prioritetui priskiriamos trasos, kurių realizavimas palies daugiausiai vartotojų ir tokiu būdu bus gaunamas geriausias pradinis efektas: padidės dviratininkų srautai, sumažės eismo nelaimių skaičius, pagerės aplinkos būklė, sumažės privataus transporto naudojimas. Antrajam prioritetui priskiriamos trasos, kurių įgyvendinimas gali būti šiek tiek atidėtas, tačiau jos yra būtinos siekiant suformuoti pilnai funkcionuojantį tinklą. Trečiajam prioritetui priskirtos trasos miesto plėtros teritorijose, kurių įgyvendinimas turėtų vykti kartu su gatvių statyba.

6. Pagrindiniai pėsčiųjų-dviračių infrastruktūros vystymo sprendiniai:

- 6.1. dviračių infrastruktūros plėtra turi būti toliau vystoma vadovaujantis „Dviračių transporto infrastruktūros plėtros Utenos miesto ir miesto plėtros teritorijoje bei jungčių su Leliūnų, Vyžuonų, Sudeikių, Daugailių, Tauragnų, Kuktiškių miesteliais ir Pakalnių kaimo centru specialiajame plane“ sudaryta dviračių trasų vystymo prioritetų schema;
- sujungti esamas ir planuojamas dviračių ir pėsčiųjų trasas į vieną bevariklio transporto sistemą, pagerinant susisiekimo sąlygas su pagrindiniais traukos objektais: miesto gyvenamaisiais rajonais, darbo vietomis, prekybos, pramogų, švietimo objektais, rekreacinėmis teritorijomis;
- urbanizuojamose teritorijose, formuojat struktūrinį gatvių tinklą, įrengti ir bemotorio transporto infrastruktūrą;
- įrengti dviračių aptarnavimo infrastruktūrą (dviračių stovus, saugojimo aikšteles, techninio aptarnavimo stoteles);
- atnaujinti esamą pėsčiųjų ir dviračių takų, šaligatvių infrastruktūrą;
- esamą ir planuojamą susisiekimo infrastruktūrą pritaikyti neįgaliesiems;
- nuolat atnaujinti ir diegti saugaus eismo priemones Utenos mieste;
- įgyvendinti Utenos miesto darnaus judumo plano priemones.

4.4. Automobilių parkavimas

1. Automobilių stovėjimo vietų trūkumas yra miesto centrinėje dalyje ir daugiabučių namų kvartaluose. Dienos metu, didžiausias automobilių stovėjimo vietų poreikis fiksuojamas centrinėje miesto dalyje, ypač Utenio aikštėje, J. Basanavičiaus, Kauno, S. Dariaus ir S. Girėno gatvių aplinkoje. Vakaro ir nakties metu, didžiausias stovėjimo vietų deficitas fiksuojamas daugiabučių namų kvartaluose.

2. Vykdamas automobilių stovėjimo aikštelių plėtrą, svarbu įsivertinti, kad parkavimo vietų plėtra didina individualių automobilių naudojimo patrauklumą, kas prieštarauja darnaus judumo miestuose principams, todėl automobilių stovėjimo vietų plėtra turi būti vykdoma atsakingai ir koordinuotai.

3. Daugiabučių namų kvartaluose, rekomenduojama:

- privažiavimų išplatinimą iki 5,5 m pločio, taip užtikrinant sklandų automobilių bei gelbėjimo tarybų judėjimą;
- rekonstruoti ir pagal galimybės plėsti esamas automobilių stovėjimo aikšteles;
- esant poreikiui daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalų prieigose įrengti daugiaaukštes (antžemines arba požemines) automobilių stovėjimo aikšteles.
- Pagrindinės automobilių parkavimo infrastruktūros vystymo kryptys:
- parengti miesto automobilių parkavimo planą ar studiją, kuri būtų pagrindinis miesto automobilių parkavimo politikos įgyvendinimo dokumentas. Rengiant miesto parkavimo dokumentą svarbu įsivertinti, kad parkavimo vietų plėtra didina individualių automobilių naudojimo patrauklumą, kas prieštarauja darnaus judumo principams;
- pagrindinė automobilių parkavimo vietų plėtra turėtų būti nukreipta į miesto periferiją bei daugiabučių namų kvartalų teritorijas;
- miesto centrinėje dalyje, automobilių statymo politika turėtų būti orientuota į parkavimo vietų mažinimą ir teritorijos pritaikymą pėstiesiems bei dviratininkams.

4.5. Kita susisiekimo infrastruktūra

1. Geležinkelių transportu, keleivių vežimas (Švenčionėliai – Utena) buvo nutrauktas 2002 metais dėl mažėjančio keleivių skaičiaus bei nepatogios geležinkelio stoties dislokacijos. Šiuo metu geležinkelio keliais yra gabenami tik kroviniai. Lietuvos bendrasis planas iškėlė tikslą sustiprinti ryšius su Vilniaus ir Kauno miestais geležinkelių transportu. Taip pat numatė įrengti keleivinę geležinkelio stotį Utenos mieste bei geležinkelio liniją „Švenčionėliai–Utena“ pritaikyti didesniam keleivinių traukinių važiavimo greičiui. AB „Lietuvos geležinkeliai“ atnaujinti keleivių vežimų šia atkarpa neplanuoja, todėl keleivinės stoties vietos parinkimo sprendiniai teikiami nėra.

2. Susisiekimas oro transportu taip pat nėra išplėtotas. Rajone yra vienintelis Utenos 1A kategorijos civilinis aerodromas, priklausantis Utenos apskrities aeroklubui, kurį numatoma panaudoti sportinės aviacijos ir aviacinio turizmo tikslais. Artimiausi tarptautiniai oro uostai yra Vilniuje ir Kaune, kuriuos patogiai pasiekti magistraliniais A6 ir A14 keliais.

3. Mieste yra įrengtos 8 elektromobilių įkrovos stotelės (iš kurių 3 privačios). Viešos stotelės įrengtos Maironio g. 6A, Utenio a. 16, K. Donelaičio g. 30, Aušros g. 43 ir Aukštakalnio g. 3. Pagal VĮ „Regitra“ duomenis, Utenos rajono savivaldybėje 2022 m. rugsėjo 1 d. buvo įregistruotos 63 elektra

varomos transporto priemonės, iš kurių 37 - dviratės transporto priemonės, 25 lengvieji automobiliai ir 1 sunkvežimis.

4. Viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų plėtrą toliau vykdoma vadovaujantis 2021 m. lapkričio 25 d. Utenos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-305 patvirtintus elektromobilių įkrovimo prieigų planu. Pagal minėta planą, Utenos miesto teritorijoje numatoma įrengti 22 elektromobilių įkrovos prieigos vietas. Kitose vietose elektromobilių įkrovimo aikštelių vietos parenkamos pagal poreikį ir neribojant jų išdėstymo ir kiekio, tačiau tose funkcinėse zonose, kuriose galimas komercinės paskirties teritorijų naudojimo būdas.

5. Bendrojo plano sprendiniuose Esamų ir planuojamų degalinių vietos ir skaičius yra nurodyti vadovaujantis Degalinių išdėstymo schema Utenos mieste ir priemiestyje (T00050118) ir Degalinių išdėstymo schema Utenos mieste ir priemiestyje papildymu (T00048879). Po Bendrojo plano patvirtinimo naujos degalinių vietos gali būti parenkamos visose funkcinėse zonose, kuriose galimas komercinės paskirties teritorijų naudojimo būdas, atlikus Bendrojo plano sprendinių koregavimą.

4.6. Susisiekimo infrastruktūros įgyvendinimo prioritetai

1. Susisiekimo infrastruktūros plėtros įgyvendinimo prioritetai ir priemonės:

- įrengti Utenos pietrytinį aplinkelį, kuris sumažintų neigiamą tranzitinio transporto poveikį miesto aplinkai ir visuomenei;
- plėsti ir modernizuoti esamą susisiekimo infrastruktūrą. Susisiekimo tinklo plėtros ir modernizavimo eiliškumas turi būti sietinas su atskirų teritorijų užstatymo prioritetais;
- sistemingai vykdyti viešojo transporto priemonių atnaujinimą, įsigyjant mažos ar vidutinės talpos autobusus, kurie būtų pritaikyti žmonėms su judėjimo apribojimais (neįgalieji, senyvo amžiaus gyventojai ir pan.);
- užtikrinti viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų įrengimą mieste ir priemiesčiuose. Viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų plėtrą vykdyti vadovaujantis 2021 m. lapkričio 25 d. Utenos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-305 patvirtintus elektromobilių įkrovimo prieigų planu;
- sujungti esamas ir planuojamas dviračių ir pėsčiųjų trasas į vieningą bevariklio transporto sistemą, pagerinant susisiekimo sąlygas su pagrindiniais traukos objektais: miesto gyvenamaisiais rajonais, darbo vietomis, prekybos, pramogų, švietimo objektais, rekreacinėmis teritorijomis;
- įgyvendinti Utenos miesto darnaus judumo plano priemones;
- įgyvendinti Utenos miesto daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalų specialiųjų planų automobilių parkavimo sprendinius.

5. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS SPRENDINIAI

5.1. Inžinerinės infrastruktūros plėtojimo prielaidos

Inžinerinė infrastruktūra yra neatsiejama urbanizuotos teritorijos dalis. Vykdamas planingą urbanizuotų teritorijų plėtrą kartu turi būti vystoma ir inžinerinė infrastruktūra. Infrastruktūros nepakankamas išvystymas neigiamai veikia gamtinę aplinką ir žmonių gyvenimo kokybę. Pavėluotas infrastruktūros vystymas reikalauja daugiau materialinių resursų, padaroma žala gamtai, sukelia nepatogumus gyventojams, sutrikdomas transporto priemonių eismas.

Formuojant inžinerinės infrastruktūros plėtros perspektyvas buvo atsižvelgta į rajono ir šalies strategines vystymo kryptis:

1. Nacionalinėje energetikos nepriklausomybės strategijoje numatoma:

- iki 2030 metų sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ne mažiau kaip 40 proc., palyginti su 1990 metais, iki 2050 metų sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas 80–95 proc.;
- mažinti energetinę priklausomybę nuo importo, skatinant vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą;
- didinti atsinaujinančių energijos išteklių dalį, palyginti su šalies bendruoju galutiniu energijos suvartojimu: iki 2020 metų – 30 proc., iki 2030 metų – 45 proc., iki 2050 metų – 80 proc.;
- didinti vartojamos elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių dalį, palyginti su galutiniu elektros energijos suvartojimu, iki 45 proc. 2030 metais ir 100 proc. 2050 metais;
- maksimaliai didinti atsinaujinančių energijos išteklių dalį centralizuotai gaminamos šilumos vartotojams, individualiai šildomiems namų ūkiams ir individualiai šildomiems nebuitiniams vartotojams. Centralizuoto šilumos tiekimo sistemose energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių dalis: 2020 m - 70 proc. iki 2030 m. - 90 proc.;
- bendrai šalyje suvartojamos galutinės elektros energijos sudarys vietinė elektros energija: iki 2030 metų 70 procentų, iki 2050 metų iki 100 procentų. Elektros energija iš atsinaujinančių energijos išteklių turėtų tapti pagrindine, palyginti su bendrai šalyje suvartojama galutine elektros energija.

2. Šalies bendrajame plane numatoma:

- plėtoti ir renovuoti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo infrastruktūrą, prioritetą teikiant aglomeracijoms, kuriose gyventojų tankis yra 25 gyventojai / ha ir daugiau;
- savivaldybių viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijose ir aglomeracijose planuoti centralizuotas geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemas;
- teritorijose, kurios nepatenka į savivaldybių viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijas statyti individualias ir (arba) grupines nuotekų tvarkymo ir geriamojo vandens tiekimo sistemas, užtikrinant, kad vietiniuose įrenginiuose tvarkomos nuotekos neterštų aplinkos;
- didinti investicijas į paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą ir rekonstravimą, taip pat ir į turimos infrastruktūros teisinę registraciją;
- mažinti vandens telkinių taršą iš sutelktosios taršos šaltinių didinant nuotekų išvalymo efektyvumą nuotekų valyklose ir užtikrinant vandensaugos tikslų įgyvendinimą. Vykdyti nuotekų valyklų ir šalia jų esančių vandens telkinių stebėseną, prioritetą teikiant geros būklės rodiklių neatitinkantiems vandens telkiniams. Esant poreikiui didinti nuotekų išvalymo efektyvumą;
- renovuoti ir (ar) rekonstruoti melioracines sistemas, atsižvelgiant į aplinkosauginius reikalavimus bei biologinės įvairovės palaikymą;

- diegti ir plėtoti 5G ryšį;
- plėtoti elektroninių ryšių infrastruktūrą ir užtikrinti, kad namų ūkių, turinčių galimybę naudoti 100 Mbp/s spartos interneto ryšį, dalis iki 2025 m. būtų 100 proc.;
- rengiant kompleksinius teritorijų planavimo dokumentus išskirti prioritėtines pastatų renovavimo ir CŠT tinklo plėtos teritorijas;
- šilumos sektoriuje skatinti atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) plėtrą, didžiausią dėmesį skiriant šių išteklių naudojimui centralizuotai tiekiamos šilumos gamybai ir šilumos gamybai namų ūkiuose;
- intensyviai urbanizuojamose teritorijose, apsirūpinimui šiluma prioritetą teikti centralizuoto šilumos tiekimo būdui. Didinti centralizuotai tiekiamos šilumos gamybos, perdavimo ir vartojimo efektyvumą.

3. Utenos rajono savivaldybės strateginiame plėtos plane (2018-2024 metams) numatoma:

- atnaujinti ir (arba) plėsti vandens tiekimo, vandens gerinimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą;
- atnaujinti ir (arba) plėsti paviršinių nuotekų infrastruktūrą;
- atnaujinti ir (arba) plėsti dumblo tvarkymo infrastruktūrą;
- modernizuoti daugiabučių gyvenamųjų namų bei viešuosius pastatus, siekiant efektyvinti šilumos energijos suvartojimą;
- atnaujinti ir (arba) plėsti gatvių, kelių, viešųjų teritorijų apšvietimą;
- modernizuoti šilumos ūkį;
- rengti ir įgyvendinti Utenos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planus ir tobulinti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą.

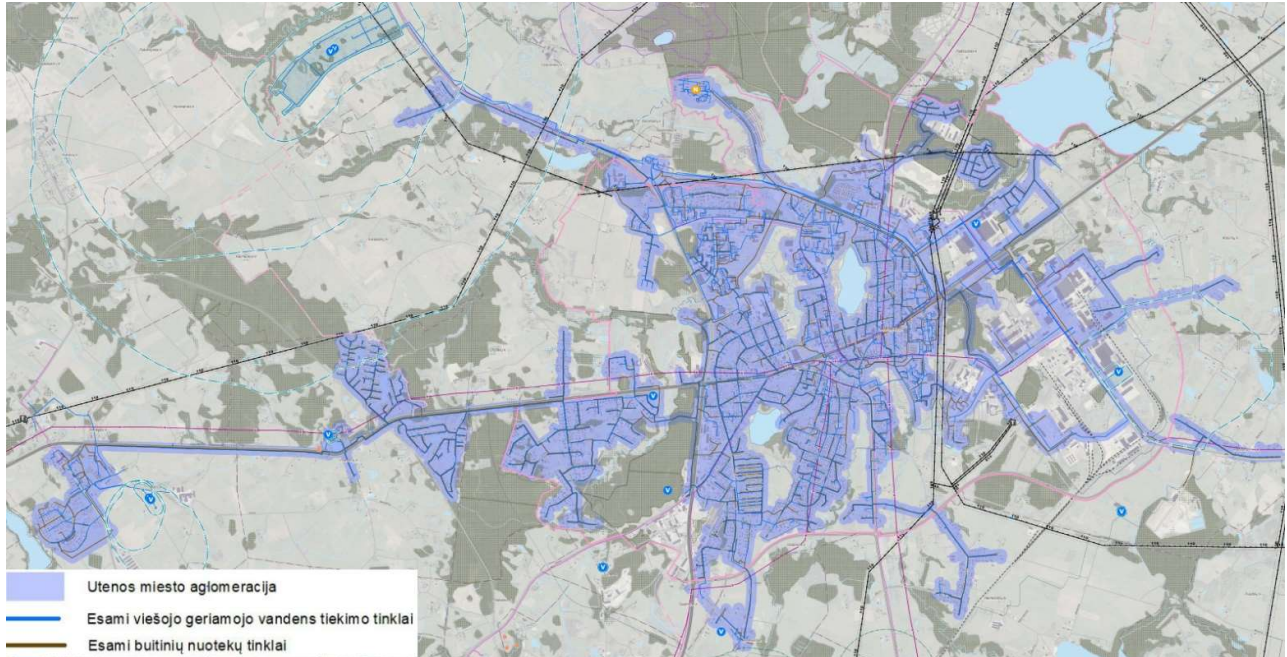
5.2. Vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas

1. Utenos miesto vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo infrastruktūros plėtra vykdoma vadovaujantis Utenos rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtos specialiojo plano sprendiniais, patvirtintais 2022 m. kovo 24 d. Utenos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-94 bei UAB „Utenos vandenys“ strateginiais ir veiklos planais.

2. Miesto ir priemiestinių teritorijų gyventojams, geriamas vanduo tiekiamas iš Utenos miesto vandenvietės (Kaliekių k.), kurios projektinis pajėgumas apie 12 tūkst. m³/parą. Iš vandenvietės vidutiniškai per parą išgaunama apie 6487 m³ vandens. Vandenvietės aprobuoti požeminio vandens išteklių sudaro apie 30 tūkst. m³/parą (tarpsluoksninis D3-2 šv-up). Geriamojo vandens kokybės užtikrinimui yra įrengti vandens gerinimo įrenginiai, kurių našumas - 12 tūkst. m³/parą. Vandentiekio tinklai įrengti praktiškai visoje miesto teritorijose, kurių ilgis - apie 199 km. Prie centralizuotos geriamojo vandens tiekimo sistemos yra prisijungę apie 98,7 proc. gyventojų.

3. Utenos miesto buitinės bei pramoninės nuotekos valomos Utenos miesto nuotekų valymo įrenginiuose, kurie įrengti šiaurinėje miesto dalyje, Palijoniškių g. 22. Valykloje instaliuotos parengtinio, mechaninio ir biologinio valymo (su azoto ir fosforo šalinimu) grandys, po kurių nuotekos, išvalytos iki normatyvinių parametru, yra išleidžiamos į Vyžuonos upelį. Nuotekų valymo įrenginių projektinis pajėgumas yra apie 18,3 tūkst. m³/parą, vidutinis įrenginių apkrovimas – apie 10,4 tūkst. m³/parą. Valymo įrenginių būklė gera. Mieste yra įrengta apie 195,5 km nuotekų tinklų. Prie centralizuotos nuotekų surinkimo sistemos yra prisijungę apie 98 proc. gyventojų.

4. Vadovaujantis Utenos rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano sprendiniais, patvirtintais 2022 m. kovo 24 d. Utenos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr.TS-94, Utenos miestui ir jo prieigoms nustatyta aglomeracija. Aglomeracijos teritorijoje numatoma, kad individualus nuotekų tvarkymas iki 2023 metų pabaigos sudarys apie 1,07 proc. nuo tikėtino gyventojų skaičiaus, centralizuoto nuotekų tvarkymo paslaugos naudosis apie 98,93 proc. gyventojų.

5.1.1 pav. Utenos miesto aglomeracijos ribos

(Šaltinis: Utenos rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano, patvirtinto Utenos rajono savivaldybės tarybos 2011 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr.TS-318 „Dėl Utenos rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano patvirtinimo“ keitimas)

5. Paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymo sistema, miesto teritorijoje, silpnai išvystyta. Mieste įrengta apie 41 km lietaus nuotekų tinklų. Vadovaujantis 2017 metais parengto Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniais, mieste numatoma įrengti apie 70 km lietaus nuotekų surinkimo tinklų, 35 naujus lietaus nuotekų valymo įrenginius ir 20 išleistuvų. 2017 metų miesto bendrojo plano sprendiniai yra aktualūs ir jei yra perkelti į šio plano grafinius sprendinius.

6. Pagrindinės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros vystymo kryptys:

- užtikrinti, kad esami abonentai (vartotojai) gautų reikalavimus atitinkančios kokybės, saugų geriamąjį vandenį;
- užtikrinti, kad surenkamos nuotekos būtų tvarkomos pagal teisės aktų nustatytus reikalavimus;
- sudaryti sąlygas kiek galima didesniai skaičiui naujų potencialių vartotojų (t. y. gyventojų, kurie šiuo metu negauna centralizuotai tiekiamo vandens ir (ar) nuotekų tvarkymo paslaugų) gauti viešąsias vandentvarkos paslaugas;
- užtikrinti galimybę individualiai apsirūpinti geriamuoju vandeniu ir (arba) individualiai tvarkyti nuotekas;
- inventorizuoti ir įregistruoti esamus paviršinių lietaus nuotekų tinklus;
- plėsti lietaus nuotekų tvarkymo sistemą;

- Utenos miesto aglomeracijos teritorijoje iki 2023 metų pabaigos aptarnauti nemažiau 98,93 proc. gyventojų;
- nuolat vykdyti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros atnaujinimą/modernizavimą ir stebėseną.

7. Projekto grafinėje dalyje nurodomos preliminarios vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros išdėstymo vietos, kurios turės būti tikslinamos kitais teritorijų planavimo dokumentais, techniniais projektais.

5.2. Elektros energijos tiekimas

1. Utenos miesto skirstomasis elektros tinklas maitinamas iš dviejų transformatorinių pastočių (Rašės TP ir Mockėnų TP). Pastočių apkrovimas neviršija leistinų normų ir turi galios rezervą. Miesto teritorijoje yra įrengta 110 transformatorinių (10/0,4 kV) bei apie 260 km skirstomųjų elektros tinklų, iš kurių apie 146 km 10 kV ir apie 115 km 0,4 kV linijų.

2. Pagrindinės elektros energijos vystymo kryptys:

- išlaikyti esamą 110 kV, 330 kV elektros perdavimo tinklą, atnaujinant susidėvėjusius įrenginius;
- elektros perdavimo tinklo patikimumo užtikrinimui elektros perdavimo sistemos operatorius LITGRID AB gali vykdyti esamo elektros perdavimo tinklo (elektros perdavimo linijų) bei esamų transformatorių pastočių rekonstravimo darbus bei esant poreikiui vykdyti naujų elektros perdavimo linijų statybas. Vykdamas esamų transformatorių pastočių rekonstravimo darbus kitos paskirties, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijose skirtose transformatorių pastočių ir skirstyklų statybai galimas maksimalus užstatymo aukštis yra 55 metrai;
- modernizuoti esamą elektros energijos skirstomąjį tinklą, keičiant susidėvėjusius įrenginius ir optimizuojant transformatorinių galias;
- keisti susidėvėjusias elektros oro linijas naujomis kabelinėmis linijomis;
- pagal galimybes kabeliuoti elektros energijos tinklus;
- modernizuoti ir plėsti gatvių apšvietimo tinklą.

3. Projekto grafinėje dalyje nurodomos preliminarios 10 kV kabelinių linijų vietos, kurios turės būti tikslinamos kitais teritorijų planavimo dokumentais, techniniais projektais

5.3. Centralizuotos šilumos tiekimas

1. UAB „Utenos šilumos tinklai“ gamina ir tiekia šilumos energiją Utenos miesto gyventojams, biudžetinėms įstaigoms, verslo įmonėms pastatų šildymo bei karšto vandens ruošimo poreikiams tenkinti. Taip pat tiekia šilumos energiją garu į UAB „Švyturys-Utenos alus“ bei į AB „Rokiškio pieno gamyba“.

2. Utenos mieste apie 73 proc. gyventojų šiluma apsirūpina iš centralizuotų šilumos tiekimo tinklų, t.y. centralizuotai tiekiamos šilumos paslaugomis naudojasi apie 9436 gyvenamųjų būstų ir apie 257 kitų vartotojų (įmonių, organizacijų ir pan.).

3. UAB „Utenos šilumos tinklai“ mieste eksploatuoja 6 katilines – Utenos RK ir 5 mažos galios gamtinėmis dujomis kūrenamas katilines. Bendras katilinių galingumas sudaro apie 120 MW. Didžioji dalis šilumos energijos pagaminama Utenos RK. Utenos RK eksploatuojamų šilumos generavimo įrenginių galia sudaro 116 MW šilumos. Utenos RK eksploatuojamų šilumos gamybos pajėgumai pilnai užtikrina miesto ir pramonės vartotojų šilumos poreikius, naudojant įvairias kuro rūšis.

4. Miesto teritorijoje yra įrengta apie 51,6 km šilumos tiekimo trasų (dvigubų vamzdžių). Termofikaciniai tinklai sistemoje sudaro apie 50,55 km, karšto vandens tinklai – apie 0,202 km, garo ir kondensato vamzdiniai – apie 0,876 km. Pagal paklojimo būdą, šilumos tiekimo sistemoje eksploatuojami nepraeinamuose kanaluose sumontuoti šilumos tiekimo tinklai, antžeminiai šilumos tiekimo tinklų ruožai ir pramoniniu būdu izoliuoti bekanaliu būdu pakloti šilumos tiekimo tinklai. Taip pat iš Utenos RK įrengtu garotiekiu pastoviai tiekiamas sausas sotas garas technologiniam procesui į UAB „Švyturys-Utenos alus“ bei į AB „Rokiškio pieno gamyba“.

5. Vykdamas miesto šilumos tiekimo tinklų rekonstrukcijas, atnaujinta apie 56,5 proc. kvartalinių ir magistralinių šilumos tiekimo tinklų, bekanaliu būdu paklojant pramoniniu būdu izoliuotus vamzdžius. Šiuo metu yra rekonstruota Vyturių, Smėlio, Dauniškio, didžioji dalis Senamiesčio ir Aukštakalnio mikrorajonų kvartalinių šilumos tiekimo tinklų ir šilumos tiekimo įvadų, įrengtas naujas bekanalis šilumos tiekimo tinklų sužiedinimo ruožas tarp T. Vaižganto iki Aukštaičių g. esančių magistralinių šilumos tinklų bei naujas bekanalis šilumos tiekimo tinklų sužiedinimo ruožas tarp Aukštakalnio mikrorajono ir Donelaičio g. esančių magistralinių šilumos tinklų. Taip pat rekonstruoti kvartaliniai šilumos tiekimo tinklai Naujasodžio mikrorajone ir šilumos tiekimo tinklai Kupiškio g. prieigose bei šilumos tiekimo atšakos iki UAB „Utenos vandenys“ ir Utenos pensionato. Atlikta dalies miesto šilumos tinklų atskirų ruožų rekonstrukcijos, rekonstruota dalis šilumos tiekimo įvadų iki esamų vartotojų bei įrengti bekanaliai šilumos tiekimo įvadai iki naujų vartotojų. 2020 metais buvo įrengta 100 kW galios fotovoltinės saulės elektrinė, kurioje pagaminta elektros energija naudojama šilumos energijos gamybai.

6. Numatomos investicijos į centralizuoto šilumos ūkio sistemą:

- biokuru kūrenamo garo katilo GK-7 modernizacija, pritaikant pakurą kūrenti prastesnės kokybės
- biokuru bei įdiegiant išmetamųjų dujų valymo įrengimus;
- biokuru kūrenamo vandens šildymo katilo VŠK-9 kapitalinis remontas;
- termofikacinės elektrinės dūmų trakto rekonstrukcija įdiegiant elektrosstatinį išmetamųjų dūmų valymo filtrą;
- vandens šildymo katilo VŠK-10 modernizacija įdiegiant kondensacinį dūmų ekonomizerį bei šlapio tipo dūmų kaminą;
- termofikacinės elektrinės prakūros mūro atnaujinimas bei kuro padavimo įrenginio pakeitimas;
- procesų valdymo įrangos, pastatų ir įrenginių atnaujinimas/modernizavimas;
- susidėvėjusių šilumos tiekimo trasų ir įvadų rekonstrukcijos;
- mazuto rezervuarų pritaikymas akumuliacinių talpų paskirčiai;
- kilnojamos (rezervinės) dujinės katilinės įsigijimas;
- šilumos ūkio sistemos modernizavimas. Ne šildymo sezono metu apie 70 proc. naudojamo biokuro šilumos gamybai pakeisti atsinaujinančiais energijos šaltiniais apjungiant saulės šilumos kolektorius, saulės fotovoltinius kolektorius, šilumos siurblius bei akumuliacines talpas. Sistemos modernizacija leistų sumažinti apie 20 proc. naudojamo biokuro pakeičiant jį atsinaujinančiais energijos šaltiniais;

- naujų vartotojų, esančių greta esamų šilumos tiekimo trasų pajungimas prie centralizuotos šilumos tiekimo sistemos.

7. Pagrindiniai centralizuotos šilumos sistemos vystymo tikslai:

- užtikrinti nepertraukiamos energijos gamybą - nenutrūkstamą energijos tiekimą iš saugių, patikimų ir rinkos taisyklėmis veikiančių šaltinių;
- vykdyti veiklą vadovaujantis energijos efektyvumo ir ekonominio naudingumo principais;
- siekti investicijų pritraukimo darniajam šiluminės energijos gaminimui, kokybiškų paslaugų teikimui, minimizuoti nuostolius, didinti naudą vartotojams;
- naujų investicijų vertinimui naudoti gerosios praktikos taikymo principus, vertinant investicijas, naudotis racionalumo, energetinio efektyvumo, ekonominio naudingumo ir konkurencingumo principais.
- skatinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą, įgyvendinant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones;
- atnaujinti ir vadovautis Utenos miesto šilumos ūkio specialiojo plano sprendiniais.

8. Projekto grafinėje dalyje nurodomos preliminarios šilumos tiekimo trasų vietos, kurios turės būti tikslinamos kitais teritorijų planavimo dokumentais, techniniais projektais. Atnaujinus Utenos miesto šilumos ūkio specialiojo plano sprendinius, šilumos infrastruktūros plėtra turės būti vykdoma vadovaujantis šilumos ūkio specialiojo plano sprendiniais.

5.4. Gamtinių dujų tiekimas

1. Utenos miestas yra pilnai dujofikuotas. Gamtinės dujos miestui yra tiekiamos iš dujų skirstymo stoties esančios už miesto administracinių ribų. Esami dujų skirstymo stoties pajėgumai tenkina miesto poreikius.

2. Pietinėje miesto dalyje, dalis teritorijos patenka į magistralinio dujotiekio pirmos vietovės klasės teritoriją (po 200 m į abi puses nuo vamzdyno ašies), kurioje yra taikomi užstatymo normatyvai. Įgyvendinat plano sprendinius, būtina vadovautis „Magistralinio dujotiekio įrengimo ir plėtros taisyklėmis“, patvirtintomis Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu Nr. 1-12, 2014-01-28 (2017-06-28, Nr. 1-169 redakcija).

3. Gamtinės dujos tiekiamos gamybos sektoriui bei į privačius ir daugiabučius gyvenamuosius namus maisto gamybai, būstų šildymui. Didžiausi dujų vartotojai mieste yra pramonės objektai, kurie dujas naudoja šilumos gamybai ar technologiniams procesams. Individualios katilinės ir gyvenami namai prijungti prie mažo slėgio dujų tinklų.

4. Skirstomasis vidutinio ir žemo slėgio vamzdynas plėtojamas, vadovaujantis rinkos principais, vartotojams ir dujų tiekimo įmonėms tarpusavyje sutarus. Svarbu, kad plėtojant inžinerinę infrastuktūrą būtų rezervuotos teritorijos gamtinių dujų tinklų įrengimui, apsaugos zonoms bei jų aptarnavimui.

5. Pagrindiniai gamtinių dujų vystymo tikslai:

– perspektyvoje tikslinga skatinti gyvenamųjų teritorijų dujofikavimą bei vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų savininkus, kurie naudoja skystą ir kietą neatsinaujinantį kurą, jungtis prie dujotiekio tinklų ir patalpas šildyti naudojant dujinius katilus.

6. Projekto grafinėje dalyje nurodomos preliminarios dujotiekio tinklų vietos, kurios turės būti tikslinamos kitais teritorijų planavimo dokumentais, techniniais projektais.

5.5. Ryšių infrastruktūra

1. Pagrindinis viešojo fiksuoto telefoninio ryšio operatorius yra Telia Lietuva AB, tačiau fiksuotojo telefono ryšio abonentų skaičius butuose nuolat mažėja. Mobiliojo ryšio paslaugos Lietuvoje per pastaruosius metus plito ir tobulėjo greičiausiai lyginant su kitomis telekomunikacijų paslaugomis. Šiuo metu mieste galima naudotis visų mobiliojo ryšio operatorių teikiamomis paslaugomis.

2. Pagrindiniai ryšių infrastruktūros vystymo tikslai:

- plėsti viešojo interneto prieigos taškų skaičių gyvenamosiose vietovėse ir sudaryti sąlygas gyventojams naudotis internetu;
- sudaryti sąlygas naujų telekomunikacijų paslaugų diegimui ir tiekiamų paslaugų kokybės gerinimui;
- plėtoti šviesolaidinių kabelių tinklą ir galimybę naudotis plačiajuosčio duomenų perdavimo prieiga;
- išlaikyti esamą pašto skyrių tinklą.

5.6. Atliekų tvarkymas

1. Atliekų tvarkymo sistemos organizavimo, atliekų tvarkymo ir vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surikimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymo įmokos administravimo funkcijas atlieka UAB Utenos regiono atliekų tvarkymo centras. Atliekų tvarkymas vykdomas pagal Utenos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2014-2023 m. bei Utenos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisykles. Utenos mieste atliekų tvarkymo paslauga yra teikiama visiems atliekų turėtojams.

2. Komunalinės atliekos iš fizinių ir juridinių asmenų, kurios negali būti perdirbamos ar kitaip panaudojamos, priimamos Utenos regiono nepavojingų atliekų sąvartyne (Sąvartyno g. 5, Mockėnų k.). Nepavojingų atliekų sąvartyne veikia kogeneracinė jėgainė bei daiktų dalinimosi paslauga.

3. Didžiųjų atliekų surinkimo aikštelė įrengta Rašės g. 4, Utenos m. Didžiųjų atliekų surinkimo aikštelių paskirtis – iš fizinių ir juridinių asmenų surinkti pavojingas ir nepavojingas atliekas, kurios negali būti pilamos į kontenerius ar paliekamos šalia jų.

4. Gyventojai susikaupusias biologiškai skaidžias atliekas gali pristatyti į Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelę, esančią prie Utenos regioninio atliekų tvarkymo sąvartyno, adresu Sąvartyno g. 5, Mockėnų k., Utenos r. 2020 metais pradėtas įgyvendinti projektas „Maisto/virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimas Utenos regione“. Projekto tikslas – pagerinti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą Utenos regione.

5. Vadovaujantis UAB Utenos regiono atliekų tvarkymo centro metiniu pranešimu, (2021 m.) į Utenos regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną bei mišrių komunalinių atliekų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginius buvo pristatyta apie 42 tūkst. tonų atliekų. 2021 m., mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginiuose buvo apdorota apie 27,7 tūkst. tonų mišrių komunalinių atliekų. Biologinio apdorojimo įrenginiuose, 2020 m. buvo apdorota apie 14,2 tūkst. tonų biologiškai skaidžių atliekų. Biologinio apdorojimo metu buvo pagaminta apie 205,7 tūkst. m³ dujų, 246,5 Mw/h elektros energijos ir apie 406,5 Mw/h šilumos energijos.

6. Pagrindiniai atliekų tvarkymo vystymo tikslai:

- vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai;
- skatinti efektyvų gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, didinant komunalinių atliekų perdirbimo (įskaitant kompostavimo) ir naudojimo apimtį;
- užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą;
- įdiegti maisto/virtuvės atliekų tvarkymo paslaugas.

7. Atliekų tvarkymo, surinkimo, perdirbimo veikla turi būti vykdoma vadovaujantis Utenos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planu bei atliekų tvarkymo taisyklėmis.

5.7. Gaisrinė sauga

1. Siekiant užtikrinti priešgaisrinį saugumą gyvenamosiose vietovėse, turi būti numatytos galimybės turėti reikiamą kiekį vandens gaisrams gesinti, įrengti privažiavimus prie atvirų vandens telkinių. Teritorijose, kuriuose centralizuotai tiekiamas vanduo, atskiru projektu išnagrinėti galimybes įrengti priešgaisrinį vandentiekį. Rengiant atskirų objektų infrastruktūros projektus, būtina numatyti susisiekimo dalies norminius parametrus gaisrinei technikai privažiuoti. Įrengiant ir/ar projektuojant priešgaisrinio vandentiekio tinklus ir statinius, būtina vadovautis galiojančiomis Gaisrinės saugos normomis.

2. Vadovaujantis Gaisrinės saugos normų teritorijų planavimo dokumentams rengti (patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-995/1-312) 16 punktu: „rengiant savivaldybių ar jų dalių bendruosius planus, teritorijos, skiriamos priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms (gaisrinėms komandoms), arba susisiekimo komunikacijos išdėstomos taip, kad atstumas vykstant artimiausiu keliu į tolimiausią įvykio vietą miesto gyvenamosiose vietovėse būtų ne didesnis kaip 5 km, atvykimo į įvykio vietą kaimo gyvenamosiose vietovėse – ne didesnis kaip 12 km“.

3. Utenos mieste, Pramonės g. 2 yra įsikūrusi Utenos priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, kurios pajėgos padengia visas miesto urbanizuotas teritorijas, 5 km spinduliu. Taip pat rajone veikia 6 ugniagesių komandos (Leliūnų, Vyžuonų, Užpalių, Tauragnų, Daugailių, Saldutikškio), kurios esant poreikiui gali atvykti į įvykio vietą. Arčiausiai miesto esanti Leliūnų ugniagesių komanda yra įsikūrusi Antalgės kaime (Šilo g. 9), kuri nuo miesto nutolusi apie 4,3 km.

5.7. Atsinaujinantys energijos ištekliai

1. Nacionalinės atsinaujinančių energetikos išteklių plėtros strategijos vienas iš tikslų – didinant atsinaujinančių energijos išteklių dalį šalies energijos balanse, elektros ir šilumos energetikos bei transporto sektoriuose kuo geriau patenkinti energijos poreikį vidaus ištekliais, atsisakyti importuojamo taršaus iškastinio kuro, taip padidinti energijos tiekimo saugumą, energetinę nepriklausomybę ir prisidėti prie tarptautinių pastangų mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.

2. Atsinaujinančių energijos išteklių (toliau - AEI) naudojimo pagrindiniai tikslai turi būti siejami su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą. AEI įdiegimas susijęs su darnia energetikos plėtra, kuri remiasi dviem pagrindiniais principais – energijos poreikių mažinimu, didinant jos vartojimo efektyvumą ir iškaskamo kuro pakeitimą atsinaujinančiais energijos ištekliais. AEI plėtra neturi stabdyti savivaldybės ekonominės plėtros, bet turi padėti siekti ekonominių rodiklių, gaminant centralizuotai tiekiamą šilumą, didinant gyventojų užimtumą ir siekiant, kad kuo didesnė išlaidų energetiniams poreikiams dalis liktų savivaldybės ribose.

3. Pagrindiniai atsinaujinančių energijos išteklių vystymo tikslai:

Utenos mieste, pagrindinės AEI vystymo kryptys siejamos su biokuro naudojimu centralizuotos šilumos tiekimo sistemose bei saulės šviesos energijos elektrinių plėtra. AEI plėtros vystymo kryptys, Utenos mieste:

3.1. **Biokuras.** Centralizuotos šilumos tiekimo sistemose siekti, kad sunaudojamo kuro balanse, biokuras sudarytų nemažiau kaip 90 proc. Mažo galingumo katilinėse, rekomenduojama šilumos energija išaugti iš alternatyvių energijos šaltinių (pvz. įrengiant šilumos siurblius).

3.2. **Saulės šviesos energijos elektrinės.** Saulės šviesos energijos elektrinių įrengimas reglamentuojamas sekančiais:

- užstatytų ir užstatomų funkcinių zonų teritorijose galimas tik integruotų į pastatus saulės šviesos energijos elektrinių įrengimas;
- pramonės ir sandėliavimo objektų funkcinėse zonose (8-P ir 9-P), inžinerinės infrastruktūros funkcinėse zonose (1-II, 2II) ir paslaugų zonoje (32-KV) galimas visų tipų neribotos galios saulės šviesos energijos elektrinių įrengimas;
- Saulės šviesos energijos elektrinių įrengimas draudžiamas:
 - gamtos paveldo objektų, nekilnojamo kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose, išskyrus atvejus kai jų įrengimą leidžia saugomų teritorijų, kultūros paveldo objektų ar teritorijų apsaugą reglamentuojantys teisės aktais, apsaugos reglamentai, tvarkymo planai/dokumentai;
 - EB svarbos natūralių pievų, miškų buveinėse/teritorijose;
 - „Natura 2000“, gamtinio karkaso teritorijose;
 - ypač saugotino estetinio potencialo arealuose/vietovėse, išskyrus atvejus kai saulės elektrinės įrengiamos ant pastatų, jei tam neprieštarauja teritorijų apsaugą reglamentuojantys teisės aktais, apsaugos reglamentai, tvarkymo planai/dokumentai;
 - miškuose, paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostose;
 - didelės tikimybės sniego tirpsmo ir liūčių potvynių teritorijose;
 - kelių/gatvių, geležinkelių, inžinerinių tinklų apsaugos zonose.

3.3. **Vėjo energijos elektrinės.** Vėjo elektrinių plėtra, Utenos miesto bendrojo plano galiojimo ribose, nėra numatoma.

5.8. Inžinerinės infrastruktūros įgyvendinimo prioritetai

Inžinerinės infrastruktūros plėtros įgyvendinimo prioritetai ir priemonės:

- vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą vykdyti vadovaujantis Utenos rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano sprendiniais, patvirtintais 2022 m. kovo 24 d. Utenos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-94;
- didinti investicijas į paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą ir rekonstravimą, taip pat ir į turimos infrastruktūros teisinę registraciją;
- vykdyti nuotekų valyklų ir šalia jų esančių vandens telkinių stebėseną, prioritetą teikiant geros būklės rodiklių neatitinkantiems vandens telkiniams. Esant poreikiui didinti nuotekų išvalymo efektyvumą;
- susidėvėjusių elektros oro linijų keitimas į požeminius kabelius. Gatvių apšvietimo infrastruktūros modernizavimas ir plėtra;
- šilumos ūkio infrastruktūros atnaujinimas ir modernizavimas, siekiant užtikrinti tvarų, saugų, patikimą ir nepertraukiamą šilumos tiekimą vartotojams mažiausiomis sąnaudomis, neviršijant leidžiamo neigiamo poveikio aplinkai;
- didinti atsinaujinančių energijos išteklių dalį centralizuotai gaminamos šilumos vartotojams, individualiai šildomiems namų ūkiams ir individualiai šildomiems nebutiniams vartotojams. Siekti, kad centralizuoto šilumos tiekimo sistemose energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių dalis sudarytų nemažiau kaip 90 proc.;
- aktyviai vykdyti daugiabučių gyvenamųjų namų ir visuomeninės paskirties pastatų renovacijas, siekiant efektyvinti šilumos energijos suvartojimą;
- gamtinių dujų tinklų plėtra įgyvendinama vadovaujantis rinkos principais, vartotojams ir dujų tiekimo įmonėms tarpusavyje sutarus;
- plėsti elektroninių ryšių infrastruktūrą ir siekti, kad iki 2025 m. visi namų ūkiai turėtų galimybę naudoti 100 Mbp/s spartos interneto ryšiu;
- rengti ir įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo planus ir tobulinti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą. Įdiegti maisto/virtuvės atliekų tvarkymo paslaugas;
- skatinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą.

5.9. Prioritetinės savivaldybės infrastruktūros įgyvendinimas

1. Nustatoma, kad prioritetinės savivaldybės infrastruktūros įgyvendinimas privalomas prioritetinės plėtros teritorijose (1 prioritetas).

2. Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos⁴ nustatymo ir skaičiavimo principai formuojami vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. gruodžio 30 d. nutarimu Nr. 1475 „Dėl

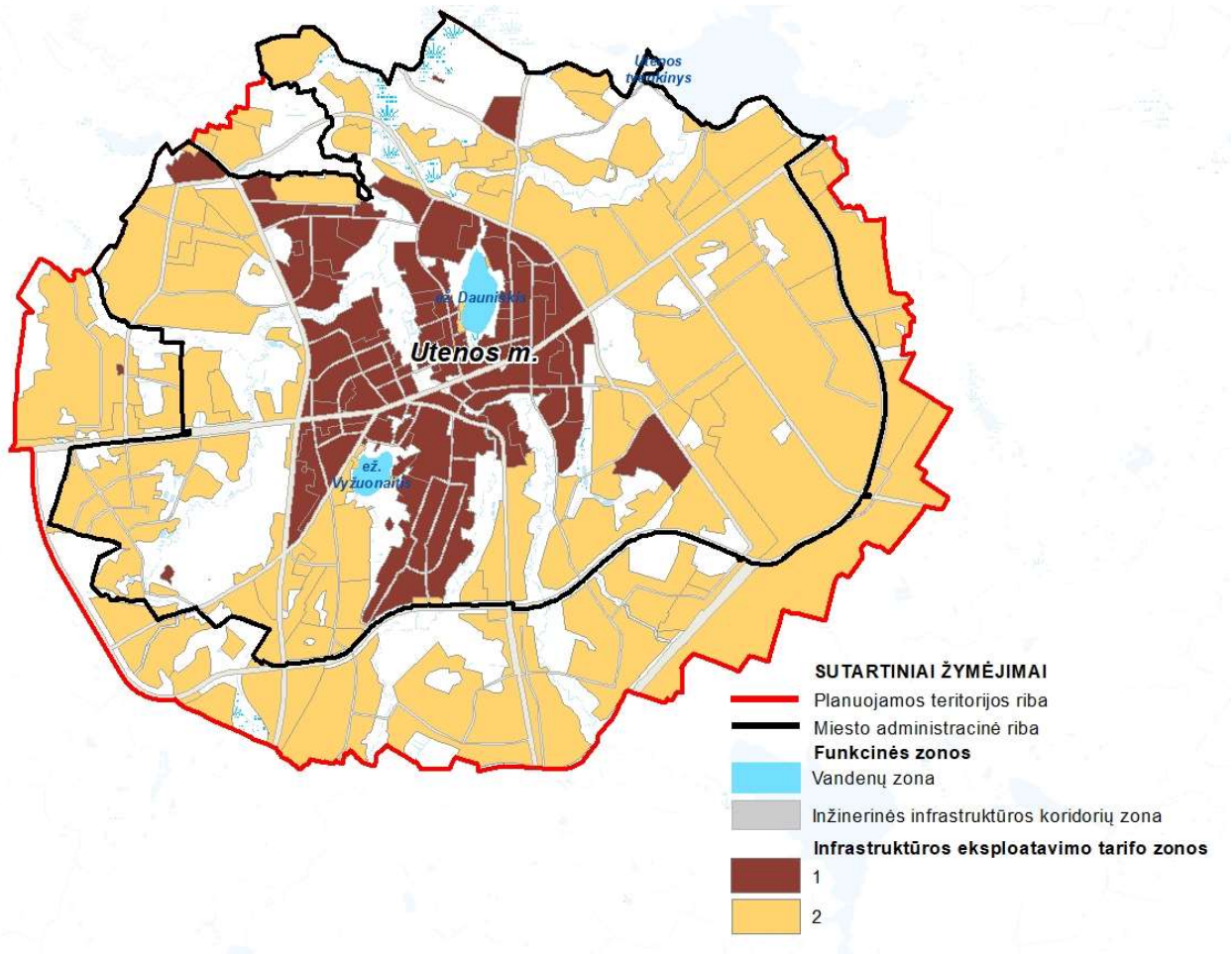
⁴ *Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoka* – pagal savivaldybės tarybos sprendimu tvirtinamą tarifą apskaičiuojama vienkartinė įmoka, kurią savivaldybei moka Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, pateikę prašymą gauti statybą leidžiantį dokumentą naujam statiniui statyti ar esamam rekonstruoti teritorijoje, kurioje pagal galiojančius teritorijų planavimo dokumentus numatoma savivaldybės infrastruktūra, ir (ar) planuojantys toje teritorijoje statyti ar rekonstruoti statinį, kuris nepriklauso savivaldybės infrastruktūrai ir kuriam reikalinga savivaldybės infrastruktūra, tačiau statybą leidžiančio dokumento nereikia

kompensacijos savivaldybių infrastruktūros plėtros iniciatoriams už jų patirtas išlaidas apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašo ir savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika).

3. Utenos miesto teritorija diferencijuojama pagal inžinerinės infrastruktūros plėtros išlaidų dydį (V_{in} - pagal Metodikos 13.4 p.): 1 tarifo zona ir 2 tarifo zona. 1 tarifo zona nustatoma prioritetingose plėtros teritorijose. Tarifo indeksas priskirtas konkrečiai funkcinei zonai ir integruotas į 1 PRIEDO „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ lentelės stulpelį „Infrastruktūros eksploatavimo tarifo zona“.

Savivaldybės infrastruktūros eksploatavimo tarifo zona nustatoma:

- viešo intereso teritorijose - centro zona: pagrindinio miesto centro zona ir miesto dalies (rajono) centro funkcinės zonos – *1 tarifas*;
- teritorijose, kuriose yra didelis gyventojų tankumas (virš 25 gyv./ha) - gyvenamosios zonos: intensyvaus užstatymo ir vidutinio užstatymo intensyvumo funkcinės zonos - *1 tarifas*; *2 tarifas*;
- teritorijose, kuriose esamoje padėtyje konstatuojamas mažas gyventojų tankumas (iki 25 gyv/ha) - gyvenamosios zonos: vidutinio ir mažo užstatymo funkcinės zonos: *1 tarifas*; *2 tarifas*;
- teritorijose, kuriose išvystyta, ar planuojama vystyti socialinė infrastruktūra – specializuotų kompleksų funkcinės zonos – *1 tarifas*; *2 tarifas*;
- teritorijose, kuriose yra nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės - *1 tarifas*;
- paslaugų teritorijos - vidutinio ir didelio užstatymo intensyvumo paslaugų funkcinės zonos – *1 tarifas*; *2 tarifas*;
- pramonės ir sandėliavimo funkcinės zonos – *2 tarifas*;
- sodininkų bendrijų teritorijos – *2 tarifas*.

7.9.1 pav. Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos tarifų zonų schema

4. Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoka nustatoma užstatytų ir užstatomų teritorijų funkcinėse zonose. Konkrečiam žemės sklypui ir statiniui plėtros įmoka nustatoma pagal funkcinėje zonoje galimus žemės sklypų naudojimo būdus (Metodikos 13.1 p.), savivaldybės infrastruktūros išvystymo lygį (Metodikos 13.2 p.), savivaldybės infrastruktūros plėtros poreikį (Metodikos 13.3 p.).

5. Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos zonų planuojamoje teritorijoje numatoma 18 tipų. Įmokos zonos numeris priskirtas konkrečiai funkcinei zonai ir integruotas į 1 PRIEDO „Teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“ lentelės stulpelį „Infrastruktūros plėtros įmokos zona“.

Įmokos zonos Numeris	Infrastruktūros plėtros įmokos zonos pavadinimas	Rekomenduojami koeficientų dydžiai (nuo – iki) ⁵		
		Reikšmė $D_{žppin}$ ⁶	Reikšmė $D_{išvystin}$ ⁷	Reikšmė $D_{plėtrin}$ ⁸
1	Centro zona: pagrindinio centro zona	0,5-1	0,1-1	-
2	Vystomas miesto dalies (rajono) centras	0,5-1	0,1-1,5	-
3	Perspektyvinis miesto dalies (rajono) centras	0,5-1	0,1-1,5	-
4	Esami specializuoti kompleksai	0,5-1	0,1-1	-
5	Vystomi specializuoti kompleksai	0,5-1	0,1-1	-
6	Esami daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalai	0,5-2	0,1-1	-
7	Vystomi daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalai	0,5-2	0,1-1	-
8	Perspektyviniai daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalai	0,5-2	0,1-1	0,5-2
9	Esami vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų kvartalai	1-2	1-2	-
10	Vystomi vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų kvartalai	1-2	1-2	-
11	Perspektyviniai vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų kvartalai	1-2	1-2	-
12	Esamos gamybinės teritorijos	0,5-1	0,1-1	-
13	Vystomos ir konvertuojamos gamybinės teritorijos	0,5-1	0,1-1	0,5-1
14	Perspektyvinės gamybinės teritorijos	0,5-1	0,1-1	0,5-2
15	Esamos paslaugų objektų teritorijos*	0,5-2*	0,1-2*	-
16	Vystomos paslaugų objektų teritorijos*	0,5-2*	0,1-2*	-
17	Perspektyvinės paslaugų objektų teritorijos*	0,5-2*	0,1-2*	-
18	Sodininkų bendrijų teritorijos	0,5-2	0,1-1	-

** Į esamas, vystomas ir perspektyvines paslaugų funkcines zonas patenkančiose gamybinėse teritorijoje atitinkamai taikomi esamų, vystomų ir konvertuojamų bei perspektyvinių gamybinių teritorijų infrastruktūros plėtros įmokos koeficientai.

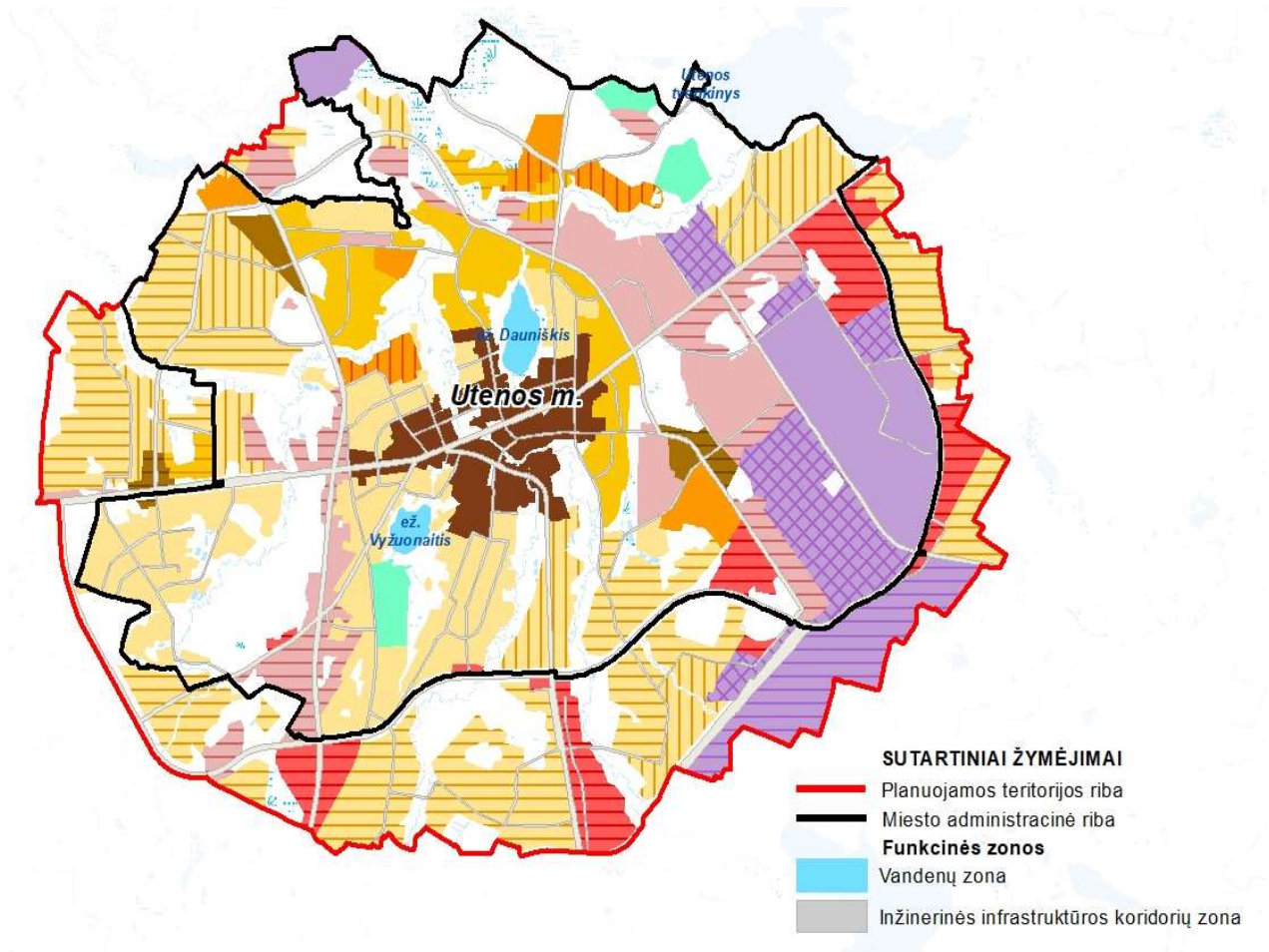
6. Infrastruktūros plėtros įmokos diferencijavimo koeficientų reikšmės nustatomos Utenos rajono savivaldybės tarybos sprendimu vadovaujantis Metodikos 13, 14, 15 ir 16 punktais.

⁵ Rekomenduojami koeficientų dydžiai (nuo – iki) nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. gruodžio 30 d. nutarimu Nr. 1475 „Dėl kompensacijos savivaldybių infrastruktūros plėtros iniciatoriams už jų patirtas išlaidas apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašo ir savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodikos patvirtinimo“ 13, 14, 15 ir 16 punktais.

⁶ Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoka ($D_{žppin}$) nustatoma planuojant statyti statinį.

⁷ savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoka diferencijuojama pagal savivaldybės infrastruktūros išvystymo lygį ($D_{išvystin}$ - pagal Metodikos 13.2 p.): esamos teritorijos;

⁸ savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoka diferencijuojama pagal savivaldybės infrastruktūros plėtros poreikį ($D_{plėtrin}$ - pagal Metodikos 13.3 p.): vystomos, konvertuojamos, perspektyvinės teritorijos;

Infrastruktūros plėtros įmokos zonos	
<ul style="list-style-type: none"> 1 - Centro zona: pagrindinio miesto centro zona 2 - Vystomas miesto dalies (rajono) centras 3 - Perspektyvinis miesto dalies (rajono) centras 4 - Esami specializuoti kompleksai 5 - Vystomi specializuoti kompleksai 6 - Esami daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalai 7 - Naujai vystomi daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalai 8 - Perspektyviniai daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalai 9 - Esami vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų kvartalai 	<ul style="list-style-type: none"> 10 - Vystomi vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų kvartalai 11 - Perspektyviniai vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų kvartalai 12, Esamos gamybinės teritorijos 13, Vystomos ir konvertuojamos gamybinės teritorijos 14, Perspektyvinės gamybinės teritorijos 15, Esamos paslaugų objektų teritorijos 16, Vystomos paslaugų objektų teritorijos 17, Perspektyvinės paslaugų objektų teritorijos 18 - Sodininkų bedrijų teritorijos

5.9.2 pav. Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos zonų schema

6.9. Preliminarus investicijų poreikis I prioriteto zonose

1. Prioritetinės savivaldybės infrastruktūros įgyvendinimui reikalingas preliminarus lėšų poreikis - 14 316,35, tūkst. Eur., iš jų:

- Susisiekimo komunikacijų įrengimas/rekonstrukcija - 11 052,47 tūkst. Eur.;
- Inžinerinės infrastruktūros įrengimas/rekonstrukcija - 3 263,88, tūkst. Eur.

2. Prielaidos, prioritetinės savivaldybės infrastruktūros įgyvendinimui reikalingų preliminarų investicijų nustatymui :

- numatoma visų vidinių (kvartalinių) gatvių rekonstrukcija (*sankasos, dangų konstrukcijos, drenažas, kelio ženklai, eismo reguliavimo įrenginiai ir elektros apšvietimo linijos, šaligatviai, želdynai*);
- numatomas naujų gatvių ir inžinerinės infrastruktūros įrengimas, urbanizuojamose teritorijose (*alternatyva: Vestuvių, Svajonių g. ir Gaspariškių, Kaimynų g. prieigose*);
- rekonstruojama apie 30 proc. esamos inžinerinės infrastruktūros (vandentiekio ir nuotekų tinklų).

3. Sprendinių konkretizavimo stadijoje yra pateiktas orientacinis/preliminarus lėšų poreikis, kuris infrastruktūros įgyvendinimo metu gali ženkliai skirtis dėl pasikeitusių/patikslintų darbų apimčių bei ekonominės aplinkos. Konkrečios darbų apimtys bei numatomas investicijų poreikis turės būti konkretizuojamas techninių projektų rengimo metu pagal išduotas projektavimo sąlygas.

4. Infrastruktūros preliminarus lėšų poreikis, nustatytas vadovaujantis „Statinių statybos skaičiuojamųjų kainų palyginamieji ekonominiai rodikliai pagal 2022 m. balandžio mėn. kainas“. Šie sustambinti statinių statybos skaičiuojamųjų kainų rodikliai skirti naudoti planuojant investicijų poreikį statinių statybos darbams, kai nėra parengti detalizuoti projektiniai sprendiniai. Statybos kainos skaičiavimuose yra numatyti ir įskaičiuoti visi kaštai, kurie paprastai bus patiriami statinio statybos procese: tiesioginės ir netiesioginės išlaidos, taip pat pridėtinės vertės mokestis.

6. GAMTINĖS APLINKOS APSAUGOS SPRENDINIAI

6.1 Gamtinio kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsauga

1. Bendrąją šalies teritorijos gamtinio kraštovaizdžio įvairovės (jo geogenetinio fondo) apsaugos sistemą užtikrina specialus, pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą įsteigtą konservacinės apsaugos prioriteto (išsaugančių)⁹ bei kompleksinių¹⁰ saugomų teritorijų tinklas.

2. Saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenimis planuojamoje Utenos miesto teritorijoje gamtinio kraštovaizdžio įvairovės apsaugą vykdančių konservacinės apsaugos prioriteto bei kompleksinių saugomų teritorijų nėra. Planuojamoje teritorijoje yra vienas valstybės saugomas gamtos paveldo objektas:

- *Rašės versmės Laumės akys* (identifikavimo kodas saugomų teritorijų valstybės kadastrė – 0310300010046). Objektas paskelbtas valstybės saugomu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. D1-184 „Dėl saugomų gamtos paveldo objektų paskelbimo ir jų ribų schemų patvirtinimo“. Gamtos paveldo objektas yra Rašės parko teritorijoje.

3. Valstybinės geologijos informacinės sistemos (GEOLIS) duomenimis planuojamoje Utenos miesto teritorijoje yra du geotopai¹¹: *Utenos šaltinis (Lydekų šaltinis)*, esantis prie Vyžuonos upės ir Maironio gt. sankirtos bei *Mockėnų akmuo (Didysis)*, esantis rytiniame planuojamos teritorijos pakraštyje.

4. Įvertinant tai, kad planuojamoje teritorijoje yra gamtinio kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimui svarbių teritorijų - *Pajuodupio pelkė* (Skaistašilio miško pietinėje dalyje plytinti pelkė pasižymi savitomis žemapelkių ir tarpinių pelkių buveinėmis, paukščių įvairove ir yra išskiriama kaip paukščiams svarbi Utenos rajono teritorija), *Šilinės miškas* (pasižymi itin didele EB svarbos natūralių buveinių koncentracija) bei objektų - *Utenos šaltinis*, *Mockėnų akmuo*, bendrasis planas rekomenduoja specialaus aplinkosauginio planavimo dokumentų lygmenyje nagrinėti savivaldybės saugomų draustinių ir gamtos paveldo objektų steigimo tikslingumą.

5. Įgyvendinant BP sprendinius turi būti užtikrinama gamtos paveldo objekto (*Rašės versmės Laumės akys* bei geotopų (*Utenos šaltinis (Lydekų šaltinis)*, *Mockėnų akmuo (Didysis)*) apsauga ir tvarkymas vadovaujantis Gamtos paveldo objektų nuostatų reikalavimais.

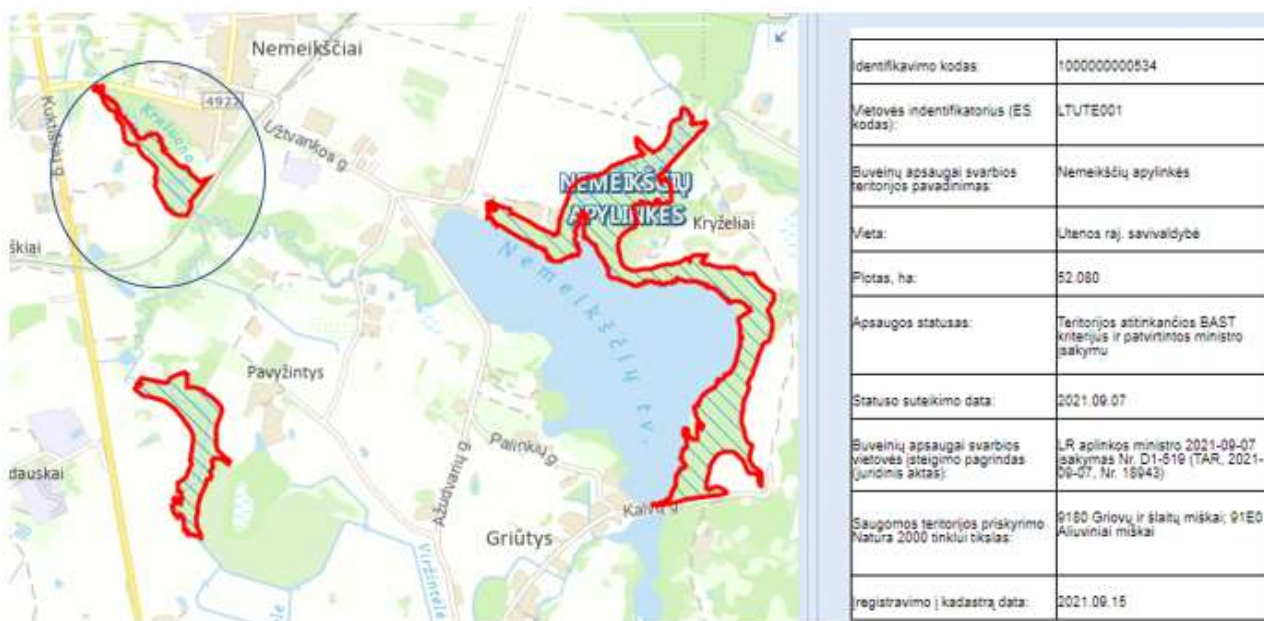
6. Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymais¹² patvirtintus Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų arba jų dalių, kuriose yra buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų sąrašus, į planuojamos teritorijos ribas patenka vienos „Natura 2000“ teritorijos dalis (6.1.1 pav., 6.1.1 lentelė).

⁹ *Konservacinės apsaugos prioriteto (išsaugančios) teritorijos* – teritorijos, kuriose saugomi unikalūs arba tipiški gamtinio ir (ar) kultūrinio kraštovaizdžio kompleksai bei objektai ir biologinė įvairovė.

¹⁰ *Kompleksinės saugomos teritorijos* – gamtiniu ir (ar) kultūriniu vientisumu pasižyminčios teritorijos, kuriose pagal bendrą apsaugos, tvarkymo ir naudojimo programą sujungiamos įvairių apsaugos kryptų prioriteto, taip pat rekreacinės ir ūkinės zonos.

¹¹ *Geotopas* - saugomas ar saugotinas, tipiškas ar unikalus geologinės, geomorfologinės ar geoekologinės svarbos erdvinis objektas geosferoje vertingas mokslui ir pažinimui.

¹² 2009-04-22 įsakymas Nr. D1-210 „Dėl Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirto pateikti Europos Komisijai, patvirtinimo“; 2018-04-19 įsakymas Nr. D1-317 „Dėl Buveinių apsaugai svarbių teritorijų nustatymo“; 2014-03-14 įsakymas Nr. D1-281 „Dėl paukščių apsaugai svarbių teritorijų nustatymo“.

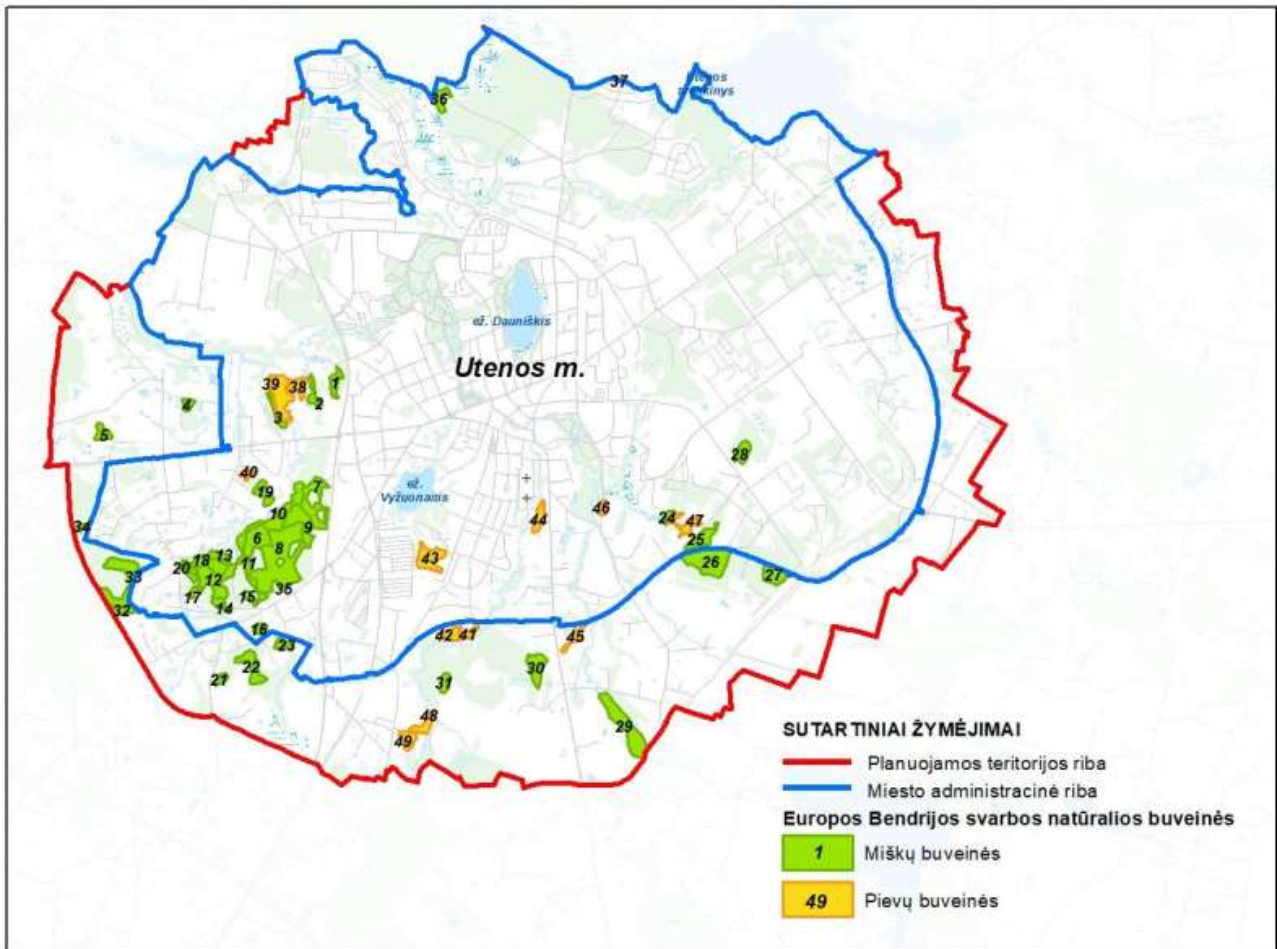
6.1.1 pav. Buveinių apsaugai svarbi teritorija (BAST) – *Nemeikščių apylinkės* (šaltinis: LR saugomų teritorijų valstybės kadastras).

6.1.1 lentelė. „Natura 2000“ teritorijos planuojamoje teritorijoje

Eil. Nr.	Teritorijos pavadinimas, plotas (ha)	Teritorijos grupė / ES kodas	Aptinkamos Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės, augalų ir gyvūnų rūšys	Padėtis planuojamos teritorijos atžvilgiu	Pastabos
1.	Nemeikščių apylinkės, 52,1 ha	BAST / LTUTE001	9180 griovų ir šlaitų miškai; 91E0 aliuviniai miškai.	Į planuojamą teritoriją patenka dalis BAST - 5,3 ha	BAST integruota į <i>miškų ir miškingų teritorijų</i> funkcinio prioriteto zoną - <i>ekosistemų apsaugos miškai</i> .

7. Natura 2000“ teritorijose turi būti garantuojama, kad ekologinė vertė, dėl kurios jos buvo įjungtos į „Natura 2000“ tinklą, nebus pabloginta. Buveinių apsaugai svarbių teritorijų apsaugos režimas nustatomas subalansuotomis priemonėmis: išsaugojimo (konservacinėmis), prevencinėmis priemonėmis, teritorijų planavimo dokumentų bei planų sprendiniais, taip pat vertinimo priemonėmis, nustatančiomis projektų poveikį buveinių apsaugai svarbioms teritorijoms. Europos Bendrijos svarbos buveinių apsaugai svarbių teritorijų tvarkymo ypatumus nustato Bendrieji buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai.

8. Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių inventorizacijos žemėlapis (geoportal.lt) duomenimis planuojamoje teritorijoje yra nemažai natūralių saugotinių pievų ir miškų buveinių: 6450 Aliuvinės pievos; 6510 Šienaujamos mezofitų pievos; 9020 Plačialapių ir mišrūs miškai, 9050 Žolių turtingi eglėnai, 9080 pelkėti lapuočių miškai, 91E0 Aliuviniai miškai, 91D0 Pelkiniai miškai, 9180 Griovų ir šlaitų miškai (6.1.2 pav.). Miškų buveinės planuojamoje teritorijoje užima 78,6 ha, pievų buveinės – 17,5 ha. Visos šios buveinės yra įtrauktos į Lietuvoje sutinkamų Europos bendrijos svarbos gamtinių buveinių, kurių apsaugai būtina steigti saugomas teritorijas, sąrašą

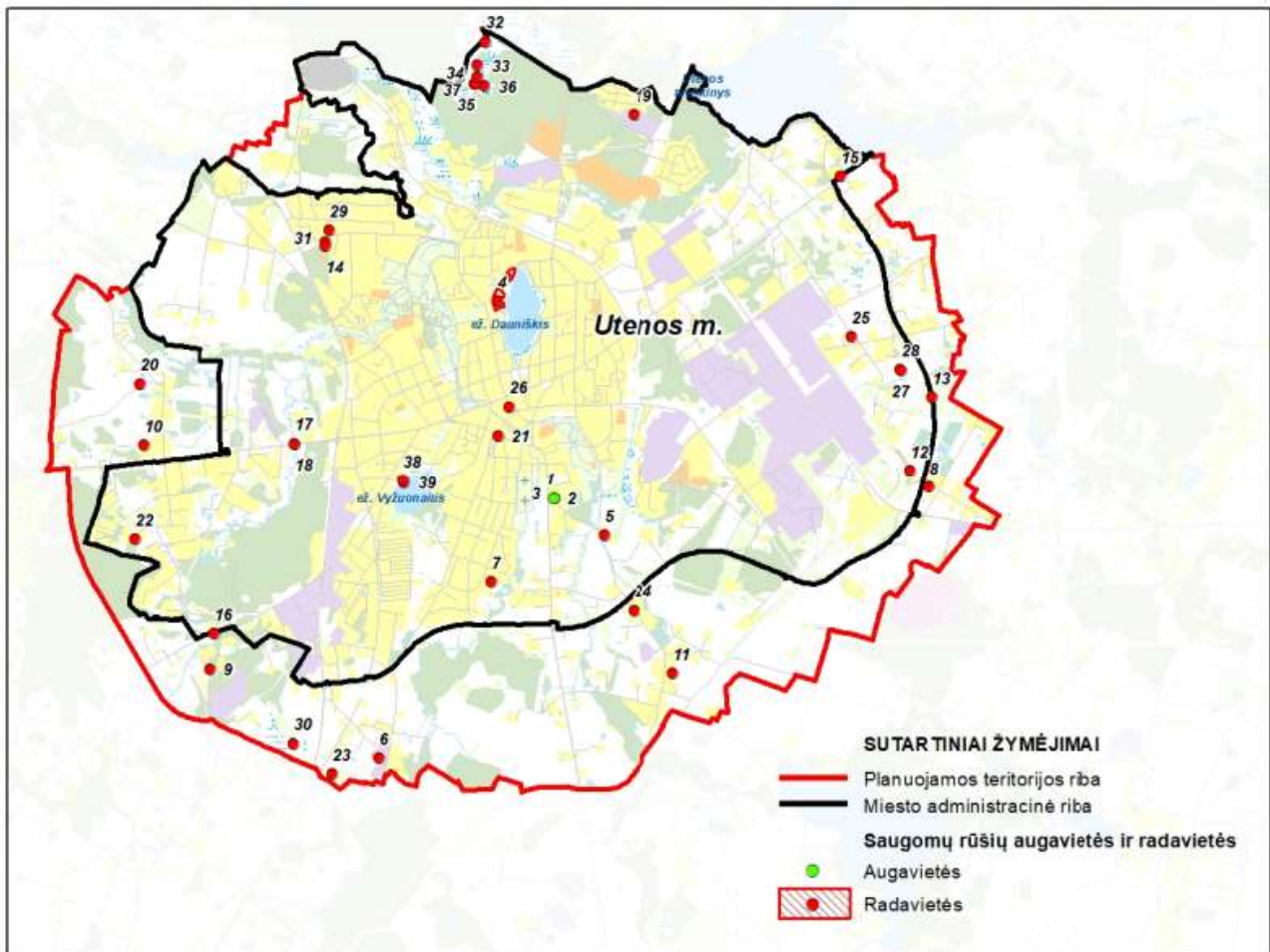

6.1.2. pav. Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės planuojamoje Utenos miesto teritorijoje (šaltinis: schema parengta naudojant geoport.al duomenis).

9. Utenos miesto bendrojo plano keitimo sprendiniuose didžioji dalis (94,3%) planuojamoje teritorijoje esančių EB svarbos natūralių buveinių ploto patenka į *Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų funkcines zonas* ir daugeliu atvejų į gamtinio karkaso teritorijų ribas, tai yra į tas teritorines sistemas, kuriose prioritetas teikiamas gamtinio kraštovaizdžio bei jame esančių vertybių išsaugojimui, palaikymui ir tvarkymui, jose yra galimybė palaikyti natūralią gamtinės aplinkos būklę ir nustatyti atitinkamas buveinių apsaugos priemones. Skatinamą arba ribojamą veiklą, atsižvelgiant į buveinės tipą ir saugomų rūšių poreikius, reglamentuoja Bendrieji buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai.

10. Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių, patenkančių kitas funkcinio prioriteto zonas (apie 5,7% buveinių ploto) - *inžinerinės infrastruktūros, inžinerinės infrastruktūros koridorių, mažo užstatymo intensyvumo gyvenamąsias, vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamąsias* išsaugojimo galimybę spręsti rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus (žinodami, kur yra natūralios buveinės, ūkinės veiklos organizatoriai gali pasirinkti vietas, kur gamtosauginiai konfliktai yra mažiausiai tikėtini). Nustatomas reglamento reikalavimas pateikiamas 1 priede „Privalomieji teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“.

11. Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos Ministerijos saugomų rūšių informacinės sistemos (SRIS) duomenimis (gauti 2022 08 01) planuojamoje Utenos miesto teritorijoje identifiukuotos 39 saugomų rūšių¹³ radavietės¹⁴ ir augavietės¹⁵, tame tarpe 3 augavietės ir 36 radavietės (6.1.3 pav.).

6.1.3. pav. Planuojamoje Utenos miesto teritorijoje aptinkamos saugomų rūšių radavietės ir augavietės (schema parengta naudojant Saugomų rūšių informacinės sistemos duomenis, gauti 2022 08 01).

12. Saugomų rūšių pasiskirstymas funkcinio prioriteto zonose yra labai įvairus – jos yra pasklidusios praktiškai visose funkcinio prioriteto zonose, t. y. sutinkamos jau dabar įvairiai užstatyose gyvenamosiose ir kitose sukultūrintose, šiuo metu ekstensyviau naudojamose periferinėse teritorijose. Siekiant išvengti ir / ar sumažinti Utenos miesto bendrojo plano keitimo sprendinių poveikį planuojamoje teritorijoje aptinkamoms saugomų rūšių augavietėms ir radavietėms nustatomas reglamento reikalavimas – įgyvendinant Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinius (rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus) vertinti sprendinių poveikį saugomoms rūšims (žr. 1 priede „Privalomieji teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“).

¹³ *Saugoma rūšis* – nykstanti, pažeidžiama, reta arba endeminė gyvūnų, augalų arba grybų rūšis, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių ir bendrijų įstatymo nustatyta tvarka įrašyta į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą ir (arba) Europos bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių sąrašus arba saugoma pagal tarptautinius susitarimus, taip pat visos laukinių paukščių rūšys, natūraliai paplitusios Europos Sąjungos valstybių narių europinėje teritorijoje.

¹⁴ *Radavietė* – geografinė vieta ar plotas, kuriuose aptinkama (pastebima) ar kitaip nustatoma gyvūnų rūšių individų.

¹⁵ *Augavietė* – augalų ir grybų, jų populiacijų natūrali augimo vieta

13. Planuojamoje teritorijoje esančiuose miškuose yra inventorizuotos 5 kertinės miško buveinės¹⁶ (toliau KMB), esančios *Skaistašilio* (KMB kodas - 805102, tipas - G. Nedidelės salos ir pusiasaliai vandens telkiniuose ir šlapžemėse), *Šilinės* (KMB kodas - 795002, 795005, 795006, tipas - D3. Upelio šlaitas) ir *Grybelių* (KMB kodas – 795003, tipas – D2. Ežero arba šlapynės šlaitas) miškuose (žr. grafines dalies brėžinyje „Utenos miesto bendrojo plano keitimas. Sprendinių konkretizavimas. Pagrindinis brėžinys“). KMB užima tik nedidelę miškų ploto dalį (3,88 ha), tačiau jose telkiasi palyginti daug kraštovaizdyje aptinkamų biologinės įvairovės elementų, ypač retų ar nykstančių organizmų rūšių. Veikla kertinėse miško buveinėse vykdoma vadovaujantis KMB tvarkymo rekomendacijomis (skirtingų tipų kertinių miško buveinių palaikymo ir tvarkymo rekomendacijos).

14. Siekiant išsaugoti kraštovaizdžio vizualinį estetinį potencialą nustatomi vizualinės apsaugos reikalavimai į planuojamą teritoriją iš vakarų pusės patenkančioje ypač saugomo šalies vizualinio estetinio potencialo arealo *Rubikių kalvotas ežerynas – Pakalnių kalvynas* dalyje (žr. 1 priede „Privalomieji teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“).

15. Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo detalizacijos lygmenyje paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos¹⁷ nenustatomos. Paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostų nustatymas, vadovaujantis Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 (su vėlesniais pakeitimais) bei Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu turi būti atliekamas rengiant žemesnio lygmens kompleksinius teritorijų planavimo dokumentus, techninius projektus, žemėtvarkos planavimo dokumentus. Nustatomas reglamento reikalavimas pateikiamas 1.2 teksto skyriuje V. Gamtinės aplinkos privalomieji tvarkymo ir naudojimo reikalavimai.

6.2. Gamtinio karkaso teritorijos

6.2.1 Bendrosios nuostatos

1. LR Saugomų teritorijų įstatyme įteisinta gamtinio karkaso samprata - **gamtinio karkasu suprantamas vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, taip pat augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų.**

2. Gamtinio karkaso nustatymą formuoja siekiai:

- sukurti vientisą gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, užtikrinantį kraštovaizdžio geoekologinę pusiausvyrą ir gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, sudaryti prielaidas biologinei įvairovei išsaugoti;
- sujungti didžiausią ekologinę svarbą turinčias buveines, jų aplinką bei gyvūnų ir augalų migracijai reikalingas teritorijas;
- saugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius;
- didinti šalies miškingumą;

¹⁶ nepažeistas miško plotas, kuriame dabar yra didelė tikimybė aptikti nykstančių, pažeidžiamų, retų ar saugotųjų specializuotųjų buveinių rūšių

¹⁷ Vadovaujantis Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašu apsaugos zonų plotis miestų ir miestelių teritorijose yra lygus paviršiniams vandens telkiniams nustatomų apsaugos juostų pločiui.

- optimizuoti kraštovaizdžio urbanizacijos bei technogenizacijos ir žemės ūkio plėtrą.

3. Gamtinis karkasas savo kraštovarkine esme yra sudėtinga erdvinė sistema ir apjungia įvairių funkcijų prioriteto bei pagrindinės tikslinės paskirties, o taip pat skirtingo naudojimo ir apsaugos režimo teritorijas - gamtinius rezervatus, gamtinius bei kompleksinius draustinius, valstybinius parkus, apsaugos zonas bei saugomus gamtos išteklių sklypus, įvairias rekreacines, miškų ūkio, taip pat tausojančio agrarinio ūkininkavimo zonas. Neaplenkia jis miestų ir miestelių (urbanizuotų) teritorijų, tik šiuo atveju svarbiausioji jo paskirtis - reguliuoti kraštovaizdžio urbanizacijos ir technogenizacijos plėtrą, saugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius, saugoti ir įveisti želdynus bei želdinius. Būtina pabrėžti, kad gamtinis karkasas, kaip ekokompensacinė sistema yra objektyvus teritorinis kompleksas, kuris funkcionuoja nepriklausomai nuo žmogaus ar jo sukurtų institucijų norų.

4. Gamtinį karkasą sudaro:

1) *geokologinės takoskyros* – teritorijų juostos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, priekrantes, požeminių vandenų intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus. Jos skiria stambias gamtines ekosistemas ir palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą;

2) *migraciniai koridoriai* – slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kitos teritorijos, kuriomis vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija.

3) *geosistemų vidinio stabilizavimo arealai* – teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai ir grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms geosistemoms.

5. Pagal reikšmę skiriamos tarptautinės (europinės), nacionalinės, regioninės ir vietinės reikšmės gamtinio karkaso dalys.

6. Gamtinio karkaso teritorijų apsaugą, tvarkymą, naudojimą ir planavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, Lietuvos Respublikos miškų įstatymas, Lietuvos Respublikos žemės įstatymas, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas, Lietuvos Respublikos turizmo įstatymas, Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų ir kiti įstatymai, LR aplinkos ministro įsakymas „Dėl viešųjų atskirųjų želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų plotų normų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kiti teisės aktai ir Gamtinio karkaso nuostatai.

7. Gamtinio karkaso reglamentas teritoriškai diferencijuojamas pagal į jo sudėtį patenkančių žemės naudmenų ūkines kategorijas. Gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, saugomas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, palaikoma ir didinama gamtinė įvairovė, vykdomi rekultivacijos bei renatūralizacijos darbai. Gamtiniam karkasui priklausančiose konservacinės, miškų, žemės ūkio ir kitos - rekreacinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK) leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus. Leidžiama veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir

ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas ir yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus. Patvirtintomis gamtinio karkaso ribomis ir teisės aktų nustatytais veiklos apribojimais privaloma vadovautis rengiant miškotvarkos, žemėtvarkos projektus bei kitus teritorijų planavimo dokumentus.

6.2.2 Utenos miesto gamtinio karkaso teritorijos ir jų geoekologinis potencialas

8. Utenos miesto bendrojo plano keitimo sprendinių konkretizavimo stadijoje, laikantis tęstinumo principo, yra teikiama Utenos miesto bendrojo plano keitimo sprendiniuose (2017 m.)¹⁸ nustatyta gamtinio karkaso struktūra, kuri bendrųjų sprendinių (konceptijos) stadijoje buvo patikslinta ir papildyta:

- gamtinio karkaso teritorinės sistemos papildymas trūkstamomis vietinės svarbos migracinių koridorių atkarpomis (Vyžunėlės, Utenaitės, Krašunos bevardžio intako);
- neženklus išorinių gamtinio karkaso teritorijų ribų patikslinimas, atsižvelgiant į žemėnaudos ypatumus, teritorijų geoekologinį potencialą; parengtus kraštovaizdžio (atskirųjų želdynų) tvarkymo planus;
- Europos bendrijos svarbos natūralių pievų ir miškų buveinių bei kitų natūralių gamtinių teritorijų (pelkių) integravimas į gamtinio karkaso teritorijų tinklą;
- BP 2017 vartotų gamtinio karkaso sąvokų ir struktūros koregavimas taip, kaip yra nustatyta LR saugomų teritorijų įstatyme (šeštas skirsnis, 22 straipsnis) ir Gamtinio karkaso nuostatuose;
- BP 2017 nustatytų Dauniškio ir Vyžuonaičio *geosistemų vidinio stabilizavimo arealų* priskyrimas gamtinio karkaso sudėtinei daliai – *migraciniams koridoriams*;
- Susietumo su Utenos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose nustatytais gamtinio karkaso teritorijomis užtikrinimas.

9. Planuojamoje Utenos miesto teritorijoje išskiriamas gamtinio karkaso teritorijas, turinčias kompensuoti urbanistinio – ūkinio vystymo poveikį, atstovauja *geosistemų vidinio stabilizavimo arealai (vietinės svarbos) ir migraciniai koridoriai (vietinės svarbos)*:

- *Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai (s)*. Šį gamtinio karkaso elementą atstovauja Utenos miesto teritorijos periferinėje dalyje ir iš priemiesčio išsiterpiantys didesni miškų masyvai (Grybelių, Šilinės, Rašės ir Skaistašilio miškai) bei visa eilė miesto teritorijoje esančių miesto miškų (valstybinės reikšmės) ir dalis atskirųjų miesto želdynų (Vyžuonos, Šaltupio, Krašunos, Vyturių, Smėlynės parkai ir kt.).
- *Migraciniai koridoriai (m)*. Planuojamoje Utenos miesto teritorijoje lokalizuoti migraciniai koridoriai apima Utenos miesto teritorija tekančių Vyžuonos, Vyžunėlės, Krašunos ir jos bevardžių intakų, Rašės, Viešos, Utenaitės (Utenėlės) upelių slėnius, Dauniškio ežero dubaklonį.

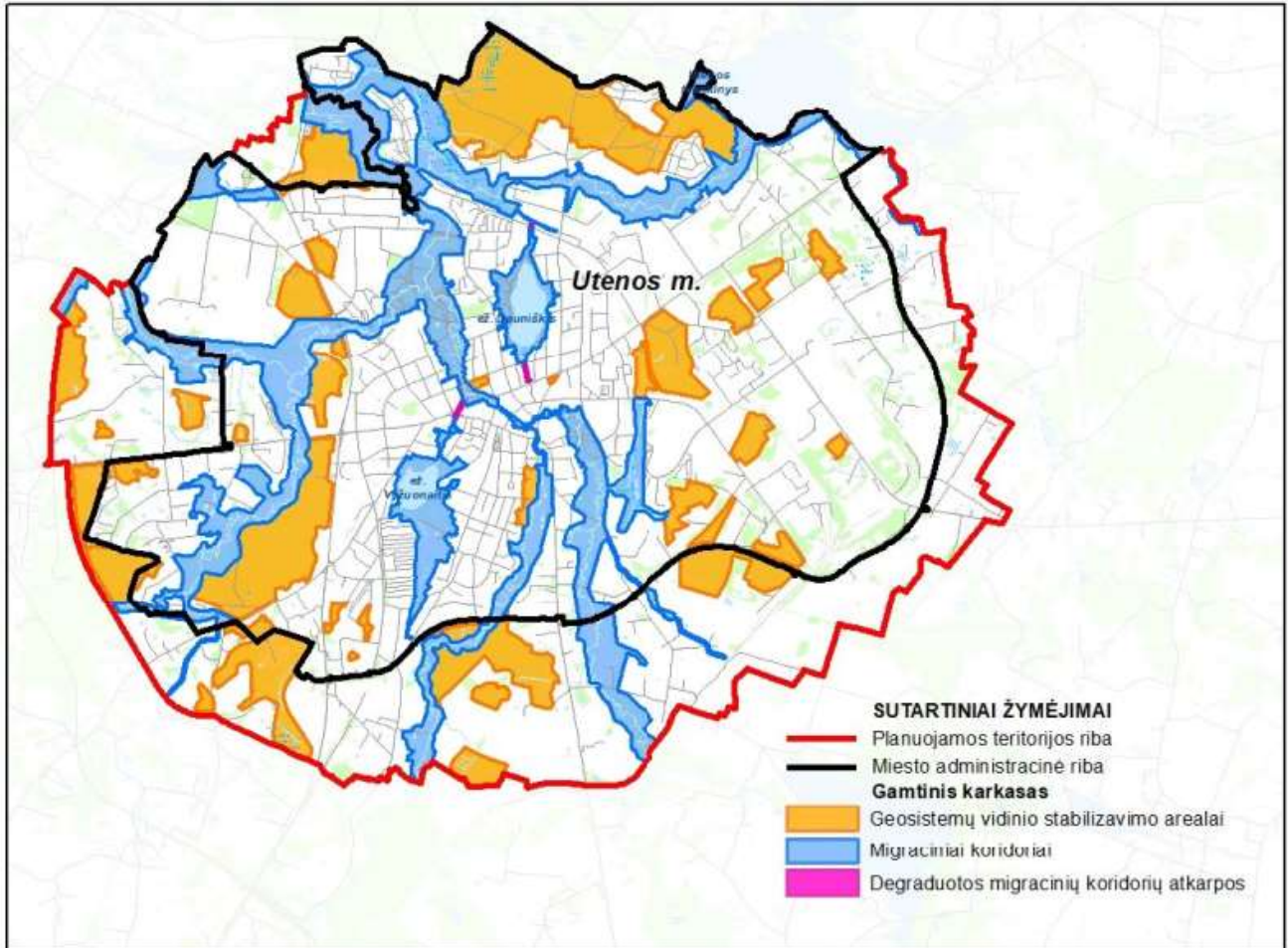
10. Planuojamoje Utenos miesto teritorijoje išskirtos gamtinio karkaso teritorijos užima 28,3% teritorijos ploto. Struktūriškai gamtinio karkaso teritorijų tarpe *geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir migraciniai koridoriai* užima apylyges dalis (6.2.1 lentelė).

6.2.1 lentelė. Gamtinio karkaso teritorijos planuojamoje Utenos miesto teritorijoje.

¹⁸ Utenos miesto bendrojo plano keitimo sprendiniuose (2017 m.) yra integruota gamtinio karkaso teritorinė struktūra, nustatyta Utenos miesto bendrajame plane (2008 m.) bei kiti su gamtinio karkaso teritorijų tvarkymu susiję sprendiniai.

Gamtinio karkaso teritorijos	Plotas, ha	% gamtinio karkaso ploto	% miesto ploto (3189,71 ha)
MIGRACINIAI KORIDORIAI (vietinės svarbos)	459,4	50,7	14,4
GEOSISTEMŲ VIDINIO STABILIZAVIMO AREALAI (vietinės svarbos)	446,2	49,3	14,0
VISAS GAMTINIS KARKASAS:	905,6	100	28,4

11. Utenos miesto bendrojo plano keitimo sprendiniuose nustatyta gamtinio karkaso teritorinės sistemos lokalizacija teikiama 6.2.1 pav. ir grafinės dalies brėžiniuose „Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimas. Sprendinių konkretizavimas. Pagrindinis brėžinys; Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymas“.

6.2.1 pav. Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimas. Sprendinių konkretizavimas. Gamtinis karkasas.

12. Utenos miesto gamtinio karkaso paskirtis:

- Suformuoti gamtinio - ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, kuris užtikrintų aplinkos sveikumą ir tinkamumą gyvenimui miesto teritorijoje ir medžiaginius energetinius ryšius su priemiesčio gamtinėmis teritorijomis;
- Sudaryti prielaidas esamai biologinei įvairovei išlaikyti ir gausinti vidinėje miesto dalyje;
- Išsaugoti natūralaus kraštovaizdžio fragmentus ir esamus gamtinius rekreacinius išteklius;
- Formuoti estetišką ir harmoningą miesto veidą;
- Optimizuoti miesto plėtrą.

13. Siekiant užtikrinti tinkamą gamtinio karkaso teritorijų planavimą, tvarkymą, naudojimą ir darnų vystymąsi, yra atliktas Utenos miesto teritorijoje lokalizuotų gamtinio karkaso teritorijų geoekologinio potencialo vertinimas. Utenos miesto teritorijos gamtinio karkaso geoekologinio potencialo vertinimas atliekamas vadovaujantis Gamtinio karkaso nuostatais bei Gamtinio karkaso nustatymo ir praktinio taikymo metodika (Lietuvos geografų draugija, 2016). Pagrindinė vertinimo nuostata: geoekologinis teritorijos potencialas tiesiogiai siejasi su teritorijos paviršiaus natūralumu: kuo natūralesnių žemėveikšlių (žemės naudmenų) dalis areale didesnė, tuo geoekologinis potencialas aukštesnis ir priešingai – kuo arealą formuojančių žemėveikšlių natūralumas mažesnis, tuo geoekologinis potencialas žemesnis. Išskiriamos vienodo geoekologinio potencialo teritorijos - santykinai vienalytės teritorijos apimančios vienodo mozaikiškumo, iš vieno žemėveikšlio (žemės naudmenos) arba jų derinio suformuotą plotą.

14. Pagal kraštovaizdžio natūralumo laipsnį ir gebėjimą atlikti ekologinio kompensavimo funkcijas Zarasų miesto gamtiniame karkase išskiriamos *patikimo, riboto, silpno, pažeisto, stipriai pažeisto (degraduoto) geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos*.

Utenos miesto gamtinio karkaso teritorijų geoekologinio potencialo vertinimas pateikiamas brėžinyje „Utenos miesto teritorijos bendrojo plano koregavimas. Sprendinių konkretizavimas. Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymas“, vertinimo rezultatai 6.2.2. lentelėje.

6.2.2. lentelė. Utenos miesto gamtinio karkaso teritorijų geoekologinis potencialas

Gamtinio karkaso teritorijų geoekologinis potencialas		Plotas, ha	% gamtinio karkaso ploto
Indeksas brėžinyje	Potencialo kategorija		
<i>MIGRACINIAI KORIDORIAI</i>			
mp	Patikimo geoekologinio potencialo teritorijos	20,9	2,3
mr	Riboto geoekologinio potencialo teritorijos	313,2	34,6
ms	Silpno geoekologinio potencialo teritorijos	116,8	12,9
mpž	Pažeisto geoekologinio potencialo teritorijos	7,8	0,9
-	Stipriai pažeisto (degraduoto) geoekologinio potencialo teritorijos	0,74	0,0
	<i>Viso:</i>	459,4	50,7
<i>GEOSISTEMŲ VIDINIO STABILIZAVIMO AREALAI</i>			
sp	Patikimo geoekologinio potencialo teritorijos	255,5	28,2
sr	Riboto geoekologinio potencialo teritorijos	159,5	17,6
ss	Silpno geoekologinio potencialo teritorijos	31,2	3,5
pž	Pažeisto geoekologinio potencialo teritorijos	-	-
-	Stipriai pažeisto (degraduoto) geoekologinio potencialo teritorijos	-	-
	<i>Viso:</i>	446,2	49,3
	<i>Iš viso:</i>	905,6	100

Atlikto vertinimo rezultatai rodo, kad *patikimo* ir *riboto* geoekologinio potencialo teritorijos, kurios laikytinos miesto gamtinio karkaso funkcionavimo pagrindu, užima palyginti didelę Utenos miesto gamtinio karkaso teritorijų ploto dalį (apie 83%) ir tai sudaro palankias sąlygas tolimesniam gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo vystymui.

6.2.3 Utenos miesto gamtinio karkaso teritorijų tvarkymas

15. Gamtinio karkaso teritorijų funkcionalumo, geoekologinio potencialo patikimumo, teritorinio susietumo užtikrinimas yra vieni iš svarbiausių kraštovaizdžio apsaugos uždavinių. Gamtinio karkaso teritorijos yra itin svarbios ir miesto kraštovaizdžio savitumui. Siekiant pilnaverčio gamtinio karkaso teritorijų funkcionavimo reikalinga taikyti tam tikras kraštotvarkines priemones.

Remiantis geoekologinio potencialo vertinimu yra nustatytos šios, kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipus išreiškiančios, gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo ir apsaugos kryptys:

- 1) išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis (**m1; s1**),
- 2) palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas (**m2, s2**),
- 3) gražinamas (atkuriamas) ir gausinamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis (**m3, s3**),
- 4) urbanizuotų ir kitų užstatytų / numatomų urbanizuoti ar užstatyti gamtinio karkaso teritorijų tvarkymas (**m4, s4**).

16. Įvertinant tai, kad tai pačiai tvarkymo kryptims priskirtų gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo priemonės gali skirtis dėl nelygiaverčio geoekologinio ir estetinio potencialo, antropogeninio įsavinimo laipsnio, esamo bei planuojamo naudojimo pobūdžio, yra nustatomi konkretizuojantys gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipai, kurie daugiau ar mažiau yra susisiję su tikslinių aplinkosauginių priemonių taikymu bei su miesto teritorijoje svarbiomis socialinėmis - rekreacinėmis funkcijomis ir yra orientuoti į įvairaus geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijas, kurios yra faktiškai naudojamos arba bendrojo plano sprendiniais numatomos naudoti miesto želdynų palaikymui ir tvarkymui bei rekreacinių poreikių tenkinimui.

Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipai:

- a** - naujo želdyno, miesto miško įrengimas;
- b** - esamo želdyno, miesto miško įrengimo lygio ir būklės gerinimas;
- c** - esamo želdyno, miesto miško įrengimo lygio ir būklės palaikymas;
- d** - kitos paskirties žemės sklypų (gyvenamos, visuomeninės, komercinės, inžinerinės ir kt.) tvarkymas užtikrinant gamtinio karkaso nuostatų reikalavimus;
- e** - vandens telkinių pakrančių tvarkymas palaikant ir stiprinant jų geoekologinį potencialą;
- f** - paviršinių vandens telkinių būklės palaikymas ir gerinimas;
- g** - tikslinių priemonių, išsaugant gamtos ir kultūros paveldo vertybes, taikymas;
- h** - pažeistų teritorijų rekultivavimo ir natūralizavimo, tame tarpe sureguliuotų upelių renatūralizavimo priemonių taikymas;

17. Nustatytų gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo kryptų ir jas konkretizuojančių kraštovaizdžio tvarkymo tipų teritorinis išsidėstymas Utenos miesto gamtiniame karkase pateikiamas grafinėje dalyje brėžinyje „Utenos miesto teritorijos bendrojo plano koregavimas. Sprendinių konkretizavimas. Gamtinio kraštovaizdžio apsauga“, vertinimo rezultatai 6.2.3. lentelėje.

6.2.3 lentelė. Utenos miesto gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo kryptys

Gamtinio karkaso teritorijų potencialas ir tvarkymo kryptys		Plotas, ha	% gamtinio karkaso ploto
Geoekologinis potencialas	Tvarkymo kryptys ir indeksas brėžinyje		
<i>MIGRACINIAI KORIDORIAI (M), tame tarpe:</i>			
Patikimas (mp)	1 - išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis	20,9	2,3

Gamtinio karkaso teritorijų potencialas ir tvarkymo kryptys		Plotas, ha	% gamtinio karkaso ploto
Geoekologinis potencialas	Tvarkymo kryptys ir indeksas brėžinyje		
Ribotas (mr)	2 - palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas	313,2	34,6
Silpnas (ms)	3 – gražinamas (atkuriamas) ir gausinamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis	102,7	11,3
	4 - urbanizuotų ir kitų užstatytų / numatomų urbanizuoti ar užstatyti gamtinio karkaso teritorijų tvarkymas	14,1	1,6
	Viso (3; 4):	116,8	12,9
Pažeistas (mpž)	3 – gražinamas (atkuriamas) ir gausinamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis	6,3	0,7
	4 - urbanizuotų ir kitų užstatytų / numatomų urbanizuoti ar užstatyti gamtinio karkaso teritorijų tvarkymas	1,5	0,2
	Viso (3; 4):	7,8	0,9
Migraciniai koridoriai viso::		459,4	50,7
GEOSISTEMŲ VIDINIO STABILIZAVIMO AREALAI, tame tarpe:			
Patikimas (sp)	1 – išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis	253,2	28,0
	4 - urbanizuotų ir kitų užstatytų / numatomų urbanizuoti ar užstatyti gamtinio karkaso teritorijų tvarkymas	2,3	0,2
	Viso (1; 4):	255,5	28,2
Ribotas (sr)	2 – palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas	157,0	17,3
	4 - urbanizuotų ir kitų užstatytų / numatomų urbanizuoti ar užstatyti gamtinio karkaso teritorijų tvarkymas	2,5	0,3
	Viso (2; 4):	159,5	17,6
Silpnas (ss)	3 – gražinamas (atkuriamas) ir gausinamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis	30,2	3,4
	4 - urbanizuotų ir kitų užstatytų / numatomų urbanizuoti ar užstatyti gamtinio karkaso teritorijų tvarkymas	1,0	0,1
	Viso (3; 4):	31,2	3,5
Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai viso:		446,2	49,3
Iš viso:		905,6	100

18. 1-oji tvarkymo kryptis *išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis* nustatoma *patikimo geoekologinio potencialo* gamtinio karkaso teritorijose, išsaugojusiose natūralų (gamtinį) kraštovaizdžio pobūdį bei ekologinio kompensavimo potencialą. Ši tvarkymo kryptis Utenos miesto ribose yra lokalizuojama ištisiniais miško medynais ir / ar natūralių pievų plotais apaugusiose gamtinio karkaso teritorijose, tame tarpe plotuose, kuriuose Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių inventurizacijos žemėlapiu (geoportal.lt) duomenimis yra aptiktos natūralios saugotinos miškų ir/ar pievų buveinės. Utenos mieste šiai tvarkymo kryptčiai (1) yra priskirta apie% lokalizuotų gamtinio karkaso teritorijų ploto.

Teritorijų tvarkymas. Šios tvarkymo krypties (1) teritorijose pagrindiniai taikytini gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipai - *esamo želdyno, miesto miško įrengimo lygio ir būklės palaikymas (c); tikslinių priemonių, išsaugant gamtos ir kultūros paveldo vertybes, taikymas (g)*. Tais atvejais, kai tvarkymo zonoje yra paviršinio vandens telkinių arba ji su jais ribojasi, papildomai taikomas tvarkymo tipas: *vandens telkinių pakrančių tvarkymas palaikant ir stiprinant jų geoekologinį potencialą (e)*. Šių teritorijų tvarkymo perspektyva susijusi su racionalių jose augančių želdinių – miškų ir kitų žaliųjų plotų struktūros ir natūralumo išsaugojimu bei palaikymu, jų regeneracinio potencialo puoselėjimu, rekreacinio naudojimo

reguliuojimu bei gamtinių vertybių (kertinių miško buveinių, EB svarbos natūralių buveinių, saugomų rūšių augaviečių ir radaviečių) apsaugos užtikrinimu. Išskirtose šios tvarkymo krypties teritorijose perspektyvoje turi būti išlaikoma esama vyraujanti žemės naudojimo paskirtis – miškų ūkio paskirties žemė. Formuojama įvairiaamžė ir brandumo grupių atžvilgiu racionali medynų struktūra. Naudmenų struktūroje išsaugomos šlapynės, natūralios pievos. Išlaikomi ir/ar formuojami vandens telkinių pakrančių apsaugos juostų (žolinės ir miško augmenijos) želdiniai. Vandens telkinių pakrančių priežiūra vykdoma vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 100 straipsnio reikalavimais.

19. 2-oji tvarkymo kryptis - *palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas* nustatoma *riboto geoekologinio potencialo* gamtinio karkaso - mišrios naudmenų mozaikos santykinai natūraliose gamtinėse teritorijose, apimančiose apie - 51,9% GK ploto. Tai teritoriškai gausiausia ir naudmenų struktūros požiūriu įvairiausia gamtinio karkaso teritorijų grupė, kuriai priskiriamos daugiau ar mažiau sukultūrintos, tačiau vyraujančią gamtinę pobūdį išlaikiusios gamtinio karkaso teritorijos (įrengti ir tvarkomi atskirieji želdynai arba dėl specifinių gamtinių sąlygų ekstensyviai naudojamose teritorijose). Šių teritorijų tvarkymas yra kur kas sudėtingesnis, reikalingas tiek esamų funkcijų subalansavimas, tiek regeneracinės priemonės ekologinėms kompensacinėms gamtinės struktūros galioms stiprinti.

Teritorijų tvarkymas. Šios tvarkymo krypties (2) teritorijose, priklausomai nuo esamo teritorijos naudojimo ypatumų bei numatomų bendrojo plano sprendinių siūloma taikyti gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipus: *esamo želdyno, miesto miško) įrengimo lygio ir būklės palaikymas (c), naujo želdyno, miesto miško įrengimas (a), esamo želdyno, miesto miško įrengimo lygio ir būklės gerinimas (b)*. Kiti tvarkymo tipai (**e, g, f**) nustatomi kaip papildomi, įvertinant jų aktualumą kiekvienos konkrečios zonos atveju. Tvarkant šias teritorijas prioritetą teikiamas esamų želdynų įrengimo lygio ir būklės palaikymo ir/ar gerinimo priemonių taikymui, vandens telkinių būklės palaikymui ir gerinimui. Pagrindus būtinumą gali būti vykdomi vandens telkinių akvatorių išvalymo nuo užteršimo ir kiti darbai, skirti gamtinio kraštovaizdžio ir jo vertybių apsaugai užtikrinti. Rekomenduojamas esamos želdynų struktūros išlaikymas, atliekant einamosios priežiūros darbus, didinant želdinių kiekį, pirmenybę teikiant kiek įmanoma natūralesnei žolinei augmenijai ar medynams. Vyraujanti žemės naudojimo paskirtis - miškų ūkio paskirties žemė ir/ar kitos paskirties žemė, naudojimo būdas – atskirųjų želdynų teritorijos.

20. 3- ioji kryptis - *gražinamas (atkuriamas) ir gausinamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis* taikoma *silpno bei pažeisto geoekologinio potencialo* miesto aplinkoje sunkiai išvengiamos technogeninės veiklos paveiktose Utenos miesto gamtinio karkaso teritorijose, apimančiose apie - 15,4% GK ploto. Šiai tvarkymo kryptčiai priskirtų teritorijų tarpe vyrauja mažai miško plotų ir kitų želdinių turinčios, žoline augmenija apaugusios sukultūrintos teritorijos su pasitaikančiais urbanistiniais elementais.

Teritorijų tvarkymas. Šios tvarkymo krypties (3) teritorijose pagrindinis taikytinas gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipas - *naujo želdyno, miesto miško įrengimas (a)*. Kiti tvarkymo tipai (**e, h**) nustatomi kaip papildomi, įvertinant jų aktualumą kiekvienos konkrečios zonos atveju. Prioritetą teikiamas išlikusių gamtinių kraštovaizdžio elementų išsaugojimui, jų fragmentacijos mažinimui, atskirųjų rekreacinės ar apsauginės ir ekologinės paskirties želdynų įveisimui ir darniam tvarkymui. Įgyvendinus tvarkymo priemones šių gamtinio karkaso teritorijų geoekologinis potencialas turėtų padidėti. Naujai įrengiami želdynai būtų Utenos miesto žaliųjų plotų sistemos dalis. Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipas - *pažeistų teritorijų reaktivavimo ir natūralizavimo, tame tarpe sureguliuotų*

upelių renatūralizavimo priemonių taikymas (h) reikalingas gamtinio karkaso ir jo sudėtyje numatomų želdynų sistemos dalių teritorijose, kuriose visų pirma reikia atlikti rekultivavimo ir natūralizavimo darbus (ūkinės veiklos transformuotos teritorijos, sureguliuotos upelių atkarpos ir pan.). Pagrindus poreikį ir ekologinę naudą taikytinas sureguliuotų upelių fragmentų renatūralizavimas, pažeistų žemių rekultivavimas ir natūralizavimas įveisiant želdinius, kraštovaizdžio estetinio potencialo gerinimas.

21. 4-oji tvarkymo kryptis *urbanizuotų ir kitų užstatytų / numatomų urbanizuoti ar užstatyti gamtinio karkaso teritorijose tvarkymas* taikoma gamtinio karkaso dalyse, kuriose Utenos miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniuose numatomas teritorijų naudojimas yra susijęs su įvairaus intensyvumo užstatymo ar kitos, su kraštovaizdžio performavimu susijusios veiklos, vystymu. Šiai tvarkymo kryptčiai yra priskiriama nedidelė dalis visų geoekologinio potencialo kategorijų teritorijų (apie 2,4% miesto gamtinio karkaso teritorijų ploto).

Teritorijų tvarkymas. Šiose teritorijose, kuriose bendrajame plane numatomas teritorijos vystymo būdas (mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona, vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona) taikomas gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipas - *kitos paskirties žemės sklypų tvarkymas, užtikrinant gamtinio karkaso nuostatų reikalavimus (d)*. Šiose teritorijose kitos paskirties žemės sklypų užstatymo tankis ribojamas iki 30 procentų ploto, visais atvejais prioritetas teikiamas gamtinių kraštovaizdžio elementų išsaugojimui (pavienių medžių ir (ar) jų grupių, želdinių, šlapynių, šlaitų) bei užtikrinamas ne mažesnis už nustatytas normas priklausomųjų želdynų ploto įveisimas¹⁹.

22. Stipriai pažeisto (degraduoto) geoekologinio potencialo teritorijoms Utenos miesto gamtiniame karkase yra priskirtos kelios neilgos migracinių koridorių atkarpos, kuriose vandentėkmės yra kanalizautos, o antžeminė dalis yra intensyviai urbanizuota (užstatyta). Siekiant migracinių koridorių funkcionalumo šiose atkarpose turi būti vykdoma palaikomoji techninės infrastruktūros priežiūra užtikrinant nuotėkio sąlygas.

23. Nustatytų gamtinio karkaso tvarkymo kryptčių ir gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo tipų pasiskirstymas reglamentuojamose funkcinėse zonose, numatomose Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose („Pagrindinis brėžinys“) pateikiamas 1 priede „Privalomieji teritorijos naudojimo ir tvarkymo reikalavimai“.

6.3. Žaliųjų plotų²⁰ – atskirųjų želdynų ir miškų sistemos vystymas

6.3.1 Bendrosios nuostatos

1. Žaliųjų plotų sistema yra svarbi ir neatskiriama miesto urbanistinės struktūros dalis, kuri yra formuojama tikslu išsaugoti visuomeniškai ir ekologiškai vertingo gamtinio kraštovaizdžio plotus, jų

¹⁹ priklausomųjų želdynų ploto norma yra nustatoma vadovaujantis LR aplinkos ministro 2022 m. gegužės 27 d. įsakymo Nr. D1-151 redakcija „Dėl viešųjų atskirųjų želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų plotų normų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

²⁰ Žalieji plotai – tai apibendrinta sąvoka, kuri apima miškų ūkio paskirties žemėje esančius miškus ir kitos paskirties žemėje esančius želdynus ir želdinius.

visumą tvarkyti kaip teritorinę sistemą, siekiant gerinti ekologines bei rekreacines gyvenamosios aplinkos sąlygas, kuriant patrauklaus miesto įvaizdį.

2. Žaliųjų plotų sistema yra miesto teritorijos gamtinio karkaso dalis, plėtojama kaip funkciškai tikslinga ir kompozicijos požiūriu vieninga struktūra.

3. Žaliųjų plotų sistemos plėtojimo, diferencijavimo ir tvarkymo reglamentavimas nustatomas įvertinant:

1) Gamtinio karkaso teritorijų lokalizaciją, kuri leidžia žaliuosius plotus vertinti sisteminiu požiūriu, pamatyti kiekvieno jų reikšmę visai sistemai ir ne tik kiek jie naudingi gyventojams, bet ir kaip jie palaiko viso gamtinio komplekso gyvybingumą;

2) Gamtosauginiu požiūriu reikšmingas ir (arba) vaizdingas gamtines teritorijas, išlaikiusias natūralaus arba sąlyginai natūralaus kraštovaizdžio pobūdį.

3) Esamus žaliuosius plotus – atskiruosius želdynus ir kitus saugotinus želdinius, miškus, jų teritorinę sklaidą, estetines savybes ir tinkamumą rekreacijai;

4) Teritorijas, kuriose yra nepalankios ekogeologinės sąlygos užstatymo plėtrai ir ūkinei veiklai.

4. Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose nustatytose žaliųjų plotų sistemos teritorijose veiklos ypatumus ir apribojimus nustato LR Želdynų įstatymas, LR Miškų įstatymas, Gamtinio karkaso nuostatai, LR aplinkos ministro 2022 m. gegužės 27 d. įsakymo Nr. D1-151 redakcija „Dėl viešųjų atskirųjų želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų plotų normų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Įgyvendinant BP keitimo sprendinius būtina užtikrinti atskirųjų želdynų ploto normas ir pasiekiamumą pagal minėto Aplinkos ministro įsakymo reikalavimus.

5. Miškų ir miškingų teritorijų ir bendro naudojimo erdvių ir želdynų funkcinėse zonose privačių subjektų valdomi žemės sklypai naudojami pagal esamą žemės paskirtį. Pagal poreikį minėti žemės sklypai gali būti perimti savivaldybės poreikiams.

6. Vadovaujantis Miškų įstatymo 11 straipsniu miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis galimas tik šio straipsnio 1 dalyje nustatytais išimtiniais atvejais. Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis vykdomas vadovaujantis Miškų įstatymo nuostatomis ir Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašu, patvirtintu LRV 2011-09-28 nutarimu Nr. 1131.

7. Miškų ir miškingų teritorijų funkcinėse zonose miškai ne miško žemėje turi būti įveisiami vadovaujantis Aplinkos ministro ir Žemės ūkio ministro parvirtintomis taisyklėmis. Išduodant leidimus miško įveisimui ne miško žemėje, turi būti vadovaujamasi specialiaisiais teritorijų planavimo dokumentais (miškų išdėstymo žemėtvarkos schema ir kt.), teikiant prioritetą miškų įveisimui gamtinio karkaso teritorijose.

8. Vadovaujantis Želdynų įstatymu, esamų kitos pagrindinės žemės naudojimo paskirties atskirųjų želdynų teritorijos naudojimo būdo ir bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendrojo naudojimo) teritorijos naudojimo būdo žemės sklypų, kurie iki Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo patvirtinimo yra registruoti nekilnojamo turto registre, nustatytas ir registruotas atskirųjų želdynų teritorijos naudojimo būdas ir bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendrojo naudojimo) teritorijos naudojimo būdas į kitus naudojimo būdus nekeičiamas. Ši

nuostata taip pat galioja žemės sklypams, kuriems bus nustatytas atskirųjų želdynų teritorijos naudojimo būdas po Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo patvirtinimo.

6.3.2 Žaliųjų plotų sistemos vystymas

10. Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose, laikantis tęstinumo principo, numatomas tolimesnis žaliųjų plotų sistemos, numatytos Utenos miesto bendrojo plano (2008 m.), o vėliau Utenos miesto bendrojo plano keitimo (2017 m.) sprendiniuose, kaip svarbios ir neatskiriamos miesto urbanistinės struktūros, o kartu ir gamtinio karkaso dalies vystymas.

11. Vadovaujantis Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, Teritorijų planavimo normų reikalavimais bei Teritorijų planavimo erdvinių duomenų specifikacija (patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-1009 (su pakeitimais). Utenos miesto bendrojo keitimo sprendinių konkretizavimo stadijoje teikiamos žaliųjų plotų teritorijos priskiriamos sekančioms funkcinėms zonoms:

Miškų ir miškingų teritorijų zona:

- *Ekosistemų apsaugos miškų zonos - MA;*
- *Rekreacinių miškų zonos;*
- *Intensyvaus naudojimo rekreaciniai miškai (miško parkai) - MI ;*
- *Ekstensyvaus naudojimo rekreaciniai miškai (miesto miškai) -ME;*

Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona:

- *Intensyviai naudojami želdynai - parkai, skverai, miesto sodai - BZI;*
- *Ekstensyviai naudojami želdynai - žaliosios jungtys, apsauginės ir ekologinės paskirties želdynai -BZE.*

12. Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose teikiama iš esmės nepakitusi žaliųjų plotų sistema, kurios atžvilgiu yra atliktas:

- Žaliųjų plotų sistemos *papildymas* naujomis dalimis (atskirųjų želdynų zonomis);
- Žaliųjų plotų teritorijos ribų *tikslinimas* – taikomas išorinių ribų atžvilgiu, kai žaliųjų plotų teritorijos riba sutapatinama su nekilnojamojo turto registre registruotų žemės sklypų ribomis arba detaliais ar specialiais planais suplanuotų teritorijų ribomis;
- Žaliųjų plotų teritorijos ploto *koregavimas* taikomas tuo atveju, kai žaliųjų plotų teritorijoje (vidinėje ir/ar pakraštinėse dalyse) yra suformuoti žemės sklypai ar žemės sklypų grupės, kurių naudojimo būdas neatitinka žaliesiems plotams taikomų reikalavimų;
- Priskyrimo atitinkamoms žaliųjų plotų funkcinėms zonoms pakeitimas – tam tikros *miškų ir miškingų teritorijų zonos* „paverčiamos“ *intensyvaus ar ekstensyvaus naudojimo želdynų zonomis*.

13. Nustatytų žaliųjų plotų sistemos sudedamųjų dalių teritorinė lokalizacija pateikiama brėžiniuose: „Pagrindinis brėžinys“, „Žaliųjų plotų sistemos vystymas“, apskaita pagal nustatytas kategorijas 6.3.1 lentelėje.

6.3.1.lentelė. Utenos miesto miškų ir atskirųjų želdynų pasiskirstymas

Kategorija	Indeksas brėžinyje	Plotas (ha)	% (miesto ploto, 3189,72 ha)
Mišakai (<i>miškų ūkio paskirties žemė</i>)			
Ekosistemų apsaugos miškai (IIA grupė)	MA	10,74	0,0
Rekreaciniai miškai (II B grupė)			
• miško parkai	MI	46,88	1,5
• miesto miškai	ME	372,29	11,7
Viso:		429,91	13,5
Atskirieji želdynai (kitos paskirties žemė)			
Intensyviai naudojami želdynai (parkai, skverai ir kiti skirti rekreacijai)	BZI	210,5	6,6
Ekstensyviai naudojami želdynai (žaliosios jungtys, apsauginės ir ekologinės paskirties želdynai)	BZE	224,75	7,0
Viso:		435,25	13,6
Iš viso:		865,16	27,1

14. Utenos miesto bendrojo plano keitimo sprendiniuose planuojama žaliųjų plotų sistema užima 865,16 ha (27,1% miesto teritorijos). Žaliųjų plotų sistemoje *miškų ir miškingų teritorijų* bei *atskirųjų želdynų* funkcinės zonos užima apylyges miesto ploto dalis, atitinkamai 13,5% 13,6% (6.3.1 lentelė). Bendrajame plane išskiriamos žaliųjų plotų zonos žaliosiomis jungtimis yra apjungtos į vieningą teritorinę sistemą.

15. Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose užtikrinami viešųjų atskirųjų želdynų ploto normos ir pasiekiamumo reikalavimai, nustatyti LR aplinkos ministro 2022 m. gegužės 27 d. įsakymo Nr. D1-151 redakcijoje „Dėl viešųjų atskirųjų želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų plotų normų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Pasikeitus teisės aktams, galioja tuo metu aktuali redakcija. Įgyvendinus Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinius vienam gyventojui²¹ turėtų tekti 88 m² viešųjų atskirųjų želdynų 2031 m. ir 84 m² - 2056 m.. Viešieji atskirieji želdynai yra išdėstyti taip, kad maksimalus atstumas nuo jų iki gyvenamųjų kvartalų būtų ne didesnis nei 1000 m. Didžiosios dalies gyvenamųjų kvartalų atveju užtikrinamas ne didesnis nei 300 m atstumas iki viešųjų atskirųjų želdynų. Skaičiuojant ploto normą ir želdynų pasiekiamumą iš bendros žaliųjų plotų sistemos yra išskiriami ir vertinami *intensyviaus naudojimo želdynai* (parkai, skverai ir kiti skirti rekreacijai).

Jeigu gyvenamosios teritorijos aplinkoje, reikiamo pasiekiamumo atstumu yra rekreacinis miškas ar miškinga teritorija, tai, skaičiuojant želdynų poreikį, jis gali būti traktuojamas kaip esama želdynų teritorija.

16. Miesto centrų ir gyvenamųjų teritorijų funkcinėse zonose, kuriose neužtikrinamos aukščiau nustatytos želdynų pasiekiamumo ir ploto normos, taikomos šios kompensavimo priemonės:

16.1. rengiant vietovės lygmens TPD suplanuoti atskirųjų želdynų sklypą (-us), perduodant juos savivaldybei arba užtikrinant viešo naudojimo galimybes;

17. *Intensyviai naudojami želdynai* – parkai, skverai, miesto sodai ir kiti skirti rekreacijai (BZI) yra svarbiausieji bei privalomi miesto struktūros ir tuo pačiu žaliųjų plotų sistemos elementai. BP sprendiniuose išskiriama 19 šios kategorijos želdynų vystymo zonų, užimančių 210 ha (6,6% miesto

²¹ 2031 metais prognozuojamas Utenos miesto gyventojų skaičius - 23737 asm., o 2056 metais – 25010 asm.

ploto). Tame tarpe net 14-oje zonų yra esami, jau suformuoti ir tvarkomi želdynai, likusios 5-ios zonos planuojamos. Pagal paskirties ypatumus šios kategorijos želdynai gali būti rekreacinės, mokslinės, kultūrinės, memorialinės ir kt. paskirties. Priklausomai nuo paskirties, skiriasi parkų ir skverų planavimas, jų dalių – funkcinių zonų sudėtis ir dydžiai, želdinimo ir tvarkymo pobūdis. Tam yra skirti žemesnio lygmens – detalieji, kraštovaizdžio tvarkymo ir techniniai projektai, kur sprendžiami kiekvieno konkretaus želdyno naudojimo ir tvarkymo klausimai, užtikrinant jų apsaugą ir pilnavertį funkcionavimą. *Intensyvaus naudojimo želdynų zonų* sąrašas ir principiniai paskirties pasiūlymai pateikiami 6.3.2 lentelėje.

18. *Ekstensyviai naudojami želdynai* – žaliosios jungtys, atskirieji apsauginės ir ekologinės paskirties želdynai (BZE). BP sprendiniuose išskiriamos 34 šios kategorijos želdynų vystymo zonos, užimančios 224,75 ha (7% miesto ploto), visos zonos (išskyrus 22 -BZE) yra planuojamos. Šių želdynų paskirtis tarnauti konkrečios apsaugos tikslams, priklausomai nuo atitinkamos teritorijos specifinių ypatumų. Apsauginės paskirties želdynai numatomi tam tikrose, ypač jautriose antropogeniniam poveikiui gamtinio karkaso teritorijose, vandens telkinių pakrantėse, susisiekimo infrastruktūros koridoriuose ir kt.. Šių želdynų formavimo ypatumai ir tvarkymo reglamentas nustatomas įvertinant kiekvienos konkrečios vietos gamtinės aplinkos ypatumus ir ekologinės apsaugos tikslus. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas apsauginės ir ekologinės paskirties želdynų formavimui sureguliuotų mažųjų vandentekmių bei kitų vandens telkinių, intensyvaus eismo gatvių ir kt. aplinkoje. Dalis zonų (1; 4; 5; 8; 9; 25; 34 BZE), esant poreikiui (susiformavus gretimybėje esantiems planuojamiems gyvenamiesiems kvartalams), gali būti pritaikomos intensyviai rekreaciniam naudojimui. Likusiose zonose, įvertinant gamtinės aplinkos ypatumus ir saugotinas gamtos vertybes galimas minimalus aplinkos pritaikymas rekreacijai (takų, poilsio vietų įrengimas ir pan.)

19. Įgyvendinant bendrojo plano sprendinius išskirtiems *intensyvaus ir ekstensyvaus naudojimo želdynų* plotams turi būti suformuojami atskiri žemės sklypai skirti viešam naudojimui.

20. Miesto bendrojo plano lygmenyje nėra sprendžiami *priklausomųjų želdynų* (želdynai, esantys kito objekto žemės sklype plotų), teritorinio išdėstymo principų ir kt. klausimai. Jokiu būdu negalima sumenkinti šių želdynų, kurie yra privalomi urbanizuotų teritorijų - gyvenamųjų, visuomeninių, pramonės ir sandėliavimo objektų, komercinės paskirties ir kt. teritorijų aplinkos komponentai, reikšmės. *Priklausomieji želdynai* yra labai svarbūs siekiant gerinti aplinkos kokybę (tiek estetinę, tiek ekologinę), tenkinant visuomenės sveikos gyvensenos poreikius, palaikant teritorijos ekologinį stabilumą, sudarant galimybes formuoti įvairaus pobūdžio erdves, mažinant agresyvų pastatų poveikį ir t.t.. Šie želdynai gali būti parodomi tik atskirų miesto dalių arba objektų detaliuose projektuose, o jų plotai nustatomi vadovaujantis LR aplinkos ministro 2022 m. gegužės 27 d. įsakymo Nr. D1-151 redakcija „Dėl viešųjų atskirųjų želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų plotų normų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Konkrečios priklausomųjų želdynų formavimo ir tvarkymo priemonės sprendžiamos žemesnio lygmens teritorinio planavimo dokumentuose.

21. Urbanizuotose ir urbanizuotinėse teritorijose, patenkančiose į gamtinio karkaso teritorijas, *priklausomųjų želdynų* norma ir plotai nustatomi vadovaujantis LR aplinkos ministro 2022 m. gegužės 27 d. įsakymo Nr. D1-151 redakcija „Dėl viešųjų atskirųjų želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų plotų normų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir Gamtinio karkaso nuostatais.

22. Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių konkretizavimo stadijoje *miškų ir miškingų teritorijų funkcinės zonos* nustatomos naudojant Valstybinės miškų tarnybos duomenis apie

valstybinės reikšmės miškus, miškų priskyrimą miškų grupėms, įvertinant esamos būklės analizės duomenis bei bendrųjų sprendinių stadijos sprendinius.

23. Pagal ūkininkavimo tikslus, ūkininkavimo režimą ir pagrindinę funkcinę paskirtį Utenos miesto miškai priskiriami ekosistemų apsaugos (IIA) ir rekreacinių (IIB) miškų grupėms. Ekosistemų apsaugos (IIA grupė) miškai (MA funkcinė zona) išskiriami „Natura 2000“ teritorijoje *Nemeikščių apylinkės* (BAST) ir jos gretimybėse. Šių miškų tvarkymo tikslas - išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas arba atskirus jų komponentus.

Miškų ir miškingų teritorijų funkcinių zonų tarpe didžiausią ploto dalį (97,5%) užima *rekreacinių miškų* zonos, kurios pagal rekreacijos pobūdį ir žmonių lankymosi intensyvumą išskiriamos į du pogrupius: MI - intensyvaus naudojimo rekreacinių miškų (*miško parkų*) ir ME - ekstensyvaus naudojimo rekreacinių miškų (miesto miškų).

24. Planuojamoje Utenos miesto teritorijoje (46,88 ha plote) numatomas vieno miško parko (Rašės-Klovinių) vystymas (MI). Miško parkuose galima didelė užsiėmimų – poilsavimo formų įvairovė atitinkamose zonose: ramus pasivaikščiojimas, iškylavimas, lauko žaidimai, mokomasis lankymas, sportinis pasivaikščiojimas arba sportinis lavinimas (sveikatingumo takai), orientacinis sportas, pasivažinėjimas dviračiu, ramus poilsis, slidinėjimas žiemą ir kt.. Miško parkuose, palyginus su likusiais rekreaciniais miškais, reikia daugiausiai ūkinio tvarkymo priemonių. Juose yra kuriama intensyviai poilsiui pritaikyta būdinga parkui miško sudėtis ir struktūra, tankus rekreacinės infrastruktūros tinklas, plečiantis poilsavimo galimybes bei užtikrinantis jo komfortą, formuojamos aikštelės, reginiai.

25. *ME - ekstensyvaus naudojimo rekreaciniai miškai (miesto miškai)* išskiriami 372,29 ha plote (86,6 % viso miškų ploto). *Miesto miškų* pagrindinė funkcinė paskirtis yra tenkinti gyventojų rekreacines, sanitarijos ir higienos reikmes, sudaryti sąlygas palankias rekreacijai, masiniams renginiams gamtoje, gryninti miestų orą, gerinti estetinį vaizdą, formuoti ir palaikyti tam tinkamus medynus. Šiuose miškuose palaikoma artima natūraliai miško struktūra. Siekiant pagerinti sąlygas poilsiui, vykdomos sanitarinių – higieninių ir estetinių savybių gerinimo, reginių formavimo bei medynų atsparumo didinimo priemonės, kuriama minimali rekreacinė infrastruktūra. Utenos miesto miškuose galimas ramaus pobūdžio rekreacinis naudojimas be nakvynės ir statybinės programos.

26. Miškais apaugusių teritorijų tvarkymo reglamentą nustato Lietuvos Respublikos Miškų, Saugomų teritorijų, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymai, Gamtinio karkaso nuostatai, Konkrečios *rekreacinių* miškų tvarkymo priemonės numatomos miškotvarkos projektuose.

6.3.2. lentelė. Utenos miesto miškai ir atskirieji želdynai, funkcinio naudojimo kryptys

Indeksas brėžinyje	Teritorijos pavadinimas	Plotas*, ha	Būklė / paskirtis
<i>Miškų ir miškingų teritorijų zonos</i>			
MA	Ekosistemų apsaugos miškai	10,74	Esami ir planuojami / išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas arba atskirus jų komponentus.
	Rekreaciniai miškai		
MI	Intensyvaus naudojimo miškai: Rašės – Klovinių miško parkas	46,88	Planuojamas / formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką

Indeksas brėžinyje	Teritorijos pavadinimas	Plotas*, ha	Būklė / paskirtis
ME	Ekstensyvaus naudojimo miškai (miesto miškai)	372,29	Esami ir planuojami / formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką
	Viso:	429,91	
<i>Intensyviai naudojamų želdynų zonos</i>			
1-1 BZI; 1-2 BZI	Dauniškio parkas	11,5 / (11,2)	Esamas / rekreacinė: polifunkcinio naudojimo su ramaus (rekreacinių želdinių, peizažinėmis) ir aktyvaus poilsio (sporto ir žaidimų, pliažo, renginių) zonomis
2 – BZI	Miesto sodas	2,48 / (2,85)	Esamas / rekreacinė – reprezentacinė: ramiam trumpalaikiam poilsiui
3 -1 BZI; 3-2 BZI	Krašūonos parkas	30,21 / (13,6)	Esamas ir planuojamas / rekreacinė – kultūrinė: pažintiniam lankymui, ramiam ir aktyviam poilsiui tam skirtose zonose
4 – BZI	Viešos parkas	22,2 / (7,17)	Esamas ir planuojamas / rekreacinė- kultūrinė: pažintiniam lankymui, ramiam ir aktyviam poilsiui tam skirtose zonose
5-1 BZI; 5-2 BZI	Vyžuonos parkas	44,74 / (38,0)	Esamas / rekreacinė - polifunkcinio naudojimo su ramaus (rekreacinių želdinių, peizažinėmis) ir aktyvaus poilsio (sporto ir žaidimų, renginių) zonomis.
6 – BZI	Aukštakalnio pušynas	4,29 / (4,36)	Esamas / rekreacinė – trumpalaikis ramus poilsis
7- 1 BZI; 7-2 BZI; 7-3 BZI	Vyžuonaičio parkas	23,95 / (8,7)	Esamas /planuojamas rekreacinė - polifunkcinio naudojimo su ramaus (rekreacinių želdinių, peizažinėmis) ir aktyvaus poilsio (sporto ir žaidimų, renginių) zonomis.
8 – BZI	Rašės parkas	29,19 / (21,0)	Esamas / rekreacinė - polifunkcinio naudojimo su ramaus (rekreacinių želdinių, peizažinėmis) ir aktyvaus poilsio (sporto ir žaidimų, renginių) zonomis.
9-1 BZI; 9-2 BZI	Smėlynės parkas	23,52 / (23,52)	Esamas / rekreacinė - polifunkcinio naudojimo su ramaus (rekreacinių želdinių, peizažinėmis) ir aktyvaus poilsio (sporto ir žaidimų, renginių) zonomis.
10 – BZI	Laisvės skveras	0,18 / (0,18)	Esamas / rekreacinė – trumpalaikis ramus poilsis, aplinkos pagerinimas
11 – BZI	Utenio aikštės skveras	0,44 / (0,44)	Esamas/ rekreacinė-reprezentacinė – trumpalaikis ramus poilsis, aplinkos pagerinimas
12 – BZI	J. Basanavičiaus skveras	0,36 / (0,36)	Esamas/ rekreacinė – trumpalaikis ramus poilsis, aplinkos pagerinimas
13 – BZI	Daumanto ir Piliakalnio g. skveras	1,33 / (1,33)	Esamas / rekreacinė – trumpalaikis ramus poilsis, aplinkos pagerinimas
14 – BZI; 15 – BZI; 16 – BZI	Intensyviai naudojamas želdynas prie Utenos tvenkinio (Klovinių parkas)	11,02	Planuojamas / rekreacinė – polifunkcinio naudojimo su ramaus (rekreacinių želdinių, peizažinėmis) ir aktyvaus poilsio (sporto ir žaidimų, pliažų, renginių) zonomis

Indeksas brėžinyje	Teritorijos pavadinimas	Plotas*, ha	Būklė / paskirtis
17 – BZI	Intensyviai naudojamas želdynas prie Žibuoklių g.	1,53	Planuojamas / rekreacinė - trumpalaikis ramus ir aktyvus poilsis
18 – BZI	Laimės skveras	0,82 / (0,82)	Esamas / rekreacinė - trumpalaikis ramus ir aktyvus poilsis
19 – BZI	Intensyviai naudojamas želdynas prie Kovo 11-osios g.	2,76	Planuojamas / rekreacinė - trumpalaikis ramus ir aktyvus poilsis
	Viso:	210,5	
<i>Ekstensyviai naudojamų želdynų zonos</i>			
1- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas <i>Utenaitės</i> ir <i>Paupelių</i> slėnių zonoje	42,03	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė / rekreacinė (esant poreikiui)
2 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie Ukmergės gatvės	0,27	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
3- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie Ukmergės gatvės	0,16	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
4 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas Vyžuonos slėnio zonoje (Vyžuonos parkas)	35,88	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė / rekreacinė (esant poreikiui)
5- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas <i>Vyžuonos</i> slėnio zonoje (Vyžuonos parkas)	50,94	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė / rekreacinė (esant poreikiui)
6- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie Ukmergės gatvės	0,44	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
7 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie Ukmergės gatvės	1,01	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
8- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas <i>Utenaitės</i> slėnio zonoje	17,49	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė / rekreacinė (esant poreikiui)
9 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie Kovo 11-osios g.	6,28	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė / rekreacinė (esant poreikiui)
10 – BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie planuojamos B kategorijos gatvės	2,01	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
11- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie planuojamos B kategorijos gatvės ir <i>Utenaitės</i> apsaugos zonoje	3,58	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
12 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie Kupiškio gatvės	1,31	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
13- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie planuojamos B kategorijos gatvės	0,98	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
14 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie planuojamos B kategorijos gatvės	0,45	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
15- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie planuojamos B kategorijos gatvės	1,31	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
16- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie planuojamos B kategorijos gatvės	0,73	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
17 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas tarp planuojamos B kategorijos gatvės ir <i>Viešos</i> upelio	5,27	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
18- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie planuojamos B kategorijos gatvės	1,12	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė

Indeksas brėžinyje	Teritorijos pavadinimas	Plotas*, ha	Būklė / paskirtis
19 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie planuojamos B kategorijos gatvės	0,40	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
20- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie planuojamos B kategorijos gatvės	0,60	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
21- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie planuojamos B kategorijos gatvės ir bevardžio upelio (<i>Nemeikščių</i>) atkarpoje	1,78	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
22 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas <i>Utenos šaltinio</i>	0,56	Esamas /pažintinė, apsauginė ir ekologinė
23- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas bevardžio upelio (Krašunos intakas) atkarpoje	8,23	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
24 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas bevardžio upelio (Krašunos intakas) atkarpoje	4,14	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
25- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas <i>Krašunos slėnio</i> zonoje	16,56	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė / rekreacinė (esant poreikiui)
26- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie planuojamos B kategorijos gatvės ir bevardžio upelio (<i>Nemeikščių</i>) atkarpoje	2,93	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
27 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie geležinkelio	3,32	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
28- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie geležinkelio	1,18	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
29 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie geležinkelio	0,05	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
30- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie geležinkelio	0,99	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
31- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas bevardžio upelio (Utenos tvenkinio intakas) atkarpoje	1,20	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
32 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas bevardžio upelio (Utenos tvenkinio intakas) atkarpoje	1,37	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
33- BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas prie Klovinių g.	0,45	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė
34 -BZE	Ekstensyviai naudojamas želdynas Utenaitės slėnio zonoje	9,72	Planuojamas / apsauginė ir ekologinė / rekreacinė (esant poreikiui)
	Viso:	224,75	
	Iš viso:	865,16	

* -skliaustuose pateikiamas esamas atskirųjų intensyvaus naudojimo želdynų plotas

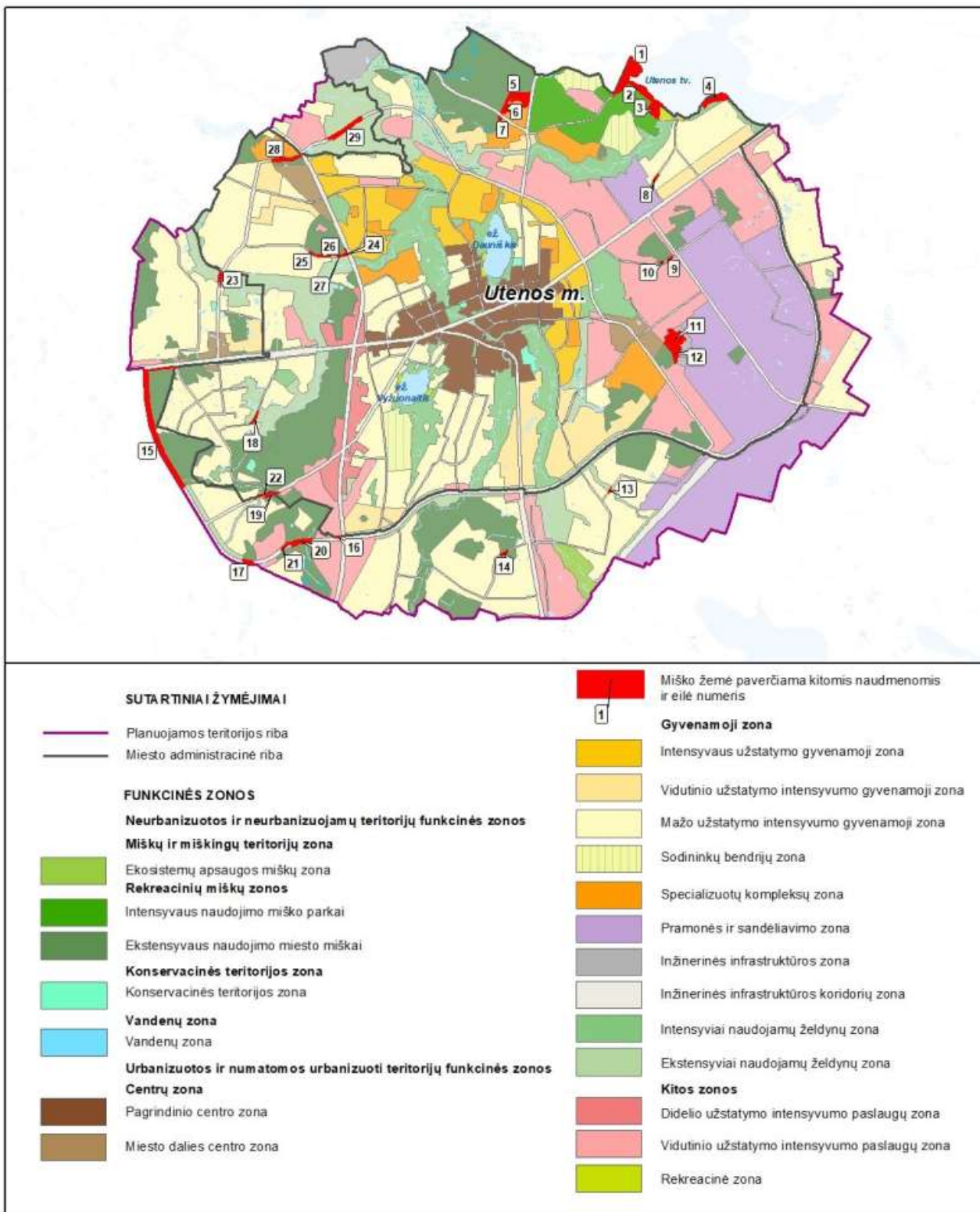
27. Dėl numatomų specializuotų kompleksų, inžinerinės infrastruktūros koridorių, bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų bei kitų zonų vystymo sprendinių, numatomas dalies valstybinės reikšmės miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis.

Miškų ūkio žemės paskirties keitimas ir miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis planuojamas vadovaujantis Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. 1131 „Dėl Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašo patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios“ reikalavimais.

Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis planuojamas 21,91 ha plote visuomeninės paskirties, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų, susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių ir atskirųjų želdynų naudojimo būdų teritorijose, kas atitinka Miškų įstatymo 11 straipsnyje 1 dalyje numatytus išimtinis atvejus (6.3.1 pav., 6.3.3 lentelė).

6.3.3 lentelė. Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis

Nr. Brėžinyje	Plotas, ha	Teritorijos naudojimo būdai
1.	3,69	Atskirųjų želdynų teritorijos (E)
2.	0,86	Atskirųjų želdynų teritorijos (E) Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
3.	1,29	Atskirųjų želdynų teritorijos (E)
4.	1,13	Atskirųjų želdynų teritorijos (E)
5.	1,90	Visuomeninės paskirties objektų teritorijos (V)
6.	0,58	Visuomeninės paskirties objektų teritorijos (V)
7.	0,06	Visuomeninės paskirties objektų teritorijos (V)
8.	0,11	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
9.	0,07	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
10.	0,05	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
11.	2,35	Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos (I1)
12.	0,57	Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos (I1)
13.	0,02	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
14.	0,11	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
15.	5,19	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
16.	0,05	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
17.	0,35	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
18.	0,15	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
19.	0,05	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
20.	0,78	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
21.	0,12	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
22.	0,07	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
23.	0,24	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
24.	0,10	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
25.	0,07	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
26.	0,19	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
27.	0,05	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
28.	0,61	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
29.	1,09	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2)
Viso:	21,91	

6.3.1 pav. Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis schema.

7. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGA

7.1. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga ir naudojimas

1. Kultūros vertybių registro 2022 m. balandžio 1 d. duomenimis Utenos miesto teritorijoje ir priemiestinėje teritorijoje yra registruota 31 nekilnojamoji kultūros vertybė, iš jų 29 vertybės registruotos Utenos miesto teritorijoje, 2 vertybės - priemiestinėje teritorijoje, iš jų 15 valstybės saugomos, 1 vertybė inicijuota skelbti valstybės saugoma ir 33 registrinės. Informacija apie nekilnojamųjų kultūros vertybių statusą, reikšmingumo lygmenį, plotą, vertybės tipą pagal sandarą, vertingųjų savybių pobūdį, nustatytas apsaugos zonas ir vertingąsias savybes yra pateikta 7.1.1 ir 7.1.2 lentelėse.

2. Bendrojo plano keitimo sprendiniuose nekilnojamojo kultūros paveldo integralumo nuostatos atitinka principus, išreikštus Valstybės ilgalaikės raidos strategijoje (Žin., 2002, Nr. 110-4852) ir Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane (T00087007), kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789;

3. Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais, reglamentais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

4. Visų objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo V skyriaus 59 ir 60 str. reikalavimai.

5. Utenos miesto teritorijoje esantys nekilnojamojo kultūros paveldo objektai išsaugomi, pritaikomi visuomenės viešajam pažinimui ir naudojimui.

6. Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatoma konservavimo kryptis (LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 11 str. 5 dalis).

7. Archeologinio paveldo kultūros vertybės tvarkomos išryškinant archeologinio paveldo sąveiką su kitais kultūros paveldo objektais ir gamtine aplinka.

8. Visos neveikiančios kapinės yra tvarkomos pagal Kapinių tvarkymo taisyklės (Žin., 2006, Nr. 22-695). Jų teritorijoms nustatoma konservacinė žemės naudojimo paskirtis.

9. Į kultūros vertybių registrą įrašytos laidojimo vietos naudojamos viešam pažinimui ir naudojimui bei viešajai pagarbai.

10. Rengiami nekilnojamųjų kultūros vertybių projektai.

11. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal individualius arba tipinius apsaugos reglamentus (jei individualūs reglamentai nenustatyti), apsaugos specialiuosius planus, strateginius planus, tikslines programas ir tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus.

12. Siekiant darnios ir subalansuotos miesto plėtros, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas miesto kultūros paveldo objektų ir teritorijų apsaugai bei palaikymui. Visi mieste esantys nekilnojamojo kultūros

paveldo objektai turi būti išsaugoti ir tvarkomi, pritaikant juos kultūrinei bei visuomeninei paskirčiai, išsaugant kaip neatsiejamą ir integruotą miestovaizdžio elementą.

13. Senojo miesto vietai (27626) nenustatytas vertingųjų vertybių pobūdis ir vertingosios savybės. Siūloma atlikti išsamūs daugiasluoksnius tyrimus, nustatančius svarbiausią Utenos miesto zoną kultūros paveldo aspektu ir ją sudarančių struktūrų bei pavienių objektų vertingąsias savybes ir rengti Senojo miesto vietos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialųjį planą.

14. Istorinė dalis tvarkoma išsaugant plano struktūrą, esamą užstatymo morfologiją, tūrinės erdvinės kompozicijos savitumus, ryšį su gamtiniais elementais.

15. Didinama nematerialaus paveldo skaida organizuojant informacinės infrastruktūros išvystymą, t. t. įrengiant senojo geležinkelio stoties vidaus ir lauko ekspoziciją.

16. Skatinamas regiono savivaldybių bendradarbiavimas, rengiant bendrus viso arealo kultūros paveldo išteklių įveiklinimo ir rekreacijos planus.

7.1.1 lentelė. Utenos miesto teritorijoje ir priemiestinėje zonoje esančios kultūros vertybės pagal sandarą: Kompleksai ir į kompleksus įeinantys objektai

Vertybės Nr.	Unikalus KVR objekto kodas	Pilnas pavadinimas	Adresas	Statusas	Objekto reikšmingumo	Teritorijos plotas	Vertybė pagal sandarą	Vertingųjų savybių pobūdis	Trūkumai	
									Nustatytos vertingosios savybės	Nustatytos apsaugos zonos
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	837	Utenos dvaro sodyba	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., K. Ladygos g.	Inicijuotas skelbti Valstybės saugomu	Regioninis	KVR objektas: 25183.00 kv. m	Kompleksas	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Želdynų (lemiantis reikšmingumą tipiškas)	+	-
1.1	17053	Utenos dvaro sodybos rūmai	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., K. Ladygos g. 20	Inicijuotas skelbti	Regioninis	-	Į kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
1.2	40636	Utenos dvaro sodybos kumetynas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., K. Ladygos g.	Inicijuotas skelbti	Regioninis	-	Į kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
1.3	40637	Utenos dvaro sodybos namas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., K. Ladygos g. 20D	Inicijuotas skelbti	Regioninis	-	Į kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-

Vertybės Nr.	Unikalus KVR objekto kodas	Pilnas pavadinimas	Adresas	Statu- sas	Objekto reikšmingumo	Teritorijos plotas	Verty- bė pagal sanda- rą	Vertingųjų savybių pobūdis	Trūkumai	
									Nustatytos vertingosios savybės	Nustatytos apsaugos zonos
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.4	40638	Utenos dvaro sodybos kalvė	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m.	Inicijuotas skelbti	Regioninis	-	Į kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
1.5	40639	Utenos dvaro sodybos tvartas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m.	Inicijuotas skelbti	Regioninis	-	Į kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą tipišką)	+	-
2	25111	Utenos pašto stoties statinių kompleksas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., J. Basanavičiaus g. 34, 36, 38	Valstybės saugomas	Regioninis	KVR objektas: 5741.00 kv. m	Kompleksas	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
2.1	25112	Utenos pašto stoties statinių komplekso ratinė	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., J. Basanavičiaus g. 34	Valstybės saugomas	Regioninis	-	Į kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
2.2	1737	Utenos pašto stoties statinių komplekso paštas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., J. Basanavičiaus g. 36	Valstybės saugomas	Regioninis	-	Į kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
2.3	25113	Utenos pašto stoties statinių komplekso arklidė	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., J. Basanavičiaus g. 38	Valstybės saugomas	Regioninis	-	Į kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
2.4	25114	Utenos pašto stoties statinių komplekso tvora ir vartai	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., J. Basanavičiaus g.	Valstybės saugomas	Regioninis	-	Į kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
3	17242	Kristaus žengimo į dangų bažnyčia ir varpinė	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m.	Registrinis	-	KVR objektas: 8000.00 kv. m	Kompleksas	-	-	Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis: 5500.00 kv. m; Vizualinės apsaugos pozonis: 5500.00 kv. m

Vertybės Nr.	Unikalus KVR objekto kodas	Pilnas pavadinimas	Adresas	Statu- sas	Objekto reikšmingumo	Teritorijos plotas	Verty- bė pagal sanda- rą	Vertingųjų savybių pobūdis	Trūkumai	
									Nustatytos vertingosios savybės	Nustatytos apsaugos zonos
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
4	25806	Siaurojo geležinkelio Utenos stoties statinių kompleksas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Stoties g. 39	Valsybės saugomas	Regioninis	KVR objektas: 5102.00 kv. m	Kompleksas	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	Vizualinės apsaugos pozonis: 12193.00 kv. m
4.1	25807	Siaurojo geležinkelio Utenos stoties statinių komplekso geležinkelio stotis	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Stoties g. 39	Valsybės saugomas	Regioninis	-	I kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
4.2	16803	Siaurojo geležinkelio Utenos stoties komplekso vandentiekio bokštas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Stoties g. 39	Valsybės saugomas	Regioninis	-	I kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Inžinerinis (lemiantis reikšmingumą tipišką)	+	-
5	45066	Dauniškio kaimo senųjų kapinių ir Lietuvos partizanų užkasimo vietos ir kapų kompleksas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Sudeikių g.	Registrinis	Nacionalinis	KVR objektas: 3493.00 kv. m	Kompleksas	Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
5.1	45068	Dauniškio kaimo senųjų kapinių ir Lietuvos partizanų užkasimo vietos ir kapų komplekso Dauniškio kaimo senosios kapinės	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Sudeikių g.	Registrinis	Regioninis	-	I kompleksą įeinantis	Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-

7.1.2 lentelė. Utenos miesto teritorijoje ir priemiestinėje zonoje esančios kultūros vertybės pagal sandarą: Pavieniai objektai

Vertybės Nr.	Unikalus KVR objekto kodas	Pilnas pavadinimas	Adresas	Statu- sas	Objekto reikšmingumo	Teritorijos plotas	Vertybė pagal sanda- rą	Vertingųjų savybių pobūdis	Trūkumai	
									Nustatytos vertingosios savybės	Nustatytos apsaugos zonos
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Utenos miesto teritorija										
1	10579	Administracinis pastatas	Utenos rajono sav.	Valstybės saugomas		KVR objektas: 700 kv. m	Pavienis objektas	-	-	Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis: 600.00 kv. m
2	11311	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Užpalių g.	Registrinis	Vietinis	KVR objektas: 1168.00 kv. m	Pavienis objektas	Istorinis (lemiantis reikšmingumą tipišką); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą tipišką)	+	Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis: 12000.00 kv. m
3	11313	Žydų žudynių vieta ir kapai	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Užpalių g.	Registrinis	Nacionalinis	KVR objektas: 2568.00 kv. m	Pavienis objektas	Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
4	15189	Petro ir Eleonoros Ramelių antkapinis stogastulpis	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Užpalių g.	Registrinis	Regioninis	KVR objektas: 5.00 kv. m	Pavienis objektas	Dailės (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
5	15395	Kryžius su Nukryžiuotojo skulptūra	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m.	Registrinis	-	-	-	-	-	-
6	16757	Rašytojo Konstantino Jasiukaičio kapas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Bažnyčios g.	Valstybės saugomas	Regioninis	KVR objektas: 3.00 kv. m	Pavienis objektas	Dailės (lemiantis reikšmingumą svarbus); Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-

Vertybės Nr.	Unikalus KVR objekto kodas	Pilnas pavadinimas	Adresas	Statu- sas	Objekto reikšmingumo	Teritorijos plotas	Vertybė pagal sandarą	Vertingųjų savybių pobūdis	Trūkumai	
									Nustatytos vertingosios savybės	Nustatytos apsaugos zonos
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7	16804	Poetės, vertėjos Karolinos Onos Praniauskaitės kapas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Bažnyčios g.	Valstybės saugomas	Regioninis	KVR objektas: 5.00 kv. m	Pavienis objektas	Dailės (lemiantis reikšmingumą svarbus); Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
8	17051	Lietuvos karių kapai	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Bažnyčios g.	Valstybės saugomas	Nacionalinis	KVR objektas: 75.00 kv. m	Pavienis objektas	Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis: 1.00 kv. m
9	17052	Rašytojo, tautodailininko, kunigo Petro Markevičiaus kapas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Bažnyčios g.	Valstybės saugomas	Regioninis	KVR objektas: 9.00 kv. m	Pavienis objektas	Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
10	17287	1918 m. vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės akto signataro, tautinio judėjimo veikėjo Jono Basanavičiaus paminklas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., J. Basanavičiaus g.	Registrinis	Regioninis	KVR objektas: 50.00 kv. m	Pavienis objektas	Dailės (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
11	20597	Utenos m. žydų antrosios senosios kapinės	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m.	Registrinis	Regioninis	KVR objektas: 9360.00 kv. m	Pavienis objektas	Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis: 4300.00 kv. m; Vizualinės apsaugos pozonis: 25000.00 kv. m
12	27626	Senajo miesto vieta	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m.	Valstybės saugomas	-	KVR objektas: 291800.00 kv. m	Pavienis objektas	-	-	-

Vertybės Nr.	Unikalus KVR objekto kodas	Pilnas pavadinimas	Adresas	Statu- sas	Objekto reikšmingumo	Teritorijos plotas	Vertybė pagal sandarą	Vertingųjų savybių pobūdis	Trūkumai	
									Nustatytos vertingosios savybės	Nustatytos apsaugos zonos
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
13	29522	Lietuvos karių kapai	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Bažnyčios g.	Valstybės saugomas	Nacionalinis	KVR objektas: 5.00 kv. m	Pavienis objektas	Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
14	29523	Lietuvos kario savanorio Miko Bachmetevo (Bachmetjevo) kapas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Bažnyčios g.	Valstybės saugomas	Nacionalinis	KVR objektas: 3.00 kv. m	Pavienis objektas	Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
15	29524	Visuomenės veikėjo, kunigo Pranciškaus Turauskio-Raseinių Magdės kapas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Bažnyčios g.	Valstybės saugomas	Nacionalinis	KVR objektas: 6.00 kv. m	Pavienis objektas	Dailės (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
16	29525	Visuomenės veikėjo, kunigo Juozo Bakšio kapas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Bažnyčios g.	Valstybės saugomas	Nacionalinis	KVR objektas: 20.00 kv. m	Pavienis objektas	Dailės (lemiantis reikšmingumą svarbus); Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
17	38807	Utenos žydų senųjų kapinių dalis	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Stoties g.	Registrinis	Vietinis	KVR objektas: 1457.00 kv. m	Pavienis objektas	Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
18	43832	Lietuvos šaulių sąjungos Utenos šaulių namai	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Maironio g. 8	Registrinis	Regioninis	KVR objektas: 3550.00 kv. m	Pavienis objektas	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
19	43849	Lietuvos banko Utenos skyriaus pastatas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., J. Basanavičiaus g. 61	Registrinis	Regioninis	KVR objektas: 1905.00 kv. m	Pavienis objektas	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą retas); Dailės (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-

Vertybės Nr.	Unikalus KVR objekto kodas	Pilnas pavadinimas	Adresas	Statu- sas	Objekto reikšmingumo	Teritorijos plotas	Vertybė pagal sanda- rą	Vertingųjų savybių pobūdis	Trūkumai	
									Nustatytos vertingosios savybės	Nustatytos apsaugos zonos
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
20	17265	Dauniškio kaimo senųjų kapinių ir Lietuvos partizanų užkasimo vietos ir kapų komplekso Lietuvos partizanų užkasimo vieta ir kapai	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m., Sudeikių g.	Registrinis	Nacionalinis	-	Pavienis objektas	Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
21	14464	Stogastulpis su ornamentuotu kryželiu	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m.	Registrinis	-	-	Pavienis objektas	-	-	-
22	17266	Kapai	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m.	Registrinis	-	-	Pavienis objektas	-	-	-
23	15190	Antkapinis paminklas	Utenos rajono sav., Utenos miesto sen., Utenos m.	Registrinis	-	-	Pavienis objektas	-	-	-
Priemiestinė zona										
1	3640	Skaistašilio pilkapynas II	Utenos rajono sav., Sudeikių sen., Kavoliškio vs.	Valstybės saugomas	Regioninis	KVR objektas: 9103.00 kv. m	Pavienis objektas	Archeologinis (lemiantis reikšmingumą)	+	-
2	17061	Sodybos vieta	Utenos rajono sav., Vyžuonų sen., Grybelių k.	Valstybės saugomas	-	KVR objektas: 4500.00 kv. m	Pavienis objektas	-	-	-

8. IŠORINĖS REKLAMOS IŠDĖSTYMAS

1. Išorinės reklamos įrenginių išdėstymas Utenos mieste realizuojamas vadovaujantis Utenos miesto išorinės reklamos išdėstymo specialiuoju planu, T00077115 (toliau – Specialusis planas). Bendrojo plano planavimo darbų programos 8 punkte nurodyta integruoti į Bendrąjį planą Utenos miesto išorinės reklamos išdėstymo specialųjį planą ir peržiūrėti jo sprendinius.

Į Utenos miesto teritorijos bendrojo plano keitimą integruojami tik tie Specialiojo plano sprendiniai, kurie neprieštarauja Lietuvos Respublikos Kelių įstatymo 13 straipsnio 2 punkto, Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 19 straipsnio 1 punkto ir Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 12 straipsnio 1 punkto (2022 m. gegužės 26 d. suvestinė redakcija) reikalavimams.

Bendrojo plano galiojimo ribose taikomi reikalavimai, kai draudžiama įrengti išorinę reklamą:

- keliuose, virš kelių, kelių juostose ir apsaugos zonose. Išorinę reklamą įrengti taip pat draudžiama gatvėse ir prie jų, jeigu ji gali užstoti technines eismo reguliavimo priemones, pabloginti matomumą, akinti eismo dalyvius, kelti pavojų eismo dalyviams. Draudžiama naudoti išorinę reklamą, imituojančią kelio ženklus ir (ar) naudojančią kelio ženklų simboliką;
- ant skulptūrų, paminklų ir medžių;
- neturint žemę, statinius ar kitus objektus, ant kurių ji įrengiama, nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdančio asmens sutikimo.
- neturint leidimo įrengti išorinę reklamą.

2. Utenos miesto teritorija suskirstoma į atskiras išorinės reklamos įrenginių išdėstymo zonas priklausomai nuo teritorijos panaudojimo, reikšmingumo, jos erdvinės struktūros pobūdžio, teritorijoje vyraujančių tūrių bei erdvių dydžių, gamtinių sąlygų ypatumų ir pan. Specialiajame plane nustatytas reklamos išdėstymo zonavimas ir nustatyti išorinės reklamos bendri išdėstymo reikalavimai perkeliama:

- **I ZONA** – pagrindinio miesto centro dalies bei gyvenamosios teritorijos reprezentacinė dalis. Zonoje ribojamas išorinės reklamos įrenginių išdėstymas, numatant mažo mastelio reklamos įrenginius. Šioje miesto dalyje siūloma labiau išvystyti miesto, turizmo informacinę sistemą.
- **II ZONA** – miesto gyvenamųjų rajonų teritorijų dalys su vaizdinga gamtine aplinka. Zonoje formuojama vidutinio vizualinio aktyvumo išorinė reklama.
- **III ZONA** – miesto prieigų teritorijos, tranzitinių kelių bei gatvių ruožai, jų mazgai, pramonės bei paslaugų funkcinės zonos. Zonai būdingos didelės urbanizuotos aplinkos erdvės, kuriose didžiųjų reklamos įrenginių išdėstymas yra tinkamiausias tiek išlaikant esamą didelių erdvių mastelį, tiek papildant šias erdves naujais elementais. Zonoje siūloma išdėstyti didžiuosius reklamos stendus, formuoti intensyvias vizualinio aktyvumo išorinės reklamos ruožus.
- **IV ZONA** – neužstatytos gamtinės teritorijos, kelių bei gatvių ruožai su greta esančiais želdynais, o taip pat teritorijos, kurios sudaro miesto panoramų bei kitų vertingų vaizdų apžvalgos laukus. Zonai būdingos didelės urbanizuotos aplinkos erdvės, kuriose didžiųjų reklamos įrenginių išdėstymas yra tinkamiausias tiek išlaikant esamą didelių erdvių mastelį, tiek papildant šias erdves naujais elementais. Zonoje išorinės reklamos įrenginių išdėstymas ribojamas.

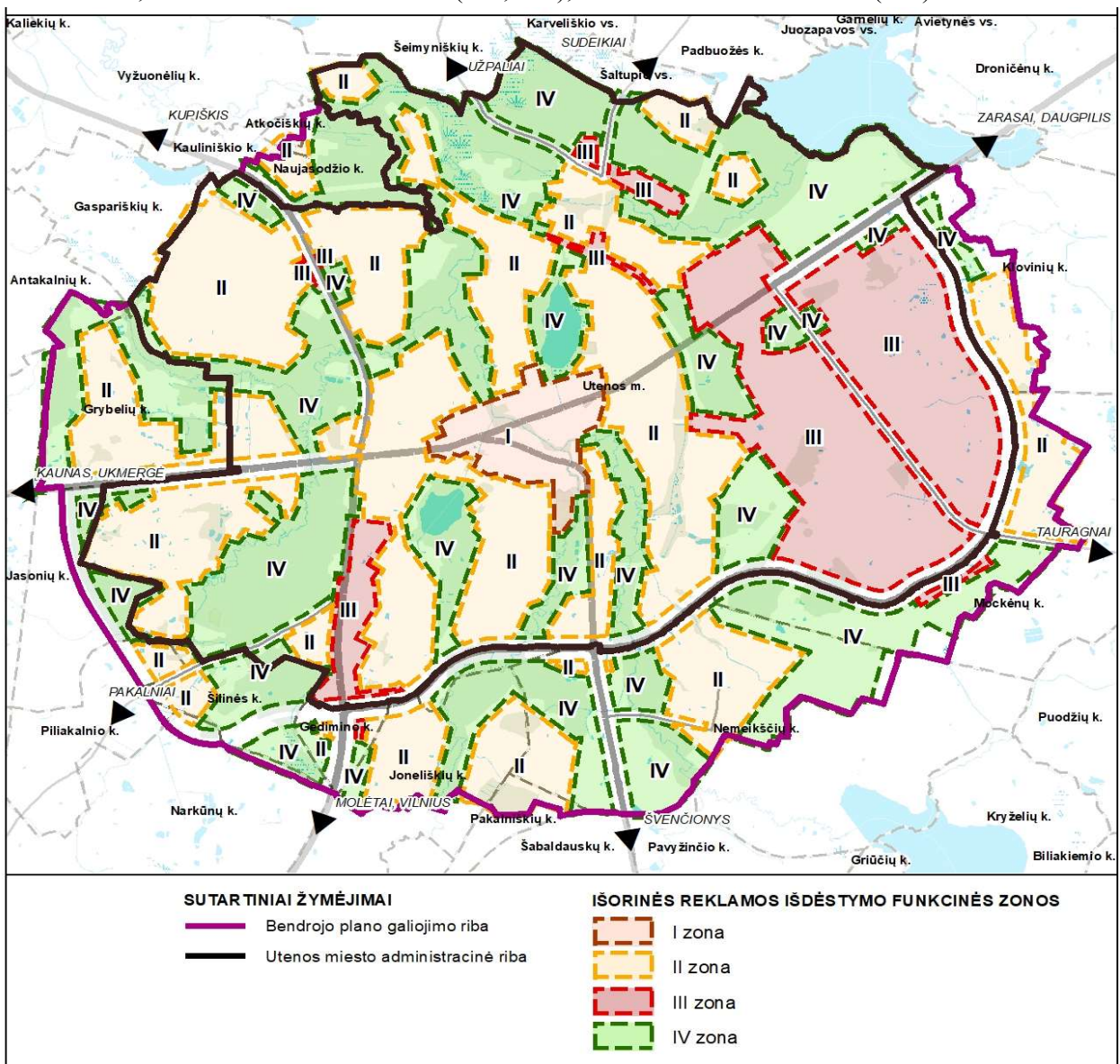
Kitos teritorijos, kuriose taikomi išorinės reklamos išdėstymo reikalavimai:

- **„MIESTO VARTAI“** – reprezentaciniai miesto įvažiavimai, kurie išskirti miesto prieigų teritorijose prie svarbiausių kelių ir svarbiausiose žmonių atvykimo vietose. „Miesto vartams“ taikomi tos išorinės reklamos įrenginių išdėstymo zonos reikalavimai, į kurią jie patenka.

- Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų vizualinio apsaugos pozonio teritorijose bei jų priegose, nuo kurių objektai gali būti apžvelgiami, išorinės reklamos įrenginių išdėstymas ribojamas.

3. Specialiajame plane išorinės reklamos parengtas klasifikavimas pagal turinį, techninius parametrus ir įrengimo vietą, konstrukcijos pobūdį, reklaminės plokštumos gabaritus perkeliamas ir papildomas:

- pagal reklamos įrenginių paskirtį ir reklamos turinį: miesto informacija; turizmo informacija; komercinė reklama;
- pagal techninius parametrus, įrengimo vietą: reklaminiai įrenginiai ant pastatų; atskirais stovintys reklaminiai įrenginiai;
- pagal konstrukcijos ir formos pobūdį: plokštiniai; šviesdėžės tipo; tūriniai; ažūriniai; plotiniai; *kintamo vaizdo ekranai (papildomas)*;
- pagal vienos reklaminės plokštumos gabaritus: maži - iki 3 kv.m; vidutiniai - nuo 3 iki 10 kv.m.; dideli - nuo 10 iki 32 kv.m. (3x6, 4x6); labai dideli - nuo 32 kv.m. (4x8).

8.1.1 pav. Išorinės reklamos išdėstymo schema (Šaltinis: Utenos miesto išorinės reklamos išdėstymo specialusis planas, T00077115).

4. Specialusis planas nenagrinėjo kintamo vaizdo reklamos ekranų išdėstymo. Bendrojo plano sprendiniuose nustatomi kintamo vaizdo reklamos išdėstymo reikalavimai. Kintamo reklamos ekranų išdėstymas privalo atitikti Lietuvos Respublikos Kelių įstatymo 13 straipsnio 2 punkto, Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 19 straipsnio 1 punkto ir Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 12 straipsnio 1 punkto reikalavimus.

Reikalavimai kintamo vaizdo reklamos ekranų išdėstymui:

- **I ZONA** – pagrindinio miesto centro dalies bei gyvenamosios teritorijos reprezentacinėje dalyje:
 - kintamo vaizdo reklamos ekranų ant gyvenamųjų pastatų išdėstymas ribojamas;
 - galimas kintamo vaizdo reklamos ekranų įrengimas ant negyvenamųjų pastatų fasadų. Ekranų dydis turi būti pritaikytas prie konkretaus pastato architektūrinės struktūros ir pasirinktas reklamos projekto rengimo metu.
- **II ZONA** – miesto gyvenamųjų rajonų teritorijų dalyse su vaizdinga gamtine aplinka:
 - galimas vidutinio dydžio kintamo vaizdo reklamos ekranų išdėstymas ant visų tipų pastatų fasadų;
 - galimas vidutinio dydžio atskirai stovinčių kintamo vaizdo reklamos ekranų išdėstymas;
 - kintamo vaizdo reklamos ekranai gali būti išdėstyti vidutinio dydžio reklamos stendų vietoje.
- **III ZONA** – miesto prieigų teritorijos, tranzitinių kelių bei gatvių ruožai, jų mazgai, pramonės bei paslaugų funkcinės zonos.
 - galimas vidutinio ir didelio dydžio kintamo vaizdo reklamos ekranų išdėstymas ant visų tipų pastatų fasadų;
 - galimas vidutinio ir didelio dydžio atskirai stovinčių kintamo vaizdo reklamos ekranų išdėstymas;
 - kintamo vaizdo reklamos ekranai gali būti įrengiami vidutinio dydžio ir didelių reklamos stendų vietoje.
- **IV ZONA** – neužstatytose gamtinėse teritorijose, kelių bei gatvių ruožuose su greta esančiais želdynais, kintamo vaizdo reklamos ekranų išdėstymas ribojamas.

Kitos teritorijos, kuriose taikomi išorinės reklamos išdėstymo reikalavimai:

- „**MIESTO VARTAI**“ – reprezentaciniai miesto įvažiavimai, kurie išskirti miesto prieigų teritorijose prie svarbiausių kelių ir svarbiausiose žmonių atvykimo vietose. „Miesto vartuose“ kintamo vaizdo reklamos ekranų įrengimui taikomi tos išorinės reklamos įrenginių išdėstymo zonos reikalavimai, į kurią jie patenka.
- Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų vizualinio apsaugos pozonio teritorijose bei jų prieigose, nuo kurių objektai gali būti apžvelgiami, kintamo vaizdo reklamos ekranų išdėstymas ribojamas.

5. Išorinės reklamos įrengimo reikalavimai, išdėstymo siūlymai, sutvarkymo pasiūlymai, spalviniai sprendiniai, atskirai stovinčių reklaminių įrenginių modeliai pateikti 2 PRIEDE „Utenos miesto išorinės reklamos išdėstymo specialusis planas“.

6. Išorinės reklamos įrenginių vieta pagal poreikį gali būti tikslinama arba parinkta nauja vieta vadovaujantis reklamos išdėstymo zonų (I; II; III ir IV) reikalavimais ir parengus išorinės reklamos įrenginio vietos pagrindimo studiją.

7. Visų tipų reklamos stendai ir įrenginiai derinami Utenos rajono savivaldybės eismo saugumo komisijoje.